

MAK

Mak siya winkika ta yokwowa. Mi Mak siir inig whirin Jon makin. Mi siya om Jerusalem hirankin mi siya Pol mi Pita sowiir whin miriigin. Mi siya ta yokwowa Rom hiran iikamim simiiram winkika. Mak siya ta yokwowa dimin kirie kiriyim mi dimin taeminim Jisis siya tiriyim mi siya Rom hiran iikamim simiir boimimauugin mi Rom hiran iikamim ini ta kirieya saiirama yaingwo tibmiigiyim. Iriig.

Jon siya iikamim simiir baptais haiginiuwigin mi Adi Komii siir yaiya saiir warar boinmimauu

(Mt 3:1-12; Lk 3:1-18; Jo 1:19-28)

¹ Ta Yokwo Komiiya Adi Komii krimiir Wanin siir yinisimin Jisis Kraisiirga, siir yaiga. ² Mi ta yaiya bidi bidiniya profet inkamin Aisaia siya winkiya mi ini saiir hiriinana yimbiyama.

Mi bidi bidiniyarin Adi Komii siya siir yinisimin siirin hiniina boinkikin, wakae! Kara inkamin wi nwira nikropkii kariir yai aiir boinmimauuwamam. Mi siya ini kariir biyar yamkwokinin mi siya wi kariir siyu iir kisisop haiginkwokini. ³ [Inkam nwirin maeyau siiyin nu apa saiir hir kauwok boinamnankikin. Siya hiniina boinkikin, Biyan Inkam Komiiyin siir siyuiin sibgu kisisop diriraerarkwokin, siya napnaniyam.]

⁴ Jon siya iikam imiir baptaisam nitkin niimau siiyin nu apa siir. Mi ti niimau siiyin apain siirin inkamki bi whwonkaiigin. Niingaka. Mi siya iikamim haimii tamii hir napim simiir boinmauugi ta yaiwin kibiya. Mi simiir kwonim wi nwoki aingwo tibmiiyim. Mi simiir dimin biyeyim wi Adi Komii siya haiyoprimdiyumiigi.

⁵ Mi iikamim ti nu komiiyin Judia hiranim mi om komii Jerusalem siir hiran iikam ikim sima Jon siir boinmauugi digworaekwo biyeyim sima tirim. Mi Jon siya simiirin ina baptais haiginiuwun Jordan ie hir.

⁶ Mi Jon siya niiya yiuisa, kamelni piokim. Mi siya piuwop ha mi kikogikin mi naeyim siya naeyim kokmwo graeys minim mi mhwina nae nwowiya saiir yin ikim, siya simiir naekin. ⁷ Mi Jon siya ina boinmauugiyin simiirin, inkam nwirin kariir mhoiia nitin siir kirieya ini kariir kirieya saiir haiburgika, kariir kirieya ini aowa saeya ywowa. Kara inkam miyik rani, siir iga siya niiya saiir uridin wi kara waisi hak rani. Niingaka. Kara inkam biyeyin ini siir aowa ywokaiyin. ⁸ Kara kimiirin opni baptais haiginiuwi mi inkamin mhoiia nitin kimiirin wi siya niuae haiginiuwi naeyuniyin. Iriig.

*Jon siya Jisis siir baptais haiginiugin
(Mt 3:13-4:11; Lk 3:21-22; 4:1-13)*

⁹ Mi ta iia Jisis siya omisimin Nasaret nikiuwiyin nu Galili hir nwowin siir haiburgigin mi siya ina yitin. Mi Jon siya siirin ie Jordan hir baptais haiginiu. ¹⁰ Mi siya op hir haiburgigin mi ha niig apnaidamin nua hiriir mi siya kigi, ninomora omaka anonan haiwaokiya. Mi Adi Komii siir naeyiun ipiyini haniina siinainiinyin siiram. Ta ipiyina krma dapiya inmab mi saiir hiriinanar siinanainika. ¹¹ Mi simar wakaeki yai kwira ninomor kou hir kauwok boinkiya, kira kariir yinisim yinkamiyinkan, kara kiriiramin ini mairgimairgar ywowinin. Kariir kwoinin kiriiramin ini wadieki wadeyar ywokiyin. Iriig.

¹² Mi biri kimiminkikin Adi Komii siir naeyiun siya yikropki Jisis siirin maeyau siiyin nu apa siir hiriir. ¹³ Hiyim Jisis siya maeyau siiyin nu apa siir nwowim kamnwis. Mi Setanin, biiki biyan yiu biyeyin ina kinankiun siirimin.

Mi siya ini mwanhunan ywowin. Mi Adi Komii siir paekwosimin ha nitin siirim, ini saikar yauni oniyin. Iriig.

*Jisis siya nu Galili hir mirii bwakainakin
(Mt 4:12-22; Lk 4:14-15; 5:1-11)*

¹⁴ Iya Jon siya maeyauwa hiuyokiyokaiya mii biye miriyya saiir hirar niki okaiyin mi ta iya Jisis siya nu Galili hiriirin saiir yimbinikin. Mi Adi Komii siir Yokwo Komiiya saiir yayim, siya simiir ini boinmimauuni iikam imiirin. ¹⁵ Siya boin, ta iya bidi yimbiniya, ta iya Adi Komii siya iikamim ti nu komiyyin siirim wi simiir kigriraowi. Mi taka iya ini kingiin nwowa krimiirin wi siyar kigriraowi. Krimiir kwoinim ti kisina haigi mi Yokwo Komii saiir yayim simiiraramar daingwo tibmii iski. Iriig.

¹⁶ Jisis siya nu Galili whiigbida hiriir napamin mi siya Saimon, Endru sowiiryao yapkigam, sowa haimna whi hir nitmai. Ta miya sowa miriyya anasu kikaiya, sowa umir mii mirii. ¹⁷ Mi Jisis siya boinki, kowayao kariir mhoiyya wit mi wi kara nisiimauwi kariir miya kowiiryao. Mi kowayao ta miya kara miriyya saiir hiriinan siyu iirar sibgu ap. Mi iikam hoimgakim simiir nwoke ikiunam. ¹⁸ Mi sowiir haimna ini hirar kwaiburgigin. Mi sowa biri kimiminko ini Jisis siir mhoiyyar yamo. Mi sowa ini siir mii aiirar ini miriyyuwo.

¹⁹ Mi siya ha swoki apnamin priei biri napkikin mi siya youap kigam, Sebedini yinisim nwisu Jems mi siir nomousim ieya Jon, sowa i hir hiinomaii. Mi yo sowa, sowiir haimna iir kisisok diriraerari. ²⁰ Mi siya sowiirim yikiuna. Mi sowiir adwai biyeyin mi sowiir adin siir mii miriyyim kamim simiirin i hirar kwaiburgig. Mi yio sowa ini Jisis siir mhoiyyar yapnamo mi siir mii aiir yamiriyyu. Iriig.

Jisis siya haiswoniskigin yiu biyieyin inkam nwirin siir nwowin

(Lk 4:31-37)

²¹ Sima om Kapeneam hiriir yam simiir ii komii aiirim. Jisis siya ta simiir ii komiia simiir omaka komiia yai nidwokai wakaenakiya saiir yapninopkainam. Mi iikamim simiirin Adi Komii siir yai aiir ini boinmimauu haiginuu. ²² Iya sima siir yai aiir wakaeyim, ini hindara yanaakiyim. Siya simiirin kamim siyu komii ninokninkiniyim simiir hiriinan biri boinmimauugin. Niingaka. Siir yaiya ini inkamin inig komiigakin, siir hiriinan yowoin.

²³ Mi ta iya inkam nwirin simiir omaka komiia yai nidwokai wakaeya saiir nwokin. Mi yiu biyieyin siir piu hir nii okaiyin mi siya ina kauwok boinkiyin. ²⁴ Jisis om Nasaretanin! Kira dimuam nitkin, dimu tirniyam? Mi kira tari krimiir tərbumbuam nitkin? Kara kiriir bidi yinokninkinin, ni kira Adi Komii krimiir Wanin siir hiranki nit ieya inkam wadieyin. ²⁵ Mi Jisis siya ti yiu biyie siir nikiyin mi siya ina boinkiyin, yiu biyie iirin, kira yaiya ti tanki mpa dinkinimnisiaki. ²⁶ Mi ti inkamin siya ha kaunanaekiyin mi siirin siya hainiyop whaowagig. Mi yiu biyie siya ti inkamin siir piu hiranki yiuun iwiskiinan mi ina yamin. ²⁷ Mi iikam hoimgakim hiriinan diminin siir kigim, sima ini kakakar ywokiirim. Mi sima ha nanaakiyim mi ini sima simar yomboin amboinamim, tiki hinin diminin tari dimu diminkin, ha? Taka yaiya saeya yai winka. Mi tari ti inkamin siya inig komiigakin. Iya siya yiu biyie imiir boinkiyin mi sima ini siir yai aiirar mi wakaeyoknaim. ²⁸ Mi ti diminin siya tirin biri kimiminkin, ina haigiririr boinamin nu Galili hiran omim simiir hiriir. Iriig.

Jisis siya Pita siir niua saiir haiswoniskigin

(Mt 8:14-17; Lk 4:38-41)

²⁹ Sima omaka komiyya yai nidwokai wakaeiyya saiir haiburgigim mi ha woknaniyamim, sima Saimon Endru sowiiryao omaka saiir wokninopkainam. Mi Jems Jon sodayao warar yinkin am. ³⁰ Mi Saimon Pita siir niua hii hirar whwonkaiga, saeya piu huuwa kini ma saeya niiga. Mi sima biri kimiminkim ta wiga maka niyya saiirin, Jisis siir ini boinmauuu. ³¹ Mi Jisis siya saiiram ha namin mi saiir in aiir ini onkwoiu mi ina kininsiin idwokiya saiirin. Mi ta piu huuwa kini ma saiir niyya, ina digiya. Mi saeya ini simiir naeyim simiir swoki diriraerarim. triig.

³² Iya bie nikiiyamtibin mi simiir iikamim makak-makakim ini simar swoki ikiunaniyim Jisis siirim. Mi iikamim yuugi nonkwowim yim ini warar mi inkim ikiunaniyim. ³³ Mi ti om komiyyin siir hiran iikam hoimgakim, sima ta omaka Saimon, Endru sowiira saiir anoka kingiin hirar ini okwoiu. ³⁴ Mi Jisis siya haiswonimniskiiyim mapai mapaiyim simiir niyyim mi yiu biyeyim siya ninimniskiiyim kasa rani, simiir nwowim. Mi sima ti yiu biyeyim Jisis siir bidi yinokninkinim mi siya simiir asi nikidugin kima kariir inigin siir kipi dap. triig.

Jisis siya nu Galili hir nap miriigin

(Lk 4:42-44)

³⁵ Mi iigwira Jisis siya nugak imumar yinsiin apnamyak-wok, maeyau kwira inkam karamaeya saiirim. Mi siya Adi Komii siirim in nhwo hir ini kwisboiniu. ³⁶ Mi mhoiyya Saimon siya mi siir nomiiyau ima, sima ini siir mhoiyyar yapansrinamim siirim in. ³⁷ Iya sima siir nini kigiuin sima ina boinim, ti iikam isid komiyyin kiriirim hansrananikim. ³⁸ Mi siya simiirin ina boinin, kiya! Nimbi ti omim kingiin nwowim pi sim nami. Kara Adi Komii siir yaiyim simiir warar mi boinmimauuam mi

aingwowi. Kara ta mii aiirimar nitkin, dimin mii miriyyam bi nitkin. Niingaka. ³⁹ Mi siya nu Galili hiran omim simiir asi namkin. Mi siya omakam yai nidwokai wakaeiyim simiirar yapninopkai boinmimauuam, Adi Komii siir yai aiirin. Mi siya yiu biyieyim simiir nwowim ini simiir warar yinimniskiiyamim. Iriig.

Jisis siya inkamin paowaigi piskimkopouin wadie siir nwo haiginiugin

(Mt 8:1-4; Lk 5:12-16)

⁴⁰ Mi inkam nwirin paowaigi piskimkopouin, siya ha nitin, ini Jisis siir igmiiga kingiina ini akai hiu ouniyin. Mi siya siir boinki mi kira ha naingwowi, kara kiriirin wi digar nwo haiginiugii. ⁴¹ Mi Jisis siya siirsi yaingwobumbu mi siir ina ina yonkwokiyin siir. Mi Jisis siya ina boinkiyin, kara ha naingwowi kira wadie dwoki. ⁴² Mi ti paowaiyim siir piskimkopouim biri kimiminkikim ina wiskiyim mi siya ini wadieyar ywokiyin. ⁴³ Mi Jisis siya yai kirie aiirar boinki siirin. Mi biri kimiminkin siirin ina yikropki sasaugiyin. ⁴⁴ Jisis siya siir boinki, kira sibgu mintarao! Kira wi inkam nwirni kipi boinmauu ti diminin. Niingaka. Mi kira pa dam mi kiriir piua pi inkamin naemin krimiirsi ninkin imiyyaeiyin Adi Komii siirim pris, pi siir tini iisimauuu. Mi kira Adi Komii siirin nae pa dinkin imiyyaeki. Minsi dinkin imiyyaeki! Kiriir piua wadie nwowa saiirsi, yaiya krimiir brougaeyin Moses siya boina saiir hiriinan. Mi sima ti kamim wi nwoki ninokninkinwini kiriir paowaiyim bidi wiskiyim. ⁴⁵ Mi inkamin ha namim mi biri nini haigiprakai boiniugin ti yayim. Niingaka. Ini hiriyyar boiniskiyin ti diminin. Mi siya ti diminin ini niwiinan siir boinyokiyokiiyamim omom omomim simiirin. Mi Jisis siya om komiyya hiriir paniinsi yamsi iikamim simiir whwonkam idan. Iikamim

ini homgak ywoim, siya simiir ma imiir niniskiyyim wi dig nwo rani. Mi siya om komiiyim simiir yaba nwowim omim iikam homgak karamaeyim, ini simiir hirirar ywowin. Mi maeyau maeyauan iikamim ini Jisis siiramar yitsoim. Iriig.

2

Jisis siya inkamin iga in ninsimsiruun siir hais-woniskiigikin

(Mt 9:1-8; Lk 5:17-26)

¹ Ii nhirim bidi yamkiyim mi Jisis siya ini om Kapaneam hiriyar swoki amin. Mi iikamim sima hiniina wakaewin, siya ini omaka hir nwowin. ² Mi iikam hoimgakim haniingi yaninkiniuu mi omaka ini digar ywokiya. Mi anoka kingiin, maeyau kwirki niinga bi swoki oka. Niingaka. Mi Adi Komii siir yaiya Jisis siya simiirin saiir boinimauugin. ³ Iiya Jisis siya yaiyar niki okwo boinin mi sima ina hainaniyim ti inkamin iga in ninsimsiruun Jisis siirim. Mi kam nwiyyim sima hainani ti inkam iirin. ⁴ Mi omaka yainaua ini iikamim sima yidwokaisirkiya mi sima Jisis siir kingiin paninsi haiginsi ti inkamin iga in ninsimsiruun. Mi sima akouwa hirii iiyam mi akou haimii iir ini piraku maeyaua siyar nokwo hiririuwa saiirar. Mi sima akou haimiyyin ha pirak grirgigiyin mi ta hiiya ti inkamin siya whina mi sima idmirim kwiya boritkikin mi ina yonkwokiiraraokiya. Mi ini Jisis siir igmiiga yauni kikiniuwa. ⁵ Mi Jisis siya simiir naingwo tibmiya saiir kigiyin mi siya ti inkamin siir boinki, yinisim! Kara kiriir dimin biyeyim simiir bidi haiyoprindiyumiigiyim. ⁶ Mi kamim siyu komii ninokninkiniyim yim sima hir warar ninkin idwokaigim mi simiir kwoinim aowa aowa ini ta yaiya Jisis siya boina saiir saiira yaingwokwonanaeyim. ⁷ Siya ti hiniin yai boinin mi siya tari Adi Komii siir

nigbumbui. Inkam nwrkin biri swoki haiyoprindiyumii
 rrankin dimin biyeyim. Nningaka. Adi Komii siirar miiga.
⁸ Mi simiir kwoinim Jisis siya bidi yinokninkinkiyim mi
 siya simiir asi boinkin, kima wara hiniin kwoinin kimiir
 waraur dimusi nwowi? ⁹ Piki hiniin dimin ikin hinsima
 nwowiyin? Mi kara ha boini kiriir dimin biyeyim kara
 bidi haiyoprindiyumiigiyim mi tiki hiniin diminin kara
 wi diga nwowi? Mi tari wi dig nwo rani? Mi kara ha
 boini, kira kiriir hii aiir hainam mi hiniinin kara wi digar
 nwowi, iyie? Wi dig nwo rani, aniya? ¹⁰ Kima dinokninkin,
 Adi Komii siir yinisimin ninomor kou hirankin nitin
 karairgin. Kariir kirieya wi digar nwowi kimiir dimin
 biyeyim simiir haiyoprindiyumiigiyim. Mi Jisis siya ti
 inkamin iga in ninsimsiriun siir asi boinkikin. ¹¹ Kara
 kiriir boinkii, kira dingsingi! Mi kiriir hii aiir hainam mi
 kira pi kiriir omaka damigusam. ¹² Mi siya ini iikamim
 simiir whwonkam idar yinsiingiyin. Mi siya ini siir hii
 aiirar hainamin. Mi siya biri kimiminkin, ina yinsiin
 apnamin. Mi sima hiriinan kigiyim mi sima ini hin-
 dara yanaakiyim mi sima ini Adi Komii siir inig iirar
 hainankiyim. Mi sima ina boinkiyim, biya nim krima ti
 hiniin diminin siir biri kigim. Iriig.

Jisis siya Livai siir nikiunakin

(Mt 9:9-13; Lk 5:27-32)

¹³ Mi Jisis siya whigbid hiriyar swoki apnamin mi
 iikam isid komiyyin sima ini siir mhoiiyar yamin. Mi siya
 Adi Komii siir yaiya ini simiir yowinwarkai haiginiuwim.
¹⁴ Mi siya ha napnamin Livai siir kig, Alfias siir yinisimin.
 Mi siya omaka omom omoman umir nidwokai haiya, yo
 saiir nidwokaii. Mi Jisis siya yikiugi, kira kariir mhoiia
 wit! Livai siya ha ninsiingiyin mi ini siir mhoiiyar yamin.
¹⁵ Iya Jisis siya Livai siir omaka hir niki idwokai aeyin
 mi kam hoimgakim umir haiiyim, nhirim siyu biye tiri

kam ima mi kamim Jisis siir kigna miriyyim, sima simar yidwokai aemimir Jisis saikan. Ti hiriinan kamim kasaka rani, Jisis saika nap miriyyim. ¹⁶ Mi Farisi kam nhirim siyiu komii ninokninkiniyyim sima kig Jisis siya kamim siyiu biyie tiriyim mi kamim umir min haiyyim simaka nidwokai aei. Mi Farisi kamim sima sriigi kamim Jisis siir kigna miriyyim simiir, Jisis siya kamim siyiu biyie tiriyim mi kamim umir min haiyyim simaka dimusi nidwokai aei? ¹⁷ Mi Jisis siya ta yai aiir wakaeyin mi siya ina boinkiyin, inkamin ma karamaeyin yio siya paowai widi inkamin siiram biri swoki amikin. Niingaka. Mi iki makak iikamim pi sima simar nami kamim paowai widiyyim simiiramim. Kara iikam miyyik miyyikim simiir nikiunam ara biri nitin. Niingaka. Kara iikam biyyeyim simiir nikiunam nitkin. triig.

Nae haiya aeni siyyugin
(Mt 9:14-17; Lk 5:33-39)

¹⁸ Mi iigwira Jon siir kigna miriyyim kamim mi Farisi sima, sima nae haiyakim. Mi kam nhirim sima ina yitim, Jisis siir ini sriini mi Jon siir kigna miriyyim kamim mi Farisimi mi kigna mirii ikim, sima nae dimusi haiyaei? Mi kamim kiriir kigna miriyyim yim nae haiya karamae dimusi nwowi? ¹⁹ Mi Jisis siya simiirin boiniyio yaiya kwira boinki, iya inkam nwirin siir wig aiir sainam tiri mi siir nomiiyauim mi iikam nhirim sima wa niti ta nae aiirimim. Mi sima ta iya wigwas naeya saiir naei mi sima wa haiyaei? Niingaka. Sima wa naei. Mi siir nomiyyauim mi iikam yaisi yaisiyim sima wi maigimaigar nwonami siir whinsain haiginiuwamin. Mi taka iya sima wi nae minar haiyaei. Niingaka. ²⁰ Iya tiki inkamin wig nonkwonain siya om whira nami mi krima hikak saiir dwoki mi nae minim saiir haiyaki. Mi iya kara kimiir haiburgigana mi kima wi hiriinanar timi tirki.

²¹ Jisis siya boiniyio yai kwira ina swoki boinin, dimin winin dimin biyie aka kipi nitapiyok. Inkamin yuis win haimii biri kintio haigin yuis kwira saiir noin siir nitkin panam mi siya hiriinan tiri, siya saiir nitkin pani mi saeya wa swoki imbiriyami. Mi wina wi kaba saiir mimbirgi mi noin wi komiiyar swoki okii. ²² Inkam nwrkin wain wini opa wraisu is kaba op two biyenana saiir biri swoki aokaiiga. Niingaka. Mi siya hiriinan tirkiswo mi ti wain winin siir opa saeya niyopiingi mi ta wraisu is kaba saeya wa nimbiryamkii mi wain wini opa wa naokiyamki. Mi wraisu isa wa mi imbiryamki. Mi inkamin wain wini opa saiir naokaii siya wi hiniina tir, wi wraisu is wina wi saiir daokai. Iriig

Juda simiir ii komiia piu siisiya Sabat mii min saiir kipi mirii

(Mt 12:1-8; Lk 6:1-5)

²³ Mi Adi Komii siir ii komii kwira Sabat Jisis siya numira wid ninkina saiir napnamkin mi kamim siir kigna miriiyim sima saika warar yinkin apnam. Iya sima napama, sima witnidim ha kiwromwris haiyamim mi ina yiinibrombrop apaeyamim. ²⁴ Mi Farisi kam nhirim sima Jisis siir boinki, wakae! Kima ta Juda simiir ii komiia piu siiskuwakiya mii min saiir dimusi miriigim mi nae minim saiir dimusi mi haigim. Mi kima ti siyiu iir bi sibgu apkim. ²⁵ Jisis siya ina yowarkii boinkiyin simiir yai aiir mi kima tari dimin whirin biya kimiir brougaeyin Devid siya tirin siir biri mwaingim? Mi taka iya Devid siya mi siir isid ieya sima nae karamaekim mi simiir mhiiyim ina yaowim. ²⁶ Iya tiki dimin ieya nimbiamin Abaiata siya nwokin pris inkamin nae Adi Komii siir ninkin imiiaeyin. Mi Devid siya mi siir isid ieya simar yapninopkainam Adi Komii siir omaka aiir. Mi Devid siya paimir iir naeyin mi siya paimir haimiiyim

siir isid iir yae hauu. Tiki naeyim inkam niingaki bi naeikin. Niingaka. Pris simiirairgin. Mi sima yai biri swoki boinkikim ti diminin Devid siya tirin. Mi kima yai krimaka dimusi boini. ²⁷ Jisis siya boinki, ta ii komiia Juda simiira piu siiskuwaqiya Sabat, saeya iikamim hik simiir hauuwim biri nwoka. Niingaka. Ta ii komiia minam nwoka iikam hoingakim simiir whindiriraerar haiginiuwam. ²⁸ Yaowae Adin ninomor kou hiranki nitin ta ii komiia Juda simiira piu siiskuwaqiya dimin taemin tir karamae nwowiya Sabat saiir Biyan Inkam Komii siya asi nwowi. Iriig.

3

Mi Jisis siya Juda simiir ii komiia inkamin inib waeyaoki naowin saiir haiswoniskigikin

(Mt 12:9-14; Lk 6:6-11)

¹ Mi Jisis siya ha swoki apninopkainamin Juda simiir omaka yai nidwokai wakaeiya saiir mi inkam nwirin hir nwokin siir inib waeyaowim ini paeyarwainan ywokiyamim. ² Mi Farisi kam nhirim Jisis siiram hirar kaonanae. Sima biri ninokninkinkim siya ti inkamin siirin pi ii komiia saiir namisi haiswoniskii mi ta hiriinana saiirsi boiniuriyiu boinam minkim siirin. ³ Mi Jisis siya ti inkamin ina paeyarwainan nwowin siir boinki, kira simiir bopwoniya dinsiin okwoki. ⁴ Mi Jisis siya simiir sriigi, krima wi piki hiniin siyiuin si tiri Juda simiir ii komii aiirin mi krima siyiu miyik ti tir. Iyie!? Farisi sima yai biri wakae boinkim. ⁵ Mi Jisis siya simiir kaoyokiyokiigiya mi siir kwoinin ini haughauga whiyekiyin. Mi siya simiir mhi kwoin imiir kigiyin miyik biri nwokim, sima ti inkam iirsi bi naingwoyimyokim. Mi Jisis siya hikak asi nwonamkin, ti hiriinan siyiu iirsiyin. Mi siya ti inkamin siir boinki, kiriir indibin ha dinkiyinyinki. Mi

siir ina ini wadieyar ywokiya. ⁶ Mi Farisi kamim sama Juda simiir omaka yaimin dimin nidwokai wakaeiya saiir haiburgigim mi sama biri kimiminkim ina yinsiin apnamim Herot siiram mi siir nomiiyau nhirim simiiram warar. Mi sama yayim iripa minam kitibmii boinkim Jisis siir nisomaokiyim. Iriig.

Iikam isid komiiyin whiigbid hir nani owiugim

⁷ Mi Jisis siya mi kamim siir kigna miriiyim sama ti omon nu Judia hiranin sama siir haiburgigim mi whii Galiliya hiriir yam. Mi iikam isid komiiyin sama ini siir mhoiiyar yamim. ⁸ Mi iikamim ti omom omomim hiranin nu Galili nu Judia mi om komii Jerusalem mi nu Idumia mi ti om whiso Taia mi Saidon yo ini yab komiiyin Jordan, ini siir gimiya waiyo. Sama omom omomankin nitkim. Mi ti isid komiiyin Jisis siir yayia sama wakae winkim digworaekwowim siya tirim simiir mi sama ha nitkim siiramim. ⁹ Mi Jisis siya kamim siir kigna miriiyim simiir boinki, iikam isid komiiyin tisa nwowin ambi sama haigin ikwokromkwirisi. I ira pi kariiram dwomaigi, kara pi saiir kwirii nami. ¹⁰ Biya siya i aiir niki apni kwiriinam karamae niki owin mi siya iikam kasa bi haiswonimniskigin. Mi tariinanin iikam whiekak nhirim makak makakim sama ina yapiyaonamim siiram, simiir inam siir piu aiir nini onkwoiim. Mi sama iikam nhirim simiir asi napkinyanya amkim. ¹¹ Mi kamim yiu bibiyekin nii whwonkaiyim sama Jisis siir kigiyim mi sama ini siir igmiigar ini akaigai hiuniyim. Mi sama ina kauwok boinkiyim. Kira Adi Komii siir yinisimkin. ¹² Mi Jisis siya yiu biye imiir ninimniskigiyin mi siya iikam imiirin ina boinikidugiyin. Kima kariir inigin wi kipi haigiririr boinam. Iriig.

Jisis siya kamim iuur nwisa yimbingi siir mii aiir nap miriiyam

(Mt 10:1-4; Lk 6:12-16)

¹³ Mi Jisis siya mhiu iir niinainamin mi siya ina dapikiuna kamim siya naingwowim simiir inigim. Mi kamim siya dapikiunam sima ina yamim siiram. ¹⁴ Mi siya aposel kamim iuur nwisa yimbingi hinda tinda saika nap miriiyam, Adi Komii siir yai aiir nap boinmamaauam. ¹⁵ Mi siya aposel kamim simiirin ini inigakar ywowaiginiugiyim, yiu biyieyim iikamim simiir piu nii whwonkaiyim, simiir ninimniskiiyamamin. ¹⁶ Mi Jisis siya aposel kamim iuur nwisa yimbingi. Mi Saimon siir inig whirin Jisis siya nokdap haiginiun, Pitakin. ¹⁷ Mi Sebedi siir yinisim nwiso Jems, Jon sowiirin Jisis siya yaeya inigar swoki kisina okdap haiginiu, Boanesis. Tiki inigin siir inig tipmwoki tipmwowin, ta diya tiowiya saiir yinisimkin. Sowiir yaiya ini hiriinan ywowa. ¹⁸ Mi Endru, Filip, Batolomiyu, Matyu, Tumas mi Jems Arpias siir yinisim ieya mi Taitias. Mi Saimonin biya ta yaiya saiir boinmimauugin nu whiran inkam komiiyim krimiir kipi kigrirao. ¹⁹ Mi nwirin Judas Iskariotkin. Mi ti inkamin mhoiyya wi wir siya napwouwi, kam nhirim io Jisis saika nwowiyim siir nisomaowam naingwowim simakan. Iriig.

Ta miyya biigi biian yiu biyieyin Biesebul siirga

(Mt 12:22-32; Lk 11:14-23; 12:10)

²⁰ Mi Jisis siya ina swoki amin omaka hiriir. Mi iikam isid komiiyin ini Jisis saikar swoki amwoniyim. Mi Jisis siya mi siir kigna miriiyim kamim sima nae nidwosiis aeni ii karamaeka. Niingaka. ²¹ Mi Jisis siya siir iripa o nhieyim mi siir yopii ad owa, sima hiriinan nini wakaeniyim, Jisis siya mi kamim siir kigna miriiyim, sima nae min ningugu ae karamaeyar nwowi mi sima ina yitim siir

nikiunakiyam. Mi sima siir boin mi tari siir kwoinin pi whaowaekin, siya ti nae min ningugu ae karamae nwowin.

²² Mi kamim siyu komii ninokninkiniyim sima om komii Jerusalem hir haiburgigim mi ina yitim. Mi sima ina boinim mi tari biigi biyan yiu biyeyin Biesebulin ini saika nwoin. Mi nhirim ina boinim mi tari Jisis siirin Biesebul siya hauuga ta kirieya yiu biyeyim inkam piu nii okwokaiyim simiir ninimniskiiya. ²³ Mi Jisis siya simiiram yikiuna, sima siir kingiin nitim. Mi siya simiirin boiniyo yai arar boin. Mi siya boin, yiu biyie simiir apu budin Setanin, siya wi yiu sima simar swoki inimniskinaei, aniya? ²⁴ Mi ti om komiiyin siir hiran iikamim sima isidin whisa ninkibirnakii mi sima wi kiriekakar sibgu owi, aniya? Niingaka. Sima wa nidam ninoopki. ²⁵ Mi iikam nhirim omaka iruwanim sima isidin whisa ninkibirnaei, yai niniyam mi sima wa sibgu owi iripar, aniya? Niingaka. Sima wa ninoopki. ²⁶ Mi yiu biyie Setan siir isidin sima siman isidin whisa nwowi mi siir isidin sima sima wi kiriekakar nwowi, aniya? Niingaka. Sima wa ninoop iuguski. Mi hiriinan tiri, Setan siirin, wi Setan siya swoki haiswoniskiinae, aniya? Niingaka. Siir kirieya ini kariir kirieya saeya haibura. Mi siir miya wi kara tirbugi.

²⁷ Hiya inkam nwirin inkam kirieni omaka napninopkainami mi siir digworaekwowim simiir nini tauae hainakiyam mi siya wi digar nwowi, siir digworaekwo imiir tauae haiyamin, aniya? Niingaka. Mi siya inkam kirie iirin bi idni tiki kogrimdinugig. Mi siya hiriinan tiri siirin mi iki siir digworaekwowim, iki siir omaka nwokaiyim, simiirin wa nini tauae hainaki.

²⁸ Kara kimiirin yaimwowa boini, digworaekwo biyie biyeyim iikam hoimgakim kimiir waraur nwokaiyim, wi Adi Komii siyar haiyoprimdiyiumii swoki. Mi yai bibiyeyim kima mi boinbumbuwiyim simiirin wi warar

mi inkin haiyoprimdiyumiigi. ²⁹ Mi inkam nwirin Adi Komii siir naeyiun siir nigbumbuwi mi Adi komii siya tiki inkamin siir dimin biyeyim, simiirin wi warar ninkin haiyoprimdiyumiigi rani. Niingaka. Tariinan mi mhoyiya iriipi hiriinan, wi niingar mi owi. Jisis siya hiniina boinkin, tiki inkamin, Adi Komii siir naeyiun siir nigbumbuwi mi tiki siir dimin biyeyim siya inokinokin wi hik simiirsiyar hainanaei. ³⁰ Jisis siya ti yai whiekakim hiniin dimusi bi boinkin, simiir kwoinim ha naingwokim, Jisis siya yiu biyie siir kirieya saiir mirii. Mi siya ti yayim hiniin asi boinkin. Iriig.

Jisis siir apu aeya mi siir nomousim ima

(Mt 12:46-50; Lk 8:19-21)

³¹ Mi ta iya Jisis siir apu aeya mi siir nomousim ima, sima ina yimbiniyim. Mi simainii omaka akpitga hir yaka okwoniyim. Kira unki it krimiiram. ³² Mi iikam isid komiiyin siir nidwo ywokaiyim sima boinki siirin, ha? Wakae! Kiriir apu aeya mi kiriir nomousim ikim mi kiriir yokman ima, sima isi kiriirim idwowaaya hinar nidwo kaowim, kiriiramim sima nikiugikim. ³³ Mi siya ini simiir yai aka yowarkii boinkiyin, yipiki iikamkim kariir piugana saiir hiriinan nwowim? ³⁴ Mi iikamim siir nidwoyokaiyim siya ini simiirar kaoyokiyokiikiyin. Mi siya ina boinkiyin simiirin, kigi! Kariir apu mi kariir nomousim, ti kimargim, ti tirar kwowim. ³⁵ Iikam hoingakim Adi Komii siir yai aiirim naingwo tibiimiyim mi siir miya saiir miriiyim sima wara. Mi sima wi kariir apu mi kariir pomou yokman nwowi. Iriig.

4

Inkam nwirin witnid nitkinamkin numir
(Mt 13:1-9; Lk 8:4-8)

¹ Jisis siya simiirin Galili whiigbid hir swoki owomwarkaiyiuiu. Mi iikam isid komiiyin saika nwowim kasa rani. Mi Jisis siya i aiir asi kwiriigin. Mi siya saiir kwirii idwokaiyin mi iya ini whiigbid hirar ywowa. Mi iikamim ini whiigbid hirar yokwowim mi siya simiirin i hirar yidwokai owimwarkaiyugi. ² Dimin taeminim siya nowimwarkaiyuwim simiir, siya boiniyio yai arar nowomwarkaiyugim. ³ Mi Jisis siya boin, kima wakae! Inkam nwirin witnid numir hir bidi yitkingikin. ⁴ Mi iya siya ha nitkinamin mi witnid nhirim siyu nikiigiinaowidim, yim ini ipiyinki sim ini iugi aeniyim. ⁵ Mi witnid nhirim siiyakak maeyauwa saiir nikiigiyyim, maeyauwa nuin idar nwowa, nuginin aowa nam karamae nwowa saiir. Mi ti witnidim biri briprigim ina whakidudugiyim. ⁶ Mi iya bieyin ha whwokiyin mi ini witnid ibairim simiirar yaowhwoniyim. Mi ti witnid ibairim simiir miyyim aowa nam karam nwowim yim ina wainamin. ⁷ Mi witnid nhirim urid nimridgakin siir bopwo yakaigai. Mi ti urid amridnanin ha whakiyin mi ti witnid ibairim simiirin ini siya yiisiwamwarkaigiyim mi ti witnidim nae bi budgin. ⁸ Mi witnid ibair nhirim nu maeyau miyyik nikiigiyyim, yim ini komiiyar ywokiyim mi yim nae hiniina hiniina bud, nhirim kamairim iriiyar mi nhirim yim hiniina mi bud, kam nwoim mi nhirim yim hiniina mi bud, kam nwir iuur. ⁹ Mi Jisis siya simiir boinki, inkamin wiingakaairgin mi siya ti kariir yai imiirar wakae mi ha sibgu daingwo omok. Iriig.

*Jisis siya boiniyio yai aiirarar boinmimaugin
(Mt 13:10-17; Lk 8:9-10)*

¹⁰ Mi iigwir mhoiia Jisis siya sasair ywoki hirin. Mi mhoiia kam iuur nwisoi siir kigna miriiyim mi iikam nhir ikim sima ina yitim Jisis siirim. Mi sima ini

sriini siirin boiniyio yaiyim simiir yaimwokiayaimwoim simiiram. ¹¹ Mi Jisis siya simiir yowimwarkaiyugi. Mi ta Adi Komii siir oman yaiya kara kimiir bidiyar iki owomwarkaiyugiyim. Mi iikam nhirim saiir wakaeyim, sima biri ninokninkinkim sima boiniyio yaiarar wakae. Mi sima saiir yaimwowin siir biri ninokninkinkim, sima pi whaowaekim.

¹² Mi sima wa kigi ti diminin mi sima wi sibgu kigsib rani. Mi sima wa wakaei mi sima ta yaiya saiirin wi sibgu wakaesib rani. Niingaka. Mi simiir kwoinin bi kisina haigikim mi sima Adi Komii siiram paniinsi yaingwo tibmiisi. Mi Adi Komii siya simiir dimin biyeyim simiir paniinsi haiyoprindiyiumiigisi. Iriig.

Jisis siya ta boiniyio yaiya inkamin witnid nitkinin siir yai imiir nowomwarkaiyugim

(Mt 13:18-23; Lk 8:11-15)

¹³ Mi Jisis siya simiir boinki, kima ta boiniyio yai kwira saiir bi ninokninkinkim, aniya? Mi kima wi paniina sibgu owomwarkai boin haiginiuwi ti boiniyio yai whiekakim simiir yaimwowim, ha? ¹⁴ Kara kimiir niki boinmauu wakaeki, tiki inkamin witnid nitkinin ini tiki inkamin Adi Komii siir yai boinmimauuwiyin ini siir hiriinan ywowin. ¹⁵ Iikam nhirim sima Adi Komii siir yaiya pa wakae nami mipi sima siyiu hir napami mipa naingwo ouwouami Adi Komii siir yaiya. Sima Adi Komii siir yaiya panaowar wakaenaki mi Setan siya panaowar swoki kwitkigi Adi Komii siir yaiya simiir kwoinau haiginama. Mi tiki iikamim ini ti witnidin siyiu nikiyim, sibgu whak karamae nwowiyim, ini simiir hiriinan ywowim. ¹⁶ Iikam nhirim sima ini ti witnidin siiyakak nuin, siir nakaigaiyim mi sima ti iikamim ini hiriinan ywowim. Yaiyim sima wakaeyim pa wakae ningruramsasaugi, ta Adi Komii siir

yaiya simiir mhii kwoinau. Mi sima pi maigimairgar nwo nami, ta yai aiiramin. ¹⁷ Tiki iikamim ini witnidni miyiyim aowa nam karamae nwowiyim, ini simiir hiriinan ywowim. Mi sima paniinsi ywokwo bripriisi. Mi iya hikin nimbiniiyim simiir kinankiuwam mi sima wi ii priei nokwo rani. Mi sima Adi Komii siir yai aiirin wi digiumii haigingigi. Mi sima whiekakim wa nikiiyam iuguskii. ¹⁸ Mi iikam nhirim ini ti witnidin maeyauwa urid amridkakin siya nwowa sair nakaigaiiyim ini simiir hiriinan ywowim sima wakaeiyim Adi Komii siir yaiya. ¹⁹ Mi simiir kwoinin ini umirminim mi nuan digworaekwowim ini sima kiyainamim. Mi ta Adi Komii siir yai kibiya ini ti digworaekwo imar higriniugiya. Mi Adi Komii siir siyiuin siir paniinsi sibgu apsi. ²⁰ Mi iikam nhirim ini ti witnidin nu maeyau miyik nikiiyin, ini siir hiriinan ywowim. Sima ina sibgu wakaeiyim Adi Komii siir yaiya. Mi simiir nhirim kam nwir iuura mi budi mi nhirim pi kam nwoima mi budi mi nhirim pi kamairim iriiyara mi budi. Iriig.

Sima yuukidin niuyaiyin wi two aowa higriniuwi
(Lk 8:16-18)

²¹ Mi Jisis siya simiir boinki mi iya inkamin yuukidin niuyaiyin siir hangimunanii mi siya wi two aowa haigiprakaii, iye? Wi hii aowa haigiprakaii, aniya? Niingaka. Kira bopwonauan romyasin siir dinankii! Mi yuukidin pa sibgu iuyakii. ²² Tiki inkamin siir kwoinpai kwoinpaiyim tariinanin tiki idowiiya nwo karam nwowim mi mhoiiya sima wi idowiiya nwo iuguskii mi wi dimin whirkin swoki haigiprakai rani. Niingaka. ²³ Kima ti iikam whiekakim kima wiingakaigim, kima timi wakae.

²⁴ Mi siya simiirin ina swoki boinkiiyin, yaiyim kima wakaeiyim kima sibgu daingworinukripkai. Siyiuin inkam nwirni kima tiriiyin mi Adi Komii siya kimiirin wi

hiriinan siyu iirar swoki inkin tiri. ²⁵ Mi inkam nwirin siya ninokninkin miyikaki niuwi mi mhoiya Adi Komii siya siirin wi hiriinan ninokninkin aiirar swoki inkin idu hauraraokii. Mi inkamin ninokninkin haimiisimakaki niuwi wi Adi Komii siya swoki haii. Mi siya wi ninokninkin karamaeyar nwojuguski, wi haimii sima hai naowid rani. Niingaki niingakiinga. Iriig.

Ta boiniyo yaiya inkamin witnid nitkin whakiyin siir yaiga

²⁶ Jisis siya hiniina boinkin, iya Adi Komii siya iikamim mi digworaekwo whiekakim simiir biyan nwowin, siya ini ti inkamin witnid nitkinamin mi siir numir aiir sibgu kigriraowin ini siir hiriinan yowin. Mi Adi Komii siya kimiirin wi hiriinanar mi sibgu kigriraowi. Mi siir numiran naeyim wi hoimgakar nimbiyami. ²⁷ Mi iinokinokin ti inkamin niyaka pi nhwo nib whwonkaowi mi nugakin siya pa ninsiin apririramyakwoki. Ti inkamin siya kigiyin mi siya ini siya siyar yaingwowin, ti witnidin siya komii panina nwokikin, siya biri ninokninkinkin. ²⁸ Nu siya minki mi ti witnidin pa kinan grimgrinkiigi mi siya mhoiya pi nae kakar namwo iuwi. Bii pi kwo aeyar nimbiyami mi mhoiya nae pa budgi. ²⁹ iya sasaeyim wai nwowiyim mi ti inkamin pa ningugu haii. Iriig.

Ta boiniyo yaiya mastet yinika

(Mt 13:31-32,34; Lk 13:18-19)

³⁰ Mi Jisis siya boinki, krima Adi Komii siir iikamim mi siir digworaekwo whiekakim simiir biyan iikam nwowi mi krima wi paka hiniin boiniyo yaiya sae nikri boini siirin. ³¹ Mi ti mastetnidin siir hiriinan ti ikrii boin. Mi mastetnidin siya iki paenid nhirim simiir hiriinan tani. Niingaka. Siya sapkisapisimkin komii rani, ara krinankin. Mi siir nidim kasa rani, hoimgakim. Mi Adi Komii siir

isidin ini ti mastetnidin siir hiriinan ywowin kasa rani, hoimgakim. ³² Mi inkamin ti mastetnidin siir ninkin digiyin mi siya pa whakii mipi komiiyar namwo iuwi. Mi siya iki sasae hoimgakim pi simiira mrwii haiburgigi. Mi siya kwiya komii kakargin mi ipiyin minim simiir whieyim pi siir kwiya imiirar mi haigii. Iriig.

³³ Iya sima Jisis siir boiniyo yai imiir ninokninkinim mi mhoiia siya iikam imiirin boiniyo yai kasa biri boinkin, Adi Komii siir yaiyim. ³⁴ Diminim siya boiniyim pi simiir boinkii iuguski rani. Nningaka. Siya pi boiniyo yai ara boinkii. Mi iya siir kigna miriiyim kamim pi sima sima nwoki saikain mi Jisis siya yaimwokiayaimwowim pi haniingii boiniski. Iriig.

Jisis siya opud hinin komiia sair boinkikin mi opud hinino ina digiyo

(Mt 8:23-27; Lk 8:22-25)

³⁵ Mi naiowaka ta iya aiirarin siir kigna miriiyim kamim siya simiir boinki, krma pi whii yarmiya kigidamtibi. ³⁶ Mi sima ta iya Jisis siya nidwokaiya sair kwiriinam mi sima siir wara yuginam. Mi sima i nhirim ini warar yinkin kwirii namim. Mi iikam isid komiiyin sima siir haiburgigim mi sima ina yamim. ³⁷ Mi opud komiia ha hugnaniya mi hinin komiia ha mi it mi simiir iyin ini wara kaibombokiigiyin, hinin aeya. Taka hinin opud komiia prasaeki mi iuwi. Mi iya opa mirkimirki ninkinim pariiparii. ³⁸ Mi Jisis siya iya sair idao hir kikinaniu whwonkaigin nhwo mipiyinanin siir. Mi sima siir yinidgu insiin mi sima ina boinim, hie! Ti krimiir Adin, krma pi inigak nwo rani, pi tirar nwomainainami. Mi tari kira krimiirsi naingwoyimiyo rani, aniya? ³⁹ Mi Jisis siya ha ninsiingiyin mi siya io opud hinin sowiir ywoki. Mi siya ina boinkiyin, kowa dig dwoki! Mi Jisis siya

hiriinan boinkiyin, opuda ina digiya mi opa hinin simki biri swoki itkika, ini niingar ywomaigiya mokmokwaiga. ⁴⁰ Mi Jisis siya kamim siir kigna miriiyim simiir boinki. Kima hiniin dimusi nididnanaekim, ha? Mi kima tari naingwo tibmii karamaekim ini niingar ywowim, aniya? ⁴¹ Mi sima ini mounana siinkaokiyim mi nidid prasae biri kinkikim. Mi simasimar yomboin amboina. Tiki inkamin siya yipikin tiki hiniina tirin? Opud hinino ini siir yayiar mi wakaeyoknakiyo? Iriig.

5

Inkam nwirin siir nwowim yiu biyeyim Jisis siya ninimniskigikim

(Mt 8:28-34; Lk 8:26-39)

¹ Sima whii yarmiiya hiriir yimbiyam Garasa simiir nu iir. ² Mi iya Jisis siya i aair haiburgigin mi inkam nwirin uridyiu biyekakin siya biri kimiminkikin ina yamin siirim mi tiki inkamin uridyiu biyekakin siya maeyauwa inkam hangikaiiya saiir hir nwowikin. Siya saiir hiranki nitkin. ³ Siya inkam haingikaiiya maeyauwa saiir whwonkaiigin. Inkam nwirkin siir nonkworinu dig nwo rani. Mi weyin sopni siir mi udkikini wi iriipi hiriinan, wi dig mi o rani. Niingaka. ⁴ Ii kasa rani, sima siir iga iin imiir udim weyin sopni mi tidop mini ha mi kurimdinu. Mi ti dimin whiso siir kogo, pi sowiirar mi ankabimbirnami. Siir kirieya prasae rani. Inkamki siir nonkworinu mi siir udrinu dig nwo rani. Niingaka. ⁵ Inokiiinokin siya nii nabie pi inkam haingikaiiya maeyauwa mi mhiu, pi hirar nwowi. Iki siya kauwaryimyoknamiyim mi siiya pa hai pi siir piu aiiirar nikrimkripi. Mi siir pua nhie aunawaigi nwowi.

⁶ Siya kigi Jisis siya aru hirar nwowin mi siya ina iwitnaniyin. Mi siya ini Jisis siir igmiiga kingiina ini akai hiuniyin. ⁷ Siya ina kauwok boinkiyin, Jisis! Kira Adi

Komii siir yinisimkin ninomor kouankin nitin kira kariirin dimu tiram mini? Kara kiriir nikopwaisisirki Adi Komii siir inig iir, kira wi kariir kipi diriraerar bumbugi. ⁸ Mi Jisis siya ti yiu biyeyin siir piu nii okwokaiyin siir boinki, yiu biye, kira ti iuguski siir piu hiri kipi nwo. ⁹ Mi Jisis siya srii, kiriir inigin yipikin? Mi siya ina yowarkii boinin, krima hoimgakim. Mi kariir inigin siirin hiniin asi dapkin, hoimgakim. ¹⁰ Mi siya Jisis siiram kauwok boinanaeki, kira krimiir kipi nikropki ta nu maeyau aair haiburgigim.

¹¹ Hu isid komiyyin mhusimin kingiin nwowin ini siir mhaeyim. ¹² Mi yiu biye sima Jisis siirim kauwok boinanae, kira krimiirin ti huim simiiram dikropki. Mi krima pi simiir nii whwonkainami. ¹³ Mi Jisis siya ini wadieya ywokiyyin simiirin. Mi ti yiu biyeyim ti inkam iir haiburgikin, ini hu simiir piu ii whwonkainamim. Mi ti hu isid komiyyin sima mhu iir haiburgigim mi sima ina iwit iniwamwirkinaniyamim siyyenan iir. Mi sima ig hiniin biri niwit namkim, nhwo bidi kwisnamim. Mi sima ina iwit natatamim opa hiriir. Ti hu whiekakim hiriigim, 2,000 kasaka rani, hoimgakim. Mi sima ini op aair kwiyaee aokaonamim.

¹⁴ Mi hu imiir kigriraowiyim kamim sima ina yidamkiyim. Mi sima ha niwit amim mi ina boinmimauuamim om komii hiran iikam imiir mi omisisismim ti om komii siir yaba nwowim simiir hiran iikamim simiirin warar mi iwit boinmimauuam. Mi iikam whiekakim ta maeyauwa hu ima nwowa saair ini kignaki mi diminin Jisis siya tirin ta maeyau aair. ¹⁵ Mi sima Jisis siir hiriir yimbiam mi sima ti inkam iir ini kigu biya yiu biye isid komiyyin siya nwowin. Biya ti inkamin yuiskak biri nwokin mi tariinanin siya yuis bidi kaiyin. Mi siir kwoinin ini haniingi yangwo omokiyyin. Mi siya hinar nidwowi mi iikamim sima siir kaowim mi sima ina yididim siirsiiyin. ¹⁶ Mi iikam whiekakim ti diminin

siir kigim mi sima ina yapboinmamauuamim ti diminin ti inkamim Jisis siya haiswoniskigiyin yiu biyie biya ti inkam iir nwowin. Mi sima hu imiir warar mi ikin boinmimauu. ¹⁷ Mi iikamim sima Jisis siir boinki, kira ti krimiir nuin siir kipi nwo. Kira maeyau kwira damki!

¹⁸ Iya Jisis siya i aiir kwiriyin mi inkamim biya yiu biyieki nwokaiyiun siya srii Jisis siir, Jisis, kara kinaka namam naingwowi? ¹⁹ Mi Jisis siya wadie biri nwokin siirin. Niingaka. Siya ti inkamim siir boinki, kira kiriir omaka dam, kiriir yopii yokman imiiram. Mi kira simiir tini boinmimauuu digworaekwo hoimgakim Biyan Inkam Komiiyin Jisis siya tirkiyim. Mi siya kiriirsi naingwobumbugin. ²⁰ Mi ti inkamim siya ti om iir haiburgikin mi siya ina yamin. Mi siya nu Dikapolis hiriir yimbiam. Mi siya hiran iikamim simiir ini boinmimauuu diminin Jisis siya tirkiyin siir. Mi iikamim sima hiriinan wakaekiyim ini mouni haniina siinkaokiyim. triig.

Jisis siya inkam komii nwirin siir yinisim yinugiyina sair haiswoniskigika

(Mt 9:18-26; Lk 8:40-56)

²¹ Mi Jisis siya ha swoki iyikidamin whii sair mirmiya hiriir mi iikam isid komiiyin sima ini saikar yamwomimrniyim whigbid hir. ²² Inkam komii nwirin Adi Komii siir inig hainaniya omaka sair kigriraowiyin mi siya ina yitin. Siir inigin Jairaskin. Mi siya Jisis siir kigin mi ina yamin mi ini ogmwo Jisis siir igmiiga kinginar ini hiuniyin. ²³ Mi siya ti inkamim Jisis siirim sriinanae. Kariir yinisim yinugiyina ini nao kinginar nwowa. Kiriir ina sair wini hainiini saeya pi naonamisi mi saeya wadie nwoki owim. ²⁴ Mi Jisis siya Jairas saika asi namkin. Mi iikam isid komiiyin ini siir mhoiyar woknamim. Mi

nhirim ini siir priska priska miya yapamim. Mi Jisis siir wara biri kigwinkin, ini simiirara kigwin iskiyin.

²⁵ Mi wig ira hir nwowa saeya nhieki mi napidwodwomaimiia, saiir biewiyim iurwhis nhieki saeya napidwodwomaimiia. ²⁶ Naeyiugak inkamim kasaka rani, saiiram nankabgugunanaeyim. Mi ta wiga saiir umirim whisariiyar niuguguskim simiirin. Mi saiir ma wadie bi swoki okika. Niingaka. Ma saiira ini komiia yasae owiuguskiya. ²⁷ Ta wiga saeya Jisis siir yai aiir wakaewina mi saeya ha nitka siiramin. Mi saeya ti iikam isid komiyyin simaka nitka. Mi saeya Jisis siir mhoiia yit mi saiir ina siir yuis aiir yaka onkwoki. ²⁸ Mi saeya saiir kwoin arar yaingwokwokai mi kariir ina pi siir yuis aiirara maka onkwokii mi kara pi wadiyar nwoki. ²⁹ Mi biri kimiminkika saiir nhieya ina yinkisaenakiya mi saiir pua ini saeyar kinankiugiya nismikinkiya. ³⁰ Mi Jisis siya ina yinokninkinkiyin siir kirie nhirim namkiyim. Mi siya iikamim simiir bopwoniya haimisiyao okwokaokiyin mi ina boinkiyin, yipikin kariir yuis aiir nonkwokiyin? ³¹ Mi Jisis siir kigna miriyyim kamim sima boinki siir, kira kigi! Iikam isid komiyyin wasi kiriirar nokwoyokaiyim mi krime wi paniina ninokninkini? Kira hiniin dimusi boinkin, yipikin kariir nonkwokiyin? ³² Mi Jisis siya ina kaoyokiyokiyin ti inkamin siir nonkwokiyin siir kigsibgiyam. ³³ Mi ta wiga saeya ina yinokninkinkiya diminin saiir tirkiyin mi saeya ini nididkakar ywokiya, saiir kiim kirie biri nwokim. Mi saeya ha nita ogmwo ini Jisis siir igmiiga kingiina ini akai kaiyirou hiuniya. Mi saeya ina boinmauugiya digworaekwo hoimgakim siir. ³⁴ Mi Jisis siya ta wig aiir boinki, yinisim! Kiriir naingwo tibmiia kariir kirie aiiram naingwo tibmiia, kiriirin wadie saeya nwowaiginiugika. Mi kira ha dam! Kiriir kwoinin sibgu dwowipisunam mi kariir ma dig nwoki oki.

³⁵ Mi Jisis siir yaiya ha niki boinin mi kam nhirim Jairas siir omaka hiranki nitkim mi sima yaboini siir, kiriir yinisima bidi yaonama. Kira kigi wara inkamin nowamwarkaiyuwiyin saika hirii kipi ninkinanae. ³⁶ Mi siya ta yaiya sima boina saiirin ini hindara wakaemumuin. Mi siya Jairas siir boinki, kira kipi nidad! Kira kariirimin hindarar daingwo tibmii iski. ³⁷ Mi Jisis siya iikamin simiir yikidugig, sima pi saika kipi nam. Pita, Jems mi siir nomiiyau ieya Jon, Jisis saika simasimar yinkin am. ³⁸ Mi sima Jairas siir omaka saiir nimbiyamim mi Jisis siya kiguu, sima pi nankaninouwi, sima hiniin biri nougim, wamki kimaii, nhwokou nhwokouim ini warar youwonikiyim. ³⁹ Mi Jisis siya ha napninopkainamin omaka apinua hiriir mi siya simiir ini boiniu, kima dimusi nankaninouwi ta yinisim aiirsiyin? Ta yinisima saeya biri naonamka. Niingaka. Saeya nhwo whini. ⁴⁰ Mi sima yaibu siir yiewaiyugi, Jisis siya iikam hoimgakim omakanau hir nwowim siya simiir yikrop apniki. Mi Jisis siya mi saiir yopii ado sowawai mi kam nwoimim siir kigna mirii ikim, hiriirin simasimar youapninopkainam maeyauwa yinisim aeya nwo aiirin. ⁴¹ Mi Jisis siya saiir ina aiir yonkwoki mi ina boinkiyin saiirin, Talita kumi! Krima ta yaiya saiirin hiniina boinkim, yinisim yinugiyin. Kara kiriir boinki, kira dinsiingi! ⁴² Mi biri kimiminkika ta yinisim yinugiyina ha ninsiin idwokiya ina yapririrama. Saiir biewiyim iuurwhisko. Mi sima ti diminin siir kigim mi sima ini mouni haniina siinkaokiyim. ⁴³ Mi Jisis siya ina boinikidugiyin kima inkam nwir kipi boinmauu ti diminin. Mi siya simiir boinki, ta yinisim yinugiyina nae saiir ti hauu ae. Irig.

6

Om Nasaretan iikamim sima Jisis siirin digiumii haim-

riiyiugigim

(Mt 13:53-58; Lk 4:16-30)

¹ Jisis siya ti omin siir haiburgigin mi ini siir omki om iirar swoki amin. Mi kamim siir kigna miriyyim sima ini saikar yinkin amin. ² Mi Juda simiir ii komiyya Sabat, Jisis siya omaka yaimin dimin nidwokai wakaeiya saiir yapninopkainam. Mi Adi Komii siir yaiya simiirin hir ini boinmimauuiu. Mi iikam kasa rani, siir yai wakaeiyim mi sima mounan asi siinkaokikim. Mi sima boin, tiki inkamin ta ninokninkina siir hir nwowa mi siya papi haigin, ha? Mi ti hiniin dimin komiyyin siya paniina tirkin, ha? ³ Mi tari ti inkamin omaka miriyyin mi siya, aniya? Mi siya ini iikamim nuanim krimiir hiriinan ywowin, aniya? Mi siya Jems siir yaowaekin, aniya? Mi Josis, Judas mi Saimon mi siir yokmanim sima ini krimaka tirar nwowim, aniya? Mi sima hiriinan kwoin naingwowim mi ini simasimar priidwo boinaiyamim. ⁴ Mi Jisis siya simiir boinki, profet inkamin iki siya hinda tinda namiyim sima siirin pi ha kigi, siya inkam komiigin. Mi siir omki om hirin siir yopii adim mi siir iripa o nhieyim yim sima pi ha kigi, siya inkam komii rani. ⁵ Mi siya dimin komii komii bi swoki miriigin siir om hirin. Niingaka. Mi siir ina simiirin wi nhirmi arar hainiiwokmaigi, siya iikam homgak wao biri hainiiwokmaiigin. Niingaka. ⁶ Mi Jisis siya iikamim simiir kigiyyin sima biri naingwo tibmiigim mi siya ini iingasar pikrimgribgiyyin. Mi siya ini omin siir omin siir kingiin nwowim, ini simiir yamin. Mi siya hiran iikamim simiir boinmimauuwam Adi Komii siir yaiya saiir. Iriig.

Jisis siya kam iuur nwiso mii simiir hauugikin

(Mt 10:5-15; Lk 9:1-6)

⁷ Mi Jisis siya aposel kam iuur nwiso simiiram yikiuna. Mi siya simiirin nwonisa nwonisa yikropki. Mi siya simiirin kirie ini warar yinkin hauugiyin, yiu biyieyim

simiir ninimniskiiyam. ⁸ Mi Jisis siya simiir boinki, kima nae digworaekwo homgak kipi hainam. Kima pi paekopin hiugwokwo apiyin siirara hainam. Mi umir minim onau kipi haiginam. Niingaka. Kima pi kimiir piu niinga niinga dam! ⁹ Kima iga pa diyopkimkikiunam. Mi kima yiuisa koua niya saiirin pi kwokwisa kipi niinam. Niingaka. Kwokwira diinam. ¹⁰ Mi Jisis siya yai kwira ina swoki boinkiyin aposel kamim simiir, iya nwisko mi apnimbiiyami om hir mi inkam nwrkin ha boinwini, kowa ta omaka saiir uni oni mi yaeya omaka iram kipi swoki amimin. Niingaka. Ta omaka irua kowa nwowa saiirara dwo kripkai kipi kisae kimrae. Mi iya kowiir miya dig nwokii ti om iir mi kowa wi haniingi dam. Mi ta omaka aiirin wi haniingi haiburgig mi kowa wa dam. ¹¹ Mi iya kima om whir napnimbiiyamiyim mi sima kimiir yai biri wakaekim mi kima ti om iirin ha timi haiburgik mi yaeya om whiram timi am. Mi sinim kimiir iga imiir nwowim simiirin wa dikrimkrinkiigig. Mi sima wa nwoki aingwowoknakiyim simiir siyuin miyik rani. ¹² Mi aposel kamim sima Jisis siir yai aiir wakae namim mi sima ina yamim. Mi sima ina yapboinmamauwamim Adi Komii siir yaiya saiir, iki omom omom imiir. Mi sima boin, kimiir mhi kwoinim ti kisina haigi, hiriyyar kipi nwokripkai. ¹³ Mi sima yiu biyie hoimgakim iikam imiir nwowim simiirin haniingi haiswonimniskiiyam. Mi sima wa waekimnanin pi siirar mi iyopi iikam makak imiirin mi sima pi wadiyar mi okii. Ti wa waekimnanin siir kirie rani, Adi Komii siir kirieya wadie saeyar nwoaiginiuwi. Iriig.

*Jonin op baptais haiginiuwiyin siya bidi yaonamin
(Mt 14:1-12; Lk 9:7-9)*

¹⁴ Tariinanin inkam komiiyin nu kigriraowiyin Herot siyar wakaewin, ta yaiya Jisis siir inigin omom omomin

bidi yiniyokiyyin. Iikam nhirim sima boinki, Jonin op baptais haiginiuwiyin iikam imiir, siya bidi yinsiin idwowin ie hirankin. Mi ti siya dimin komii komiiyim simiir asi mi inimniskii. ¹⁵ Mi nhirim sima boin mi tari Ilaijakin, aniya? Mi nhirim yim ina boinim mi tari ti profet inkamin biyanin siya, aniya?

¹⁶ Iiya Herot siya Jisis siir inig iir wakaewinin haigiririrniyin mi siya ina boinkiyin, biya Jon siir niyyin kara bidi iki kaigrip haiyin mi tariinanin siya ina swoki insiin idwokiyin, aniya? ¹⁷ Biyyin Herot siya kam nhirim simiir nikropkikin Jon siir nonkworinuwam mi wiewinsopni kogrinukikaiyam omaka hiuyokiyokaiya saiir hir hiugripkiikikaiyam. Mi Herot siya ti diminin dimusi bi tirkin, Herodias saiirsi tirkin. Mi Herodias saeya io Jon saika nwoka. Saeya Filip siir wiga. Herot siir nomousimin. Mi ta Filip siir wiga ini Herot siya hainikii onkwona. ¹⁸ Mi Jon siya Herot siir boinki, kira ti kiriir nomousimin siir wiga saiir hainikii nonkwonain yio ti hiriinan siyiwin miyyik rani. ¹⁹ Mi Herodias saeya kwoin biye Jon siiram ywo siir nisomaowam mi saeya dig bi nwoka. Niingaka. Dimusi rani, Jon siya ini omaka hiuyokiyokaiya saiir nwokaiyin. ²⁰ Herot siya Jon siirsi nididigin. Siya ina ninokninkinin Jon siya inkam wadiekin, siya dimin whir bi swoki tirbusrankin. Niingaka. Siya inkam komiiyim simiir siyu aka bi nantamyiryirikin. Niingaka. Mi siya Jon siir asi kigriraokin. Mi siya siir yai aiir wakaeyin mi siya ina yangwoyimiyyokiyin. Siir kwoinin miyyik biri nwokin, siya ini hikak ywokiyin.

²¹ Herot siya nae komiia kwira diriraerarkwoyin iya siir apugi naokainakiya saiir naingwokikin. Siya ta naeya inkam komiini mi miriiyim kamim mi inkam komiiyim omom omomim sim kigriraowiiyim mi yaii niniiyim simiir biyan kamim mi nu Galilijan inkam komii

ikim simiiram diriraerarkin. Herodias saeya Jon siiram in ii miyik amar niki oka Jon siir nisomaoamin. ²² Mi Herodias saiir yinisim yinugiyina ha napninopkainaniya ta omaka nae naeya saiir mi saeya ini ig ini swaeniya. Mi Herot siya mi inkam komii komii nhirim saika naeyim sima ini maingimairga ywokiyim saiirim. Mi inkam komii Herotin nu kigriraowiyin siya ta yinisim yinugiyina saiir sriigi, kira dimuam naingwowi, ha? Kira kariir ti boinmaugi mi kara kiriir nwoki hauugi. ²³ Mi Herot siya ina yokopaisisirkiyin ad isao! Ti diminin kara nimbinin mi kira kariiram boini dimin whir kiriir hauuwam mi kara kiriirin wa hauugii. Mi kira kariir nu mi kariir digworaekwowim simiirim boini, bopwoniya kikintiokiyam haimii kiriir hauugiyim mi kara kiriirin wa mi hauugi. ²⁴ Mi ta yinisima ha napnaniyama mi ini saiir yopii aiir yani sriinakiya, kira pi dimu haiyam boini, ha? Mi yopiiya ina boinkiya, kira pi ti Jonin op baptais haiginiuiyin pi siir mwo iir kaigrip haiyam tini boiniu. Mi kira pa whainani kariirim. ²⁵ Mi biri kimiminkika ta yinisim yinugiyina, ti inkam komiiyin nu kigriraowiyin Herot mi saeya siir boinki, kara minam naingwowi, kira pi Jonin iikam baptais haiginiuiyin siir mwowin pi mobmirni kaigrip haiginki mipi kariir whauugi. ²⁶ Mi saeya hiriinan boina mi ti inkam komii Herotin nu kigriraowiyin siir kwoinin ini hikakar ywokiyin. Mi siyar yaingwowarkaigi, kara bidi iki imbinkiyin mi iikam saika nidwo aeyim simiirsi warar mi aingwokin. Mi siya ta wiga saiir yai paniinsi yiriyu boinsi. ²⁷ Mi bi kimiminkin ti inkam komiiyin nu kigriraowiyin Herotin, siya ina yikropkiyin, inkam nwirin yai niniyin siir Jon siir mwo iir nini kaigriphainakiyim. Mi ti inkamin yai niniyin ina yamin, maeyauwa siir hugripkikikaiya saiir. Mi Jon siir nii iir ini kaigriphainaki. ²⁸ Mi Jon siir mwoin mobmorni

haiginam. Mi siya ha hainaniyɪn mi ta yɪnisɪm yɪnkopaka saiiɪr ini hauuni. Mi ta yɪn kopaka ya ini saiiɪr apu aiir ini hauuuua, saeya kɪgam. ²⁹ Mi kamɪm Jon siir kɪgna mɪriiyɪm sɪma ta yai aiir wakaekiyɪm mi sɪma ɪna yɪtɪm Jon siir piuis biyɪeya saiiɪr hainakiyam. Mi sɪma ɪe ini kikaiyiɪu saiiɪrɪn. Irɪig.

*Jisis siya hauu aeyɪm kamɪm 5,000 kɪm
(Mt 14:13-21; Lk 9:10-17; Jo 6:1-14)*

³⁰ Mi Jisis siir aposel kamɪm ha swoki haiyiug ap-naniyɪm, sɪma ini saikar swoki amwonyɪm. Mi sɪma siir ini boɪnmauuni miyɪm sɪma mɪriinaniyɪm mi yayɪm sɪma boɪnmɪmauuɪm iikamɪm simiir. ³¹ Iikam kasa rani, haimii tamii ninap anapɪm. Mi Jisis siir aposel kamɪm mi Jisis siyar, sɪma naeni ɪi karamaeka. Mi Jisis siya simiir asi boɪnkɪm, humbael Krɪma nami maeyauwa iikam karamaeya saiiɪr. Krɪma piɪu haimiisɪma nwoki siisi. ³² Mi sɪma i aiir kwiriyyɪm mi ɪna yamɪm simasɪmar maeyauwa iikam karamaeya saiiɪr.

³³ Mi iikam kasa rani simiir kɪgwo kwiriigiyɪm. Mi sɪma ɪna yɪnoknɪnkɪkiyɪm simiirɪn. Mi iikamɪm om komii komiiyanɪm ini ta maeyauwa saiiɪrɪm yamɪm. Mi biɪ ini simar iwɪt okwokwokinɪm. Jisis siya mi siir aposel kam ɪma, yɪm mhoiɪya yɪmbiyam. ³⁴ Mi Jisis siya mi siir aposel kam ɪma, sɪma ha nakuiɪm mi Jisis siya iikam hoɪngakɪm simiir kɪgɪn mi siya simiirsɪyɪn naɪngwoyɪmyok prasae biri kɪnkɪn. Sɪma sɪbsibnankɪm inkamki bi kigriraowikɪm simiirɪn. Niɪngaka. Mi siya simiirɪn digworaekwo kasa biri nowɪmwarkaiyiugin. ³⁵ ɪya biyɪn nikiiyamtiɪbɪn mi siir aposel kamɪm sɪma saikar ini boɪniɪ, ta maeyauwa inkam karamaeka, bie ɪsi nikiiyam kingiɪn nwowamtiɪbɪn. ³⁶ Kɪra iikamɪm simiir dikropki sɪma pi hɪnda tɪnda nwoki amtiɪbɪm ɪki omɪm simiir. Mi sɪma pi nae nwoki sain aeyamtiɪbɪm. ³⁷ Jisis siya simiirɪn ɪna yowarkɪi boɪnkɪyɪn,

simiirin nae kimar hauu ae. Mi sima Jisis siir boinki, kira minam naingwowi krma umirim kamarim kam nwira K400.00 hainamim nae simiir sain hauu aeyim, aniya? ³⁸ Mi siya simiir sriigi, kimiir waraurin naeyim pariiga nwowi, ha? Kima tikina kignaki. Sima nini kigninokninkinakiyim mi sima boin, krma bretim iriiyar mi anasu whis ha nwowi.

³⁹ Mi Jisis siya siir aposel kamim simiir boinki, kima ti iikam isid komiiyin simiir boinki sima maeyau maeyau didwowam tib, ta ko kibi aiir. ⁴⁰ Mi sima hiniin hiniina yidwonam, nab whirin kamarim iriiyar (100) mi whirin, kam nwis iuur (50). ⁴¹ Mi Jisis siya ti bret iriiyarim mi anasu whis iko, siya simiir haiyin mi siya ninomor koua hiriir kaoki mi ina boin wadiekiyin. Mi siya bretin haniingin yiniimbir priiginki mi siya siir aposel kamim simiir hauugi. Mi iikam imiirin sima nwoki hid hauunamim. Mi anasu whiso iriipi hiriinanar mi tirki ina mi inspimspak inoop priiginkiyim. Mi ini iikamim simiir swoki hid hauunamim. ⁴² Mi sima nae dig nwokiyim mi simiir mhiiyim ina yaekiniugiyim. ⁴³ Mi sima bret anasu haimii haimiiyim ina yaepipiru haiginkiyim. Mi nae haimii haimiiyim sima naepipiru haiginkiyim, nibim iuur isa swoki haiginam. ⁴⁴ Kamim ti bret anasu imiir naeyim 5,000kim. Kasa rani. Hoimgakim. Mi wig yinim hir warar ninkin okim mi sima simiir wara biri mwaingim. Kamim simiirarar mwaingim. Jisis siir kirieya naeyim homgak saeya nwokikim. triig.

Jisis siya whii hirin op idwovar napnikin

(Mt 14:22-33; Jo 6:15-21)

⁴⁵ Mi Jisis siya kamim siir kigna miriiyim simiir yikrop kwiriigi sima i aiir kwiriinamim. Mi sima siir biya yamkwokin whii mirmiiya om Betsaida hiriir iyikidam. Mi siya iikam isid komiiyin simiir nikropkiyam warar

mi aingwo. ⁴⁶ Siya iikamim simiir nikropkiyìn mi yio siya mhiua hiriir iiyam, siya nhwo hir ini kwisboiniu. ⁴⁷ Mi naiowaka kamim siir kigna miriiyìm ini whii hirar yakiririr mairibim. Mi Jisis siya ini whiigbid hirar yokworibin. ⁴⁸ Mi siya kigi opud komiia simiir i aiir namitiuwua, sima igwir hiniin biri kignamkim miinan mirii idamkim. Mi iya imiimar niki oyakwoka biri niki pirkin iuguskika mi Jisis siya opa saiir ida yapamyakwok simiirimìn. Siya minam naingwokin, simiir nap haiburgikam. ⁴⁹ Mi kamim siir kigna miriiyìm simar kigwin, siya whii aiirin op idwovar nouwapniyakwoki. Mi simiir kwoinim ha naingwokim, siya wraigì mi iuwi. Mi sima haniingi yinkau ankau siirsiyìn. ⁵⁰ Iya sima siir kigwinim mi sima ina yididwinim. Mi Jisis siya biri kimiminkin siya ina yanka boinkiyìn, kima kipi nidid! Kima kirie dwowin! Karaigin ti nitin. ⁵¹ Mi siya i aiir kwiriiiun mi siya ini simakar ywowin. Mi biri kimiminkika opud komiia ina digiya. Mi sima ini mouni haniina siinkaokiyim. Mi simiir kwoinim ini warar whriewhriekiyim. ⁵² Sima biri naingwowoknakim ti bret anasum Jisis siya hid hauum iikam imiir. Niingaka. Simiir kwoinim ina niki whriewhrie kripkaiyim. triig.

Jisis siya haiswoniskiiyim iikam makakim om Gene-saret hiranim kasa rani,

(Mt 14:34-36)

⁵³ Mi sima whii aiir iyikidnadam mi ini om Gene-saret hiran maeyau aiir yaka kuu. Mi simiir iya hir yaka kunimborugig. ⁵⁴ Iya sima i aiir haiburgika mi ti omin siir hiran iikamim sima biri kimiminkim, Jisis siirin ina kigninokninkinwinim. ⁵⁵ Mi simiir iikamim ina yitkrinkiyim om Genesaret siirar. Ta maeyaua sima kua saiirar biri nwokin. Mi iya sima wakaekiya Jisis siya ini hapi nwowin mi simiir iikamim makakim

simiirin hiini yiohaiginam. Mi sima ina hainamim siiram. ⁵⁶ Mi omisisim whiekakim mi om komii ima mi ti omom omomim Jisis siya bidi yapyokii digim. Mi simiir makak iikamim maeyauwa iikam homgaki ninkiniuwiya maket pi saiir hiarar nini haiginiuwi. Mi iikamim ti makak iikam imiir hainaniyim sima Jisis siiram yikiugi, kira wadie simiir nwokii mi ti iikam makakim simiir inim kiriir yuis aiirarar piki onkwokii mi sima pi wadieyar nwoki okiyim, aniya? Mi iikam hoimgakim siir yuis aiir nonkwowim, sima ini wadieyar ywowim. Mi sima whiekakarim, ini wadiekinar ywokiyim. Iriig.

7

Yidiwi wanwiyae simiir niwiiyin Adi Komii siir siyiu komii saika dig biri nwokin

(Mt 15:1-9)

¹ Farisi kamim sima mi kam nhirim siyiu komii ninokninkini ikim, sima om komii Jerusalem hir haiburgigim mi sima ini Jisis saika yamwoniyim. ² Mi sima kig, kamim siir kigna miriiyim sima pi naei. Sima ina min simiirim bi biri hisokim mi sima krimiir yidiwi wanwiyayim simiir siyiu iir bi sibgu apkim. Mi simiir inam miyik biri nwokin.

³ Mi Farisi kamim mi Juda hiran iikam homgak ikim, sima simiir yidiwi wanwiyae simiir siyiu imiirar niki tirkripkaiiyim. Iya simiir ina op hisok karamae nwowiyim, sima pi nae niki ae rani. Niingaka. ⁴ Iya sima maeyaua nae haiginiya maket saiir namiyim mipi sima nae sainaki mpa swoki iti. Mi naeyim sima hainaniyim sima pi op nini hisokni karamae nwowi mi sima pi nae rani. Siyiuim sima tiriyim sima siyiu whiruwani biri tirikim. Niingaka. Sima simiir yidiwi wanwiyae mi siyiu imiirar tirikim simiir digworaekwowim. Mi simiir

digworaekwo whiekakim hiriyar hiisok digikim. Mobmir mob mi yhi two ikim sima simiirin bi swoki kimbuwikim.

⁵ Farisi kamim sima mi kamim siyu komii ninokninkini ikim mi sima Jisis siir asi sriigim mi sima ti kamim kiriir kigna miriyyim, sima krimiir yidiwi wanwiyaemi siyiuim simiir nap karamae dimusi nwowi? Simiir inam miyyik biri nwokim, sima isi hiriinanar nonkwo aeyim. ⁶ Mi Jisis siya simiir boinki, biya Aisaia, profet inkamin siya ta yai aiirar niki win boinkikin kimiiramim. Kima niksisaeyakawaiwigim. Siir yokwowa hiniina win boinkika,

ti iikam isidin sima kariir inig iir hainanam boiniyim, sima yai ara nhinkini. Simiir kwoinim kanaka biri namasugim. Niingaka. ⁷ Mi kamim simiir siyu imiirara boinmimauwiyim mipa boini ta yaiya Adi Komii siirga. Mi sima kariir inigin whisariiya hainani mi sima kariir inig iirim naingwo tibmii rani. Niingaka.

⁸ Mi Jisis siya simiir boinki, kima Adi Komii siir siyiuin bidi haiburgigim mi ini kimiir yidiwi wanwiyaemi siyu imiirar napim. ⁹ Mi siya ina boin taraowamin simiirin, kara ina ninokninkinin kimiir niksisaey siyiuin. Mi kima hiriyaya naingwowi, ti simiir siyiuin siyu wadieyairgin. Mi wim kima Adi Komii krimiir Wanin siir siyiuin digiumii siir haimriyugigi. ¹⁰ Mi panao kara pi kimiir siyu iir boinmauu wakae haiginiuwi. Biya Moses siya hiniina boinkin, kira, kiriir yopii ado sowiirwai yai sibgu wakaeyokna. Mi inkamin siir yopii ad owiir nigbumbuwi mi siirin wi hindara disomaokiingi. ¹¹ Mi panao kara pi kimiir siyu iir boinmauu wakae haiginiuwi. Biya Moses siya hiniina boinkin, wim kima hiniina boinkim, inkamin umir digworaekwokakin mi siya wa hauuwi siir yopii ad owiirin. Niingaka. Siya wi hauu rani. Mi siya ha boini,

ti umirin Adi Komiini umirkin kara pi kowiirwai swoki hauu rani. Niingaki, niingakiinga. ¹² Mi siya ti inkamin wi sowiirwai whindiriraerar haiginiu rani. Niingaka. ¹³ Mi kima kimiir yidiwi wanwiyaemi siyuum simiirar napi mi kima Adi Komii siir yaiya saiir wakaeyim pi boriisopi. Mi kimiir siyu imiirara napama naingwowi. Mi kima ti hiriinan tirim mi kimiir kwoinim hiniina naingwowi, kimiir siyuin kima tiriyin wadieyairgin. Iriig.

*Inkam*in kwoin biyie nwowiyin mipi miyik nwo rani.
(Mt 15:10-20)

¹⁴ Mi Jisis siya iikam imiir yikuna mi siya simiir boinki, kima ta kariir yaiya saiir wakae nonkworinugi. ¹⁵ Diminin inkam ieya nonkwo haiiyin mi ha naeyin, yo inkamin io siya biri hiohaiginiuwikin. Niingaka. Mi kwoin biyeyin inkam siir kwoinawu nwokaiiyin yo nik rani, pi siya tumbugi inkam iirin. ¹⁶ Inkamin winwo rino kakairgin, siya yaimin diminim ha wakaeyimok.

¹⁷ Mi siya ha haiburgigin iikam isid komiyyin siir mi siya ina yamin omaka. Mi kamim siir kigna miriyyim sima siir srii biyan boiniyo yaiya siya boina saiirim. ¹⁸ Mi siya boinki simiirin, win kima windi kimiir kwoinim biri naingwo omokikim, aniya? Mi kima tari biri ninokninkinkim, diminin inkam ieya nonkwo haiiyin mi ha naeyin, yo inkamin io siya biri hiohaiginiuwikin. Niingaka. ¹⁹ Ti hiniin diminim mhi kwoinan tani. Niingaka. Pi dini siyu siir namki. Mi mhoyiya pi waisi hir nini iugigi. Ta yaiya Jisis siya boina saiir yaimwokiyaime wowa ya hiniinga, iki naepai naepaiyim dimin karamaekim kima simiirin hiriya siba siba. ²⁰ Mi Jisis siya ina bointiraowin, diminin inkam siir mhi kwoinawu nwokaiyim mipi idowiya nitinaka mi ti hiniin inkamin pi miyik nwo rani. ²¹ Mi kwoin biyeyim inkamni mhi

kwoinaw nwo kaiiyim mipi hiranka hiugrimkripananini mi inkam iirin pi simar tirbumbugi. Mi sima ti siyiu biyeyim hiniin hiniingim, kwoin biyie naingwo, hii nanae mi hii tauae mi inkam ninitkikaigai aokao mi inkam siyamar naingwona. ²² Wig hainikii nonkwona, kigmair mi digworaekwo biyie biyie ikim mi niksasae mi hindara mwrakboin mi inkamin siyamar naingwonaeyin mi nwirni dimin mi boinbu mi nantamyiriyir mi whaowae diriraerar. ²³ Ti digworaekwo biyie biyeyim inkam siir kwoinaw hir nwo kaiiyim mi iya sima idowiiya nitiiyim mipa boiniski. Mi ti hiriinan siyiuin inkamin pi biyie sima nwowi. Iriig.

Nu Finisia hiran wiga saeya Jisis siirim naingwo tibmiiga

(Mt 15:21-28)

²⁴ Jisis siya ha nhingiyin mi ti om iir haiburgig mi siya nu Taia hir nwowim omim simiir yam. Mi siya omaka ira saiir yapninopkainam. Mi siya pi boriisopi inkam nwirkin siir kipi ninokninkin. Mi siya asi mi aguprakaiiyim wi dig mi owi. Niingaka. Siya wi dig nwo rani. ²⁵ Mi wig ira saeyar wakae Jisis siya ini tir nwowin mi ta wiga saiir yinisim yinugiyina yiu biyeyin ini saiir hir nwo kaiiyin. Mi saiir apua biri kimiminkika ina yitsisaua Jisis siirim. Mi saeya ini siir igmiiga kingiinar ini akai hiuniya. ²⁶ Saeya ta wiga nu whiranka saeya Juda wig rani. Saeya nu sim Finisia nu komii Siria hir nwowin mi siir hiranka. Mi ta wiga saeya Jisis siirim sriinanae saiir yinisim yinugiyina saiir nwowin yiu biyeyin siir haiswoniskigiyam. ²⁷ Mi Jisis siya saiirin boiniyo yaiya saiir boinki, krima biyyin yinisimim simiir naeyim simiir tiki hauu ae. Krima krimiir yinim simiir naeyim simiir kipi haii mi wra kipi nitkiniugi. Niingaka. ²⁸ Mi saeya ini siir yaiyaka yowarkii boina, Biyan Inkam Komii kiriir yaiya yaimwowairga. Iki

wra sima kingiin nwowiyim mi naeyim pi yin ima nae krimkrinkiigi mipi wra ima niuumin aei. ²⁹ Mi Jisis siya saiir boinki mi kira ta hiniina boina mi kira ha ti swoki am kiriir oma hiriir. Mi yiu biyeyin kiriir yinisima saiir nwowin diyio kara bidi hugitkiigiyin. Mi kariir kirie aeyar nwo haiginiugika kiriir yinisima wadie asi nwokika. Mi kiriir naingwo tibmiiya ini kirie ywowaowa. ³⁰ Mi saeya ha swoki ama saiir omaka hiriirin mi saeya ini kigi u saiir yinisima hii hirar whini. Mi ti yiu biyie saiir nwowin bidi yamigusamin. Iriig.

Jisis siya haiswoniskiigikin inkam waeyai wiingirwiyyin

³¹ Mi Jisis siya ha haiburgigin nu Taia hiran om iirin mi siya om Saidon siir om bopwovar yapam. Mi siya ina swoki amin nu haimii komii whirin Dikapolis hiriir. Mi siya whii Galilia hiriir yapnimbiiyam.

³² Mi sima inkam nwirin Jisis siirim yinkikwona apnam. Siya ti inkamin wiingirwii waeyaigin. Mi sima Jisis siirim sriininae, siir ina ti inkam iir hainiwokmaigiyim. ³³ Mi Jisis siya siir nikunamin mi ikam imiirin hirar haiburgig. Mi ini sowa sowar ini owouwo. Mi Jisis siir inna ti inkamin siir wii aiir yaka hopkaigi. Mi yaeyapa ha piginkiyin siir ina iir mi ini ti waeyayin siir kwiryae aiir yaka hougwokiyin. ³⁴ Mi Jisis siya ninomor kou hiriir kaoki mi siya ina iyaeniskiigiyin. Mi siir kwoinin ha naingwoyimiyokiyin mi siya siir boinki, Efata, ta yaiya Jisis siirar yaiginka. Mi krimiir yaiya hiniina boinika, kira wakaeki! ³⁵ Mi biri kimiminkin ti inkamin siir wiina ina wakaemokiya. Mi siir yaiya ina mi boinomokiya. ³⁶ Mi Jisis siya simiir boinikidukikinki, kima ti diminin inkam nwir kipi swoki boinmauumimin. Mi yim sima ta yaiya siya boin nikidukiya simiir saiir biri swoki wakaekim. Niingaka. Yim sima ti diminin ini siirar swoki haigiririr

boinamim. ³⁷ Mi sima ini hindara yanaakiyim mi ina boinim, digworaekwo hoimgakim siya tiriiyim pi wadie kinar nwowi. Mi siya inkamin wiingirwii nwowiyin siir mi diriraerari mi wi wadieyar mi okii. Mi siya inkamin waeyai nwowiyin siir mi diriraerari wi digar mi owi. Iriig.

8

Jisis siya hauu aeyim iikamim 4,000 kim

(Mt 15:32-39)

¹ Mi ta iya iikam isid komiiyin ina swokini oniyim mi sima nae karamaekim. Mi Jisis siya kamim siir kigna miriiyim simiirim yikiuna. Mi siya simiir boinki, ² kara ti iikamim simiirsi naingwoyimiyoiki iiyim kwoim sima kanaka nwokaigiyim. Mi sima nae karamae asi nwokim. ³ Mi sima mhiiriima nwowi mi kara simiirin ha nikropki simiir oma hiriirin mi nhirim kingiinanki nitki waeyao, yim wi siyu hir pi napakaigai yamisi. ⁴ Mi kamim siir kigna miriiyim ina yowarkii boinkiyim siir yai aka, ta maeyauwa inkam karamaeka mi krima naeyim pi papiyankin mi inkiguna haii, ti iikamim simiir hauu aeyamin? ⁵ Jisis siya simiir sriigi, kima bretim pariiga nwokaii? Mi yim ina boinkiyim, krima bretim iriiyar nhisa nwokaii.

⁶ Mi siya iikamim simiir boinki, nu iir grinkin idwokiyim. Mi siya ti bret iriiyar nhiswo simiir haiiyin mi Adi Komii krimiir Wanin siirim boin wadieki mi ina yinibimbirpriiginkiyim. Mi siir kigna miriiyim kamim simiir hauugi mi yim sima ina yapninkwokwo hauuwamim iikam imiir. ⁷ Mi simiir antiou sisimim ha mi haiyim mi Jisis siya Adi Komii siirimin simiirim wara mi boin wadieki. Mi siya kamim siir kigna miriiyim simiir boinki, sima antiouisimim simiirin warar mi hidninkwokwo hauunamim. ⁸ Mi sima ha nae digiyim mi simiir mhiiyim ina yaekiniugiyim. Mi ti nae haimii

haimiiyim sima naepipiru haiginaowidim, nibim simiir swoki haigiyim iriiyar is. ⁹ Ti iikamim sima iriparin 4,000 kim kasaka rani. Mi Jisis siya simiir yikropki mi sima ina yamim. ¹⁰ Mi siya biri kimiminkin siir kigna miriiyim kamim simaka kwirii namin i aiirin. Mi sima nu Dalmanuta hiran maeyau aiirim yam. Iriig.

Farisi nhirim Adi Komii siir dimin komii komiiyim simiir kigam sriigim

(Mt 16:1-4)

¹¹ Mi Farisi kamim sima yai Jisis saikar yinkinwaomwarkii boin. Mi sima siirim boinki, kira ninomorani dimin komii komii nhirim krimiir wiisiimauu mi krima nwoki inokninkini kira Adi Komii siir yinisimkin. Mi sima siiram kinankiugim. ¹² Mi Jisis siya ha nyieniskiigiyin mi siir pua ini hikak warar ywokiya. Mi siya ina boinin simiirin, ti iikamim ta ii aiir nwowim, kima ti dimin komii komiiyim simiir kigam dimusi kauwok boinanaekim, ha? Kara kimiirin tisa boinkiyin, kara wi yaeya dimin komii komii nhirim simiir swoki diriraerarki rani, ti iikamim ta ii aiir nwowim simiiramin. Niingaki, niingakiinga. ¹³ Mi siya simiir haiburgikin, ini i aiir swokani apni kwirii namin whii yarmiiya hiriir swoki iyikidnaidamim minkin. Iriig.

Farisi mi Herot sima niksisaekim simiir mi simiir yaiya ini ti yisin bret niyopiiniyin siir hiriinan ywowa

(Mt 16:5-12)

¹⁴ Mi kamim siir kigna miriiyim sima pi naingwo owouugikim. Mi sima bretim wara biri ninkin hainanikim. Niingaka. Mi sima bretim hara nwokai twonau hirin. ¹⁵ Mi Jisis siya simiir boiniyiokin, kima sibgu mintiraol! Farisi kamim simiir diminin bret niyopiiniyin yisin wi siir kipi kigna diriraerar. Mi Herot siirin iriipi hiriinan. Mi kima ti simiir hiriinan siyiutin siir kipi nap! ¹⁶ Mi

sima sima whrie boinam, krime bret karamaekim mi siya ta yai hiniina krimiir asi boinkikin. ¹⁷ Jisis siya ina ninokninkinin siyu biyeyin inkam nhirim sima tiriin. Mi siya simiir boinki, kima hiniin yai dimusi whrie boini, krime bret karamaekim? Mi kima tari biri naingwowoknakim? Mi tari kimiir kwoinim ini hu habni kwoinan ywowim, aniya? ¹⁸ Kima nhwokakaigim mi kimiir nhwoim ti digworaekwo imiir kig rani, aniya? Kima wiingakaigim kimiir wiinim wakae rani, aniya? Mi tari kimiir kwoinim ini yaingwo owouu iuguskiyim, aniya? ¹⁹ Mi iya kara niinibimbir priiginim bret iriivarim 5,000 iikamim simiirim mi kima nibim pariiga haigii ti bret haimii haimiyyim kima naepipiru haiginim? Mi sima boin, nim krime nibim iuur isa yae haigi. ²⁰ Mi iya kara niinibimbir priiginim bret iriivar nhiswo 4,000 iikamim simiirim, kima nibim pariiga yiu haigi ti nae haimii haimiyyim kima naepipiru haiginim? Mi yim ina boinim, krime nibim iriivar isa yae pipiru haigi. ²¹ Mi Jisis siya simiir boin mi kima tari kariir kirie aiir biri ninokninkinkim, aniya? Iriig.

Jisis siya haiswoniskigiyin inkam nwirin om Betsaida hirankin

²² Mi sima om whirin Betsaida hiriir yimbiam. Mi hiran inkam nhirim sima inkam nhwokwisae nwirin Jisis siiram yinkikwona apnam. Mi sima Jisis siirim boinki, kiriir ina ti inkam nhwo kwisaeyin siir donkwoki. ²³ Mi Jisis siya siirin om mwisa hiriir yinkikwona apnam. Mi siirin haniingin yasaiginiugi Jisis siya. Mi siya siir ina siir yaka onkwoki mi siya ina sriigiyin siirin, kira digworaekwowim ina kigomokiyim iyie? Niingaka. Aniya? ²⁴ Mi tiki inkamin siir nhwonain ina kigomokiyin. Mi siya boin, kara inkam nhirim simiirin ina kigim. Mi siya boin, kara simiirin paenan kigi mi sima ina napriririm.

²⁵ Mi Jisis siya ina ina swokini onkwoniyin ti inkamin siir nhwo iir. Mi taka iya ti inkamin ini haniingi sibgu anaokigomokiyin. Mi siir nhwonain ini biimiyakinkiyin. Mi digworaekwo hoimgakim siya kigiyim waugi biri kimirkaigikim. Niingaka. Ini idowiiyar ywokiyim. ²⁶ Mi Jisis siya ina yikropkiyin siir omaka hiriir. Mi siya ina boinkiyin, kira pi om hir kipi swokini apririr iu. Pi kira namkin mipi kiriir omaka dapiiyam iuguski. Iriig.

Pita siya boinkin Jisis siya Kraiskin

(Mt 16:13-20; Lk 9:18-21)

²⁷ Jisis siya kamim siir kigna miriiyim simaka nhinam, ti omisisimim ti om komii sowiir kingiin nwowim, Sisaria Filipai simiirim yam. Mi Jisis siya siyiu hirar yap srii yam kamim siir kigna miriiyim simiir, iikamim sima kariirin paniina naingwokim, ha? ²⁸ Mi sima siirin ina boinkiyim, nhirim kiriirin hiniina dapikim, kira Jonin baptaisiiyin siya. Mi nhirim hiniina dapikim Ilaija mi nhirim sima hiniina boini, kira profet inkamkin. ²⁹ Mi Jisis siya simiir srii mi wim kima kariirin paniina naingwowi? Mi Pita siya siir yai aka hiniina yowarkii boinki, ni kira Kraiskin, inkamin inkam whinkinsiis haiginiuwiyin mi siya. ³⁰ Mi Jisis siya simiir boinikidukikinki, kima ti diminin inkam nwirin kipi swoki boinmausran. Iriig.

Jisis siya min boinmauugin siya nao nami mi siya ninsiin idwo aeya

(Mt 16:21-28; Lk 9:22-27)

³¹ Mi Jisis siya haniingin boinmimaubwakainam kamim siir kigna miriiyim simiirin. Mi siya boin, ninomor kou hiranki nitin inkamin karaingin. Mi kara wi hik kimbipisu kasa hai rani. Mi inkam adiyaowaeyin siyiu komii kigriraowiyim mi inkamin naemin krimiirsi ninkin imiiaeyin Adi Komii siir pris mi kamim Adi Komii siir

siyiu komii iir ninokninkin ikim. Mi sima wi digiumii kariir haimriyugigi. Mi kariirin wi sima nisomaoki. Mi ii kwoimaka kara wa swoki insiin idwowi ie hirankin. Kara ini kimiir inkam komii yauni oniyin mi ini inkam kinar swoki owin. Jisis siya hiniina boinkikin. ³² Yaiyim Jisis siya boinim, siya biri nimprio boinkin. Niingaka. Siya ini idowiyar boinmauu wakaekiyin, siya biri nimprio boinkin. Niingaka. Mi Pita siya siir yikiunanam mi siya ini siir yani ikuin. ³³ Mi Jisis siya ha haiyug kaokiyin kamim siir kigna miriyyim simiir mi siya Pita siir ywo io. Mi ina boinkiyin, Setan kira kariir digiwa damki! Kira Adi Komii siir bi ninokninkin. Niingaka. Kira inkami kwoinin siirar ninokninkin.

³⁴ Mi Jisis siya iikam whiekakim simiirim yikiuna, sima siirim nitim. Mi kamim siir kigna miriyyim simiirim warar yinkin ikiuna. Mi siya simiir boinki, inkam nwirin kanakar niti mi siya siir digworaekwowim simiiram kipi naingwokwonanae ti aingwo owou. Mi siya siir piu aiirsi kipi naingwoyimiyok mi siir piu hik kimpipisukak dwo. Mi siya ti paeyin hiiniya nirio ninkinin kara haiyin siir hiriinan hik aiir haii mi siya kariir mhoiyya wi haiini wit. ³⁵ Mi inkamin siir piu aiirsiya naingwoyimiyoknanaeyin mi tiki inkam hiriinanin siya wi omwai waiya rani, siya wa kigugu iuguskii. Mi inkamin siyama naingwona karam nwowiyin mi naonam minsi nidid karamae nwowiyin yio wi hiriyyar nokwoyokiyokiii. ³⁶ Mi inkamin ti nuin siir digworaekwo hoimgakim simiir haii mi siya ha nao nami mi ti digworaekwo whiekakim siirin wi simar whin diriraerar naowidi, aniya? ³⁷ Ti inkamin digworaekwo hoimgakakin mi siirin wi sima swoki saininiyoknanaowidi omwai waiyamin? Niingaka. ³⁸ Ti iikamim tiki nwowim sima siyiu miyyik tir tani, simiir iga hinda tinda nokwowikim mi sima Adi Komii siir yaiya digiumii haigingigi.

Mi inkam nwirin krimaka nwowi mi siya yaewan kindiyiu wani mi siya kariir yai aairin warar mi kindiyiu wani. Karaargin ti inkamin ninomor kouanin biya kimiir tir nikauni onakiyin. Mi mhoiyya kara swoki iti nua tiriir mi kara wi yamdiyar swokauni kindiyiu wani ti inkam iirin. Mi iya kara swoki iti mi wi kariir Adi Komiiyin siir dimin kirie komiiyin paenan niuwiyaiyin, wi saikar ninkin iti. Mi Adi Komii siir paekwosimin kintid kintidnanim ninomor kou hiranim wi saikar ninkin owi. triig.

9

¹ Mi Jisis siya simiir boinki, kara kimiirin yaimwowa boinkii, ti kam nhirim krimaka nokwoim, sima wi niki ao rani. Niingaka. Wa niki owi. Mhoiyya wa kigwini Adi Komii siya wi iikam hoimgakim simiir Biyan Inkam Komii nwowi simiir kigriraowam. Mi siir kirieya wi warar ninkin iti. triig.

*Jisis siir piua ya ini saa yimbiamkiya
(Mt 17:1-13; Lk 9:28-36)*

² Mhoiyya iiyim iriyyar kwira yamki mi Jisis siya ina yikiunamin Pita Jems mi Jon simiirin. Mi sima mhiu whirin siir iinainam. Ti mhiuin haruwa rani, ini kougi kou hirar nwowin. Mi simasimar ini owiu ti mhiu iirin. Mi Jisis siir piua ina kisinakiya simiir whwonkam idar. Mi siya ini yaeya piu ywokiyin. ³ Mi siir yuis minim ini whisinin ywowim mi sima ini namnamiinan ywowim. Inkamkin hisokiyim yuisim hiriinan whisinin biri swoki imbiyamikim. Niingaki, niingakiinga. ⁴ Mi Ilaija Moses sowa bidi bidinan inkamko mi sowa warar yimbiam. Mi sowar ini kigi sowa Jisis saika boinai. ⁵ Pita siya ti hiriinan diminin siir kigin mi siya ina boinkiyin Jisis siir, dimin taemin nowomwarkaiyuan inkam! Wadieka, krime tirirar nwowim mi krime amirim kwoima mirii ira

Mosesnika mi ira Ilaijanika mi ira kiriirga. ⁶ Sima tiki kam nwoimim ini nididkakar ywokiyyim. Mi Pita siya taka yaiya ntiin ntiin asi boinkikin. ⁷ Mi wau kwira ha nita simiir yauni kiikirinuni. Mi yai kwira waunau hirar yimbiyamki ina boinkiya, tikiinin kariir yinisimkin kariir kwoinin ini siiramar naingwokwonanaeyin, kima siir yaiya sair waka. ⁸ Mi kamim siir kigna miriyyim sima ina dikaoraekaokiyim mi sima inkam nwir biri ninkin kigim. Niingaka. Sima Jisis siirar kig, simaka saisar nwowi.

⁹ Mi mhiukiu hir haiburgigim mi ha niuunaiiniyyim mi Jisis siya ina swoki kauwok boin taraokiyin. Ti diminin kima kignamin wi inkam nwirni kipi swoki boinmauumimin. Niingaka. Kima kariirama tiki o. Inkamin ninomor kouanki nitin kariiram. Hya siya naonami mi siya swoki insiin idwowi ie hirankin mi wi haniingi boinkii ti diminin kima kigin. ¹⁰ Mi sima ini ta yaiya sairar yaingwokwokaiyyim. Mi simasimar boin, saeya ta yaiya ie hiranki ninsiin idwonaniya saeya dimu yaiga, ha? ¹¹ Mi sima Jisis siir srii, sima ti kamim siyiu komii ninokninkininiyyim sima hinin dimusi boinkim, biyyin wi Ilaija siya niti, ha? Mi inkamin krimiir whinkinsiisiyyin Mesaia yio wi mhoiia niti, ha? ¹² Jisis siya simiir boinki, hiiipa! Kaimwoairga. Mi bii wi Ilaija siya niti digworaekwo hoimgakim simiir diriraerarkwokinam. Yokwo Komiiya ya hiniina boinka, ti inkamin ninomor kou hiranki nitin siya iriipi hiriinan yaigakin. Ta Yokwo Komiiya saeya hiniina boinkika, ti inkamin ninomor kouanki nitin, wi hikpai hikpai kasa hai rani. Mi sima siirin wi yai miyyik swoki boin tani, aniya? ¹³ Kara kimiirin tisa boinkiyin, Ilaija siya bidi yitin. Mi kamim simiir kwoin imiirarar napim mi sima siirin siyupai siyupai haniingi tirbumbuninkin haiginiu. Mi Yokwo Komii saeya hiniina

boinka Ilaija siirin. friig.

*Whran nwirin yiu biyiekakin Jisis siya haiswoniskigigin
(Mt 17:14-21; Lk 9:37-43a)*

¹⁴ Mi ti kam nwoimim ina swoki itim, ti kam nhirim Jisis siir kigna miriyyim simiiram. Mi sima ini simaka swokini owiuwim. Mi sima kig, iikam isid komiyyin simakar nwowi. Mi kam nhirim Adi Komii siir yai ninokninkiniyyim sima Jisis siir kigna miriyyim kamim, simakar ninkinwamwarkii boini. ¹⁵ Mi ti iikam hoingakim sima Jisis siir kigwinim mi sima ina yanaawinim. Mi sima siirim iwitnam. Mi sima siir ini boiniu, hie! Akamwai! ¹⁶ Mi Jisis siya kamim siir kigna miriyyim simiir sriigi, kima ti kamim Adi Komii siir yai ninokninkiniyyim simaka dimu yai boinaikim, ha? ¹⁷ Mi inkam nwirin ti iikam isid komiyyin simakar nwowin mi siya Jisis siir yai aair wakae boinki, hae, dimin taemin nowomwarkaiyuan inkam! Yinisimin yiu biyie waeyai mikrimin ini siir nwowin. Mi kara siirin kiriirim asi nikiunanikin. ¹⁸ Finokinokin ti yiu biyeyin pi siir piu iyyam mi siirin pi siya nitirimtiowi. Mi siir yaiya yaeyopa hapi whopiigi nakii ibirgini. Mi siya siir big imiirar swoki aegiyimgiyiki. Mi siir piua iki kirie namwoiuwiyim, swoki onkwo sipkaiyyim. Niingaka. Mi kara kiriir kigna miriyyim kamim simiirim boinkin, ti yiu biyie iirin sima mi haiswoniskigiyim. Mi sima dig biri nwokim. Niingaka. ¹⁹ Jisis siya ta yai aair wakaeyin mi siya iikamim simiir yayaka yowarkii boinki, kima ti iikamim naingwo tibmii karamaekim! Niingaka. Wim kima ti hiniin hakim kariir hauwi. Kara iyyim kimaka wi pariiga nwowi ti hik imiir haiyim, ha? Kima yinisimin kariirim wiku nanani. ²⁰ Mi sima ti yinisimin Jisis siirim yikiunani. Mi yiu biyeyin Jisis siir kigin mi ti yinisim iirin haninggi haigitirimtio. Mi yinisimin nu iirar yikiwariyimiyyokin

mi ina diwartaewarnamin. Mi yaeyop biyieya hapi whopiigi nakii ibirginkin siir yaiya. ²¹ Mi Jisis siya siir ad iir sriigi, iiyim pariigim siya hiriinan nwokaiyim, ha? Mi siir adin ina boinkiyin, iya siya yinisim sapisapar nwowin saiirar nwobwakainakin. ²² Inokinokin ti yiu biyeyin siya haigiitirimtio nanaei siirin mi pi paeya mi itkaigi mi pi opa mi itmaigi siya siir tio aokiyamar tirkin. Mi kira dig nwowi mi kira krimiirsi daingwoyimiyok mi krimiir whindiriraerar haiginiu! ²³ Jisis siya boinki siirin, hiipa! Kaimwoka! Mi kira ina naingwo tibmiiyin siiramin, aniya? ²⁴ Mi ti yinisimin siir adin biri kimiminkikin ina kauwokiyin kara bidi yaingwo tibmiiyin mi kariir naingwo tibmiiya komii rani! Kira kariir naingwo tibmiiya saiir kinsiis haiginiugi kirie nwokiyam!

²⁵ Mi Jisis siya kig iikam isid komiiyin namwoniya. Mi siya ti yiu biyeyin siir asi nikwao boinkikin, kira ti yiu biyie waeyai wiingirwii tirbumbu haiginiuwiyin kara kiriir boinki, kira ti yinisimin siir duguski. Yio hinin kipi tirbumbu haiginiu. Mi kira siir piu kipi swoki omimin. ²⁶ Mi yiu biyeyin ina dikauraekaukiya. Mi siya ti yinisim iir haigiitirimtiogig. Mi siir pua ina yinkinimnisnakiya mi siya ina yamin. Mi ti yinisimin siir pua ini naoni piunan ywokiyin. Mi iikam nhirim sima boin, siya bidi yaonamin. ²⁷ Mi Jisis siya siir ina aiir nonkwo kininsiin okwokiyin mi siya ina yinsiin okwokiyin.

²⁸ Mhoiya Jisis siya omaka namin mi kamim siir kigna miriyyim sima ina sriiyim siirin, krima dig nwo karamae dimusi nwowi? Yiu biyie simiir ninimniskiiyim, ha? ²⁹ Mi siya simiir boinki, Adi Komii siirim srii boina sasairga ti yiu biyie siir niniskiiyiyin, dimin whirin dig nwo rani. Iriig.

*Jisis siya kwisaka ina swoki boinin siya wa naonami
(Mt 17:22-23; Lk 9:43-45)*

³⁰ Mi sima ti om iir haiburgigim mi nu Galili hiriir yapriokiinam. Mi Jisis siya pi borisopi inkam nwirkin siir ninokninkinim, maeyauwa siya nwowa. ³¹ Mi siya kamim siir kigna miriyyim simiirin haniingi sibgu siboboiniu haiginiu, inkamin ninomor kouanki nitin siirin wi siya nikropki simiiram, sima nisom aokiyam. Mi siya iyyim wi kwoima nwokwowaki ienau hirin. Mi siya wa swoki insiin idwowi. ³² Mi sima biri ninokninkinkim ta yaiya siya boina. Mi sima siir sriiyam tirkim mi sima ini siirsi swoki ididim. Iriig.

Yipikin siya kougikou nwowin, ha?
(Mt 18:1-5; Lk 9:46-48)

³³ Mi sima om Kapeneam hiriir yimbiyam. Mi sima omaka bidi yapninopkainamim mi Jisis siya kamim siir kigna miriyyim simiir ini sriiyiu, kima siyiu hirin dimu yai napboinainikim, ha? ³⁴ Mi sima ini yai mikrimar yokwonainmimikim. Yim sima siyiu hirin min napboinainikim, yipikin krimiir kou nwowin, ha? ³⁵ Mi Jisis siya ha nidwowin mi siya kam iurnwiso siir kigna miriyyim simiirim yikiuna, sima nitim siirim. Mi siya ina boinkiyin, inkamin kimiir kou nwowam naingwowi mi siya wi siyamar kipi naingwona. Siya hiniina daingwo, an kara iikamim simiir aowa dwo. ³⁶ Mi siya yinisim sapisapin nwira yinkikwona apnani mi simiir bopwoniya hirar ini okmwini okwoni. Mi Jisis siya yinisimin siir ina aiiir yonkwo mi siya simiir boinki, ³⁷ Inkamin kariirim naingwowi mi siya yinisim nwir kigriraowi mi siya kariirar kigrirao haiginiu rani. Niingaka. Siya Adi Komii siirin wara mi kigriraowi, siya nikropkikin kariirin mi kara ha nitkin. Iriig.

*Inkam*in io krimiir nwo karamae nwowiyin mi wi krimiir nomiiyau nwowi

(Lk 9:49-50)

³⁸ Jon siya Jisis siir boinki, dimin taemin nowamwarkaiyiuan inkam! Krima inkamin nwira kigi, yiu biyeyim simiir ninimniskiiyin kiriir inigin siir kirie aiir. Mi siya krimaka biri namasugin mi krima siirin asi boinikidugin siya wi yiu biyie pi ninimniskiiisi. ³⁹ Jisis siya Jon siir boinki, krima siir kipi nikidu! Inkam nwirin kariir inig iir tiri dimin komii whir mi siya kariirin wi yai biyie wara ninkin boin tani. ⁴⁰ Inkamin io krimiir nwo karamae nwowiyin yio siya krimiir nomiiyaugin. ⁴¹ Kara kimiirin yaimwovar boinki, wim kima Kraisni isidgin mi inkam nwirkin kimiir hauu kwiyaei op mi ti inkamin digworaekwo wi ta mii aiirsi haii. Mi ta yaiya, ya yaimwoka. Iriig.

Siyu biyieki nipiyaokiigin inkamin siir naingwo tibmiiya

(Mt 18:6-9; Lk 17:1-2)

⁴² Mi inkamin ti yinisimin siir whinkiyopsibgi haiginiuwi, ta naingwo tibmiiya Adi Komii siiram saiirin mi bii siya mi aonami yai karamaeka. Mi ti hiriinan inkamin siiramin siiya komii nhira hai siir nii iir nomborugiyam. Mi siirin wi whii komii solwara hir tani omboru kimai whiridgi. ⁴³ Mi kira ha naingwowi iin kiriira saiirin siyu biyie ti tirhaiginiu mi kira saiirin kaigrip itkiigi. Mi kira ina kwiruwa sasa mi onami ti omin Adi Komii siya kigriraowiyin siir iikam whiekak imiir siirin wi wadiyar mi owi. Mi kiriir ina kwiso hiriyyar nwokripkaii mi wi siyu biyie sowa tiri. Yio ti hiriinan siyuin, siyu miyyik rani. Mi kiriirin wi sowa nipiyaokiinami maeyauwa paeya niutingi karamae

nwowiya saiir hiriirin. Mi tariigina ya miyyik rani. ⁴⁴ Mi ta maeyauwa saiir hiran iyyim biri swoki aokaowikim. Niingaka. Mi wi inkami kip sima naei. Mi paeya hir mi iuiya, biri swoki iutingimiminika. Niingaka. ⁴⁵ Mi kira ha naingwowi iga kiriira saiirin siyiu biyie ti tir haiginiu mi kira saiirin kaigrip itkaigi. Mi kira iga kwiruwa sasa mi onami ti omin Adi Komii siya kigriraowiyin siir iikam whiekakim simiir mi siirin wi wadeyar mi owi. Mi kiriir iga kwiso hiriirar nwokripkaii mi wi siyiu biyie sowa tiri. Yio ti hiriinan siyiuin, siyiu miyyik rani. Mi kiriirin wi sowa nipiyaokiiinami, maeyauwa paeya niutingi karamae nwowiya saiir hiriirin. Mi tariigina ya miyyik rani. ⁴⁶ Mi ta maeyauwa saiir hiran iyyim biri swoki aokaowikim. Niingaka. Mi wi inkam kip sima naei. Mi paeya hir mi iuiya, biri swoki iutingimiminika. Niingaka. ⁴⁷ Mi kira ha naingwowi nhwona kiriirin siirin siyiu biyie ti tir haiginiu mi kira siirin habitkaii. Mi kira nhwona nhuruwa sasar mi o nami, omin Adi Komii siya kigriraowiyin digworaekwo whiekakim simiir, wi wadeyar mi owi. Mi kiriir nhwona nhiswo hiriirar nwokripkaii mi wi siyiu biyie sowa tiri. Yio ti hiriinan siyiuin miyyik rani. Kiriirin wi sowa nipiyaokiiinami maeyauwa paeya niutingi karamae nwowiya saiir hiriirin. Mi tariigina ya miyyik rani. ⁴⁸ Mi ta maeyauwa saiir hiran iyyim biri swoki aokaowikim. Niingaka. Mi wi inkam kip sima naei. Paeya hir mi iuiya, iriipi hiriinan bi swoki iutingimiminika. Niingaka.

⁴⁹ Paeya wi iikamin simiir idwovar nikrimkrinkinami wa krima nikrimkrinkiniyin siir hiriinan. ⁵⁰ Wa siya dimin wadiekin. Mi wa siir hiiya dig nwokiyyim mi kima wi paniina swoki tiri ti wain siya hiigak swoki okiyim? Kimiir kwoinin hii karamae nwowiyin wain siir hiriinan kipi nwo. Niingaka. Kima ti wa kibiyin hiigak nwowiyin naemin sibgu pridaiyin mi krimiir kwoinin hiriinan

dwo. Mi kima, kimiir nomiiyauim simaka kwoin hiinsima nwoki owi. Iriig.

10

Jisis siya wig hanikii nonkwonani siyiun siir boinmimauugin

(Mt 19:1-12; Lk 16:18)

¹ Jisis siya ta maeyau aiir haiburgigin mi siya ina yamin Judia simiir nu komii iir. Mi siya Jodan ie mirmii hiran om imiir yam hir nwo imiir. Mi iikam hoimgakim ina swoki itim ini saikar swoki amwoniyim. Mi siya inokiiinokin simiirin Adi Komii siir yaiyim biya siya niki owomwarkaiyiun mi ini simiirar swoki owomwarkaiyiun. Siir siyiun hiriyar tirikin.

² Farisi sima ha nitim mi sima Jisis siiram ini ikiunani. Mi sima siir srii, krimiir siyiun wadieki pi yamisi owin siir wig aiir sopkiiyim, aniya? Mi sima Jisis siiram kinankiuwam tirkim. ³ Mi Jisis siya ina yowarkii boinkiyin simiir yai aiirin, siyu komiiyin biya krimiir brougaeyin Moses siya hauugiyin krimiir mi siya panina boinkikin, ha? ⁴ Mi sima boin, Moses siya wadie bidi ywokiyin. Inkamin yokwo win hauugi siir wiga saiir sopkiyam mi saeya wa swoki ami saiir pomou adim. ⁵ Mi Jisis siya simiir boinki, kima pi nantamyiriyirkim kimiir siyu inakar. Mi Moses siya ti siyu komiiyin kimiirin yokwo hiriinansi win hauugikin. Siya Adi Komii siir siyukiiin tani. Niingaka. ⁶ Bidi bidiniyarin Adi Komii siya nonkwokwokiyim digworaekwo hoimgakim mi siya ina yinkin onkwokwokiyim wigkam sowiirwai warar. ⁷ Mi kamn siir yopii ad owiir asi haiburgigi mi siya siir wigaka asi namasu kripkaii. ⁸ Mi sowa wi piu kwiruwar nwowi. Mi sowa wi yapa yapa nwo rani. Niingaka. Siya mi saeya sowa wi hiniina nwo rani, yapa yapa. Niingaka. Sowa wi piu kwiruwar nwoiski.

⁹ Diminin Adi Komii siya nokiyoymasugiyin inkamki siir nikripim wi dig nwo rani.

¹⁰ Mi mhoiyya sima omaka hiriir swoki amim mi siir kigna miriyyim kamim sima srii siirin ta yai aiiramim. ¹¹ Mi siya simiir boinki mi ti inkamim siir wig aiir sopkii mi siya yaeya wig nonkwonaei, yio ti kamim siir wig aiir sopgigin. Mi siya siir biyan wig aiirin siyiu miyyik biri tirkikin. ¹² Mi wig ira saeya saiir kam iir sopgigi mi yaeya kam nini owiwi mi ta wiga saeya pi sopgika saiir kam iirin. Mi ta wiga saeya saiir biyan kam iirin siyiu miyyik biri turgika.

Jisis siir dimin miyyik miyyikim yinisisimim simiir hauu piuai haiginiugim piuanan

(Mt 19:13-15; Lk 18:15-17)

¹³ Mi sima yinisiim sapisap nhirim Jisis siirim yinkikwona apnani. Sima minam naingwokim, siir ina simiir nonkwokiyim. Mi kamim siir kigna miriyyim sima io simiir ywoki. ¹⁴ Jisis siya hiriinan kigiyyin siir kwoinin miyyik biri naingwokikin. Mi siya simiir boinki, kima ti yinisisimim simiirin kariirim kigninkinki yimbi niti kariiram. Kima simiir kipi nikidu naowid. Adi Komii siir omin digworaekwo whiekakim simiir kigriraowiyin ti hiriinan yinisisimim simiirgin. ¹⁵ Kara kimiirin yaimwowa boini, inkamim Adi Komii siir omin digworaekwo whiekakim simiir kigriraowiyin siir namim naingwowi mi siir naingwo tibmiyya yinisiim praigakni kwoinan dwo. Mi Adi Komii siya wi siirar sibgu kigriraowi. Mi siir kwoinin hiriinan nwo karamae nwowi mi siya wi ti omin siir napninopkainam tani. Niingaki. Niingaka. ¹⁶ Mi Jisis siir ina simiir yonkwo. Mi siir ina ha nonkwowa mi siya simiirin ina whinkinsiis haiginiuin. triig.

Inkamim digworaekwoki naokingugunankai ikin

(Mt 19:16-30; Lk 18:18-30)

¹⁷ Jisis siya ha napnamin mi inkam nwirin siirim iwit nani. Mi siya ogmwo siir igmiiga kingiina ini akai hiuni. Mi siya siir sriigi, dimin taemin nowomwarkaiyiawan inkam kibi! Kara wi paniina tiri kwoinbudin omwai waiyayokiyokiyyin iinokiiinok siir haiyamin, ha? ¹⁸ Jisis siya siir boinki, kira kariirin inkam wadie dimusi nikiugin, kiriir kwoinin ha naingwokin kanakanairgi niuwi inkam wadieyin, aniya? Adi Komii sasairgin inkam wadieyin. ¹⁹ Kira ti siyiu komiiyin siir bidi yinokninkinin: Kira inkam kipi nit mi wig kipi sop mi kira hii kipi tauae mi kira inkam nwirni kipi niksise boin hiuriyiu. Mi kira kiriir yopii adwo sowiirwai aowa dwo. ²⁰ Mi ti inkamin siya Jisis siir boinki, dimin taemin nowomwarkaiyiawan inkam! Kara yinisim sapisapar nwonaniyin mi tisa nadigniyin. Kara ti siyiu komiiyin siirar napikin. ²¹ Jisis siya siir kigin mi siir kwoinin ina yaingwo bunan siirsi. Mi siya siir boinki, dimin whir tir karam kira nwowin. Kira kiriir digworaekwo hoimgakim tini hainaki inkam nhirim sima sainim. Mi kira umir simiir haii mi wi inkam paeprikabim simiir hauu. Mi mhoiyya kira Adi Komii siir omin siya kigriraowiyin digworaekwo hoimgakim simiir, siir hirin wi dimin miyikakar mi owi. Mi kira kariir mhoiyya wit. ²² Ti inkamin ta yai aair wakaeyin mi siir whwonkamin miyik biri swoki onamkin. Mi siir kwoinin ini hikakar ywokiyin. Mi siya hikak dimusi biri nwokin siir digworaekwowim kasaki waeyao.

²³ Mi Jisis siya ina kaoyokiyokiigiyin. Mi siya kamim siir kigna miriiyim simiir boinki, inkamin digworaekwo hoimgakakin siya wi miinan miriinami Adi Komii siir omin siya kigriraowiyin digworaekwo hoimgakakim siir napninopkainamim. Whisarii rani, simiir kwoinim ini simiir digworaekwo imar nwowim. Sima pi bori-isopi inkam nwir hauuwim. ²⁴ Mi kamim siir kigna

miriyyim sima ta yai aiir wakaeyim, sima ini hinda yanaakiyim. Mi Jisis siya ina swoki owarkii boinkiyin simiir yai aiirin, ti yinisisimim inkamin Adi Komii siir omin siya kigriraowiyin digworaekwo hoimgakakin simiir kigriraowiyin siir hiriir nami, siya wi miinan mirii nami. ²⁵ Mi hab saeya tidiyinin yuis paniyin siir no iir ninopkainamim wi dig nwo rani mi inkamin umir digworaekwo whiekakakin siya wi ta haba miinan saeya miriyya saiir hiriinan mii mirii rani. Niingaka. Siya wi mii komigi komii mirii nami Adi Komii siir omin digworaekwo whiekakim simiir kigriraowiyin siir hiriir namamin. ²⁶ Mi kamim siir kigna miriyyim sima ini hinda yanaakiyim. Mi sima, sima sima yomboin amboinam mi hiriinanki niuwi mi wi nhinga haii kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyyin iinokiinok, ha? ²⁷ Mi Jisis siya simiir kaokiyin mi ina boinkiyin, inkam wi dig nwo rani. Adi Komii krimiir Wanin siya wi digar nwowi. Adi Komii sasar whinkinsiis haiginiuwi siirin, ti dimin taeminim.

²⁸ Mi Pita siya Jisis siir boinki, wakael! Krima digworaekwo hoimgakim bidi haiburgigim mi krima tisi kiriir mhoiyya nitim. ²⁹ Mi Jisis siya boin, kara kimiirin yaimwowa boini iikam whiekakim kariirim naingwo tibmii mi ha haiburgigi ti digworaekwo hiriinanin, omaka, nomiiyau yokman, apu, adi, yinisisim mi numir ³⁰ mi Adi Komii siya kimiirin wi hiriinan, digworaekwo homgak imiirar swoki hauu kiiyuwi, kamim kariir kigna miriyyim kimiirin. Mi kima wi dimin kasa hai rani. Wi ti hiniin digworaekwowim simiir hai. Omaka nomiiyau, yopii, yokman, yinisisim mi numir, taka iyya kam nhirim siyiu biyye wi kimiirar mi tirbumbugi. Mhoiyya kima wi kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyyin wi siir haii. ³¹ Mi tariinanin kam nhirim inigak nwowim mi sima mhoiyya simiirin wi aowa nikworinugigi. Mi ti kamim aowa

nwowim, mhoiyya wi inigak sima nwowi. Iriig.

Jisis siya kwoimaka ina swoki boinin siya nao nami mi siya wa swoki insiin idwowi

(Mt 20:17-19; Lk 18:31-34)

³² Sima om komii Jerusalem hiriiram yapnam mi Jisis siya simiir biiya yamkwokin. Mi kamim siir kigna miriyyim sima ina yanaakiyim. Mi ini sima simar yomboin ididnamim. Mi iikamim simiir mhoiyya napkiyim sima ini nididkakar mi owim. Mi Jisis siya kam iuur nwiswo siir kigna miriyyim simiir yikiuna. Mi siya simiirin haniingi boinimauu diminin mhoiyya siir tiranin. ³³ Mi siya boin, wakae! Tariinanin krima om komii Jerusalem siir niyami. Mi prismi yaowae adim mi kamim siyiu komii ninokninkini ikim mi sima inkamin ninomor kouanki nitin saikan wi yaigaka mi owi. Mi sima wi siir nisomaowama boinaii. Mi sima wi Juda iikam tani wi simiiram nikropki sima nisomaowam siirin. ³⁴ Mi sima siirin yai bibiyie wi haniingi mi boinaiginiuwi. Mi yaeyop wi siir mi yasi mi siirin wa mi tiowi mi siirin wa mi itaoki. Mi siya iyo wi kwisa nwokwowaki ienau hirin. Mi ii kwoimaka siya wa swoki insiin idwowi. Iriig.

Jems Jon sowa inig komiigak nwowam sriigo

(Mt 20:20-28)

³⁵ Mi Sebedi siir yinisim nwiswo Jems Jon sowa Jisis siirim yit mi siir ini boini, dimin taemin nowomwarkaiyiawan inkam! Mi krira dimin whirin kiriir sriiyam mini. Mi nikrira minam naingwowi ti diminin kira kririir tirkiyim. ³⁶ Mi siya sowiir boinki, kowa dimuam naingwowi, kara kowiirin dimu minkiyim? ³⁷ Mi sowa siir boinki, iya kira Adi Komii siir om hiran digworaekwo hoingakim simiir kigriraowi mi kira kririirin wi haniingin dimbingi, nwirin wi iniga dikmwon idwo mi nwirin wi

yaioyaeya timi okmwin idwo. ³⁸ Mi Jisis siya sowiir boinki, kowa tari biri sibgu ninokninkinko ti diminin kowa sriiyin kariir? Mi kowa ta hika kara haiya saiir hiriinan hika wa haii? Mi kowa wi digar nwowi ti mob opkakin kara kwiyaeyin siir kwiyaeyim? Mi kowa wi digar nwowi kariir hiriinan op baptaisim, aniya? ³⁹ Mi sowa siir boinki, nikrira wi digar nwowi. Mi Jisis siya sowiir boinki, kaimwoka ti op mobin kara kwiyaeyin mi wo kowa wa timi kwiya. Mi ta opa kara baptaisa, wo kowa hiriinan wa timi baptais. ⁴⁰ Wi nhinga namisi idwowi kariir iniga mi kariir yaioyae aka. Ti diminin yio kariir dimin tani. Niingaka. Wi Adi Komii krimiir Wanin siyar hidi simiirin. Mi wi nhinga namisi idwowi iniga yaioyaeya.

⁴¹ Mi kam iuurim Jisis siir kigna miriyyim sima ta yai aiir wakaeyim mi sima io prasae bi swoki okim Jems, Jon sowakan. ⁴² Jisis siya simiirim yikiuna, sima siirim nitim. Mi siya simiir boinki, kima bidi yinokninkinim inkam komiiyin omom omom kigriraowiyin sima nikworinuwi wi digar nwowi. Mi sima inokinokin mii wa hauunanaei. ⁴³ Mi ti siyiu hiniinin yio kimiir tir kipi nwo. Niingaka. Mi inkam nwirin kimiir yaowae nwowim naingwowi mi siya whisarii mii prii miriyyan inkam dwo. Kimiir mii imiir whinmiriyyam. ⁴⁴ Mi inkam nwirin kimiir biyyan inkam nwowam naingwowi mi siya inkam ninganan dwo wiggam whiekakim simiir mii imiir whinmiriyyam. ⁴⁵ Mi ti hiriinan inkamin ninomor kou hiranki nitin siya minam biri nitkin kam nhirim siir mii imiir miriyyim. Niingaka. Siya hiniinam biri nitkin. Siya minam nitkin simiir miyyan inkam nwowam. Mi siya biri naingwoyimyokin naosiyin. Niingaka. Siya naowamar nitkin iikam whiekakim simiir nanmaiwarkananaowidam. Mi simiir dimin biyeyim siya bidi haiyoprindiyumiigiyim mi sima ini rirmiiyar ywokiyim. Iriig.

*Jisis siya haiswoniskiiyin inkam nwirin Batimiaskin
(Mt 20:29-34; Lk 18:35-43)*

⁴⁶ Mi sima om komii Jeriko hiriir yimbiam. Mi iya sima om komii Jeriko hir haiburgigim mi ina yamim. Mi kamim siir kigna miriiyim sima mi iikam isid komii ikin, sima ini saika yinkin amim. Mi sima kig Batimiasin Timiasni yinisimin siya siyugbid hirar nidwowini mi siya nhwokwisaekin. Mi siya iki iikamim simiiramar priikau priikauwikin umir minamin. ⁴⁷ Mi siya wakae Jisisin om Nasaretanin ini tir nwowin. Mi siya ina kauwok boinkiyin, Jisis Inkam Komii! Devidni isidin siirin kira kariirsi timi aingwobuna! ⁴⁸ Iikam hoingakim sima siir yik, kira yai tanki. Mi siya yai ini komiiyar swoki kauwok boinkiyin, kira ti Devidni yinieyim simiir yinisimin, kira kariirsi timi aingwobumbu. ⁴⁹ Mi Jisis siya ina yamokwo naingwoyokiyoyiuin. Mi siya ina boinkiyin, siirin wiku nani. Mi sima ti nhwokwisae inkamin siirim yikiunam mi sima siirin ina boinmauu wakaekiyim kiriir kwoinin kirieya dwonam mi kira dinsiin siya kiriiram nikiunaei. ⁵⁰ Mi siir yuisa ina kiwhro itkingiga. Mi siya biri kimiminkin, ina yinsiin iwitnamin Jisis siirim. ⁵¹ Mi Jisis siya siir boinki, kira dimuim naingwowi, kara kiriirin pi dimu minki? Mi ti nhwokwisae inkamin siya Jisis siir boinki, dimin taemin nowomwarkaiyiawan inkam, kara minam naingwowi, kariir nhwonan pi nanaokigimokiyim. ⁵² Mi Jisis siya siir boinki, kira ha dam! Kiriir naingwo tibmiya saeya nwowaiginiugikin, wadie kiriirin. Mi biri kimiminkin siir nhwonan ini wadieyar ywokiyin mi ina kigimokiyin. Mi siyu hirin siya ini siir mhoiia yapnamin. Irig.

11

Jisis siya om komii Jerusalem hiriir napninopkainamin

inkam komiiyin nu kigriraowiyin siir hiriinan nwonamkin
(Mt 21:1-11; Lk 19:28-40; Jo 12:12-19)

¹ Mi sima omisim whiswo om komii Jerusalem siir kingiin hir nwowo sowiir hirii yimbiyam. Mi sima ti om whiswo Betfasi Betani mhiu Oliv kingiin hir nwowo sowiir hiriir bidi yimbiyamim mi Jisis siya kamim siir kigna miriiyim simiir nwisni yikropki. ² Mi siya sowiir boinki, kowa ti omin kingiin tirar kwowin siir dam! Mi iya kowa ti omisim iir napnimbiiyami mi kowa pi donki haomisimin siirar napkigami. Siirin sima bidi yimboruninkinin biya inkam nwirkin siir biri niki idwokin mi siya wa wakaeyokna rani. Niingaka. Mi uridin siir nimbuninkinin pi hirar hakaigingig. Mi siirin pa whainani kara nidwonamam. ³ Mi inkam nwirki sriigii, kowa dimuam nikiunami siirin, ha? Mi kowa wi hiniina dowarkii boin, Yaowae Komii siya miigakin siirin. Mi siya pi kimimin tani pa swoki ikropki kiiiramar. ⁴ Mi sowa ina yamwo. Sowa kig donki haomin omaka ira saiir anoka hir nimbuninkini mi siya ini idowiiya hirar nwowin siyuka kingiin hir mi sowa siir hakainam. ⁵ Mi kam nhirim kingiin hir nwowim sima boinki sowiirin, kowa ti donki haomin siirin dimusi hakainami, ha? ⁶ Mi sowa simiirin Jisis siya boinmaugiya yaiya saiir hiriinanar boinki. Mi sima ini wadiyar ywokiyim sowiirin. ⁷ Mi sowa ti donki haomin Jisis siirim hainani. Mi sowiir yuiso siir idwo hir haigin mi Jisis siya siir idwogar yidwo. ⁸ Mi iikamim simiir yuisim siyu iirar hakinwin mi nhirim paeya kwiya undimtio hainaki siyu iir haiginwinam. Sima siirin hiriinan minam tirkim, siir inigin siir hainanwinam inkam komiiyin nu kigriraowiyin siir hiriinan. ⁹ Iikam nhirim bii ywo mi nhirim mhoii ywo. Mi sima ina kauwok boinkiyim,

Hosana! Kira ti inkamin Adi Komii krimiir Wanin siir

kirieni nitin siir kinsiis haiginu. ¹⁰ Siya krimiir kigriraowam nitkin biya krimiir brougaeyin Devid siya kigriraowa saiir hiriinan. Krima ini maigimairga nwowinim mi kira siir kinsiis haiginu, kira inkam komii kiingin.

¹¹ Mi Jisis siya ha namin om komii Jerusalem hiriir yimbiam. Mi siya ina yapninopkainamin omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir mi siya ina yapkiyokiyokiyin omaka yainau hir mi omaka akpitga warar. Mi siya digworaekwo hoimgakim simiir napkig digiyin mi siya mi nhirim simiir miriyyim naingwokin. Mi bieyin ina yikiiyamtibin. Mi kam iur nwisu siir kigna miriyyim sima mi siya, sima om Betani hiriir asi nam tibgin. Iriig.

*Jisis siya pae fikin siir boinkin siya wi yin kipi bud
(Mt 21:18-19)*

¹² Mi iigwir nugakin sima om Betani hir haiburgikyakwokim mi ina swoki amyakwokim om komii Jerusalem hiriir. Mi Jisis siir mhiya ina yaokiya. ¹³ Jisis siya pae fikin wira kigi, arurig hirar nokwowini mi kwo saeyara nopki kaisisi. Mi siya siir kigiyin mi ina yamin hiriir siir yinim ini hansiru siya naeyam. Mi siya ini niinga yaka kigiin, yin biri budgin, nhiruwa sim karamaeyar yowin. Niingaka. Siya kwo ara ninkiniugin. Mi ti pae fikin siir iya yin siya budiya saeya waeyao ¹⁴ Mi Jisis siya ti paeyin siir boinki, kira wi yin kipi swoki bud mimin. Niingakiinga. Mi kamim siir kigna miriyyim ina wakaekiyim ta yaiya siya boinkiya. Iriig.

*Jisis siya nipimparnatnowidninkiigikim kamim Adi Komii siir omaka digworaekwo saiir haiginim
(Mt 21:12-17; Lk 19:45-48; Jo 2:13-22)*

¹⁵ Mi sima om komii Jerusalem hiriir nimbiyamim mi Jisis siya omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir hiriir yapninopkainam. Mi siya kamim digworaekwo haiginim ta omaka aiir mi kamim ti nae digworaekwo imiir sain ikim, siya simiir ini nhinikriropnatnouwidninkiigi. Mi siya kamim umir ninowana haiiyim simiir hiyyim simiir wara yinakinhiimnhin itkiigiigi. Mi kamim ipiyin mi haiginim simiir hiyyim warar mi inkin inakinhiimnhin itkiigiigi. ¹⁶ Mi Jisis siya simiir boinikidugi, sima nae digworaekwowim ti siyiuin Adi Komii siir inig hainaniya omaka saiirim napriokinamiyin siir pi haiginisi. ¹⁷ Mi siya simiir boinki, Adi Komii siir yaiya hiniina boinka, kariir omaka wi hiniina dapi, iikam hoimgakim simiir omakaka Adi Komii siirim kwisboinika. Mi ta omaka nae min kima nini haiginiya mi kima ini inkamin hii tauaeiyin si nini idam oniiyim inkamki kigsi mi siir hiriinan nini tirnikim.

¹⁸ Mi prismi inkam komii komiiyim mi kamim siyiu komii ninokninkini ikim, sima ta yai aiir wakaewinim mi simar kig iikam whiekakim Jisis siir siyiu iirara napim mi sima ini nididkakar ywowim. Dimusi rani, iikam whiekakim sima siir siyiu iirar napi mi sima siir nisomaoni siyiuam asi hansirkim.

¹⁹ Mi naiowaka kamim siir kigna miriiyim sima mi siyar, sima om komii Jerusalem hir haiburgikrib mi sima ini om Betani hiriirar swoki am tibim. Iriig.

Inkam naingwo tibmii mi siya ha kwisboini mi diminin siya sriiyin wa haii

(Mt 21:20-22)

²⁰ Mi igwir nugakin sima ha napnanyakwokim mi ina kigamim ti pae fikin bidi waiyiugusamin. ²¹ Pita siya ta yaiya Jisis siya boina saiir swoki aingwokiyin mi siya ina boinkiyin, dimin taemin nowomwarkaiyuan inkam, kira kigi ti pae fikin ii kira boingikin, siya bidi waiyiugusamin.

²² Mi Jisis siya simiir yai aiir yowarkii boinki, kima Adi Komii siirim naingwo tibmii mi ti hiriinan diminin kima wi siirar mi tiri. ²³ Mi kima ti mhiu iir boinkii hiniin, kira damki, whii komiia sair hir damikwomaiyu. Mi ti inkamin siya kwoin whisair naingwo karamae nwowi, siya hindara naingwo tibmii iski mi ha boini, ta kariir yaiya wi kaimwovar nwowi. Kara kimiirin yaimwowa boini, diminin ti inkamin siya boini mi wi siir hiriinanar nimbiyami. ²⁴ Mi iya kira nhwo kwisboinkii dimin whir haiyam mi kira naingwo tibmii mi ha boini mi wi kaimwovar nwowi kira wi ti dimin iirar haii. Kara kimiirin yaimwowa boini, ti diminim kima kwisboinkiyim mi wi simar swoki imbini. ²⁵ Iya kima Adi Komii siirim kwisboiniyim mi inkam nwiirkin kimiir tirbugin mi kima kwoin biye siirim kipi nwo io saika nwowam. Niingaka. Kima nae saikar dombudninkin ae. Mi kima hiriinan tiri mi Adi Komii siya kimiirin wi hiriinan siyu iirar swoki tir haiginiuwi. ²⁶ Mi kima ti inkamin kimiir tirbuin saika nongwomamair ae karamae nwowi mi Adi Komii siya kimiir dimin biyeyim wi simiir haiyoprimdiyumiigi rani. Mi siya wi kimaka mi ingwomamair ae rani. Niingaka. Iriig.

Sima Jisis siir sriigim ta miya nhinga hauuga siirin
(Mt 21:23-27; Lk 20:1-8)

²⁷ Mi sima ina swoki amim om komii Jerusalem hiriir. Mi Jisis siya ina yapninopkai namin omaka Adi Komii siir inig hainaniya sair. Mi kam nhirim pris nwowim mi kam nhirim Adi Komii siir siyu komii iir kigriraowi ikim mi Judami kam adiyaowaeyim siyu komii kigriraowiyim, sima yitswo Jisis siiramim. ²⁸ Mi sima siir ini sriini, kiriirin kirie nhinga hauugin, ta miya sair Biyan Inkam Komii nwowin? ²⁹ Mi Jisis siya ina yowarkii boinkiyin, kara iriipi hiriinan pi kimiir mi kwasrii dimin whirin siirim.

Mi kima kariir yai aiir wakae boini mi kara kimiirin pa mi boinmauwu inkamin ta miya kara miriyya saiir boinkiyin. ³⁰ Mi yipikin Jon siir nikropkiyin iikamim simiir baptais haiginiuwam? Adi Komiiyin ninomor kouanin siya piyamisi ikropkiyin, iyie? Mi tari nuan inkamkin piyamisi ikropkiyin, aniya? ³¹ Mi sima io simasimar yinwo anwo mi krima ha boini, ti diminin ninomor kou hirankin mi siya wa boini mi kima dimusi nwokim siirim biri naingwo tibmiigim, ha? ³² Mi krima ha boini, siya inkami diminkan, ta yaiya wi dig nwo rani. Niingaka. Mi sima iikamim simiirsi swoki ididi. likam hoimgakim ina ninokninkinim Jon siya profet inkamkiingin. ³³ Mi sima Jisis siir yai aiir asi wakae boinkim, krima ninokninkin tani. Mi Jisis siya simiir boinki, kara iriipi hiriinan pi kimiir mi boinmauu rani. Niingaka. Inkamin kariir boinkiyin ta mi aiirimin. Iriig.

12

Boiniyyo yaiya inkam biyieyim wain numira saiir kigriraokim

(Mt 21:33-46; Lk 20:9-19)

¹ Mi Jisis siya boiniyyo yai nhirim simiir boinki, siya boin, inkam nwirin numir waina ha yiyokninkinam mi ina yitkii ninkin iuin. Mi siya ie komiiyin ina yopin. Mi diyamir komiyya ira yopkikaigi ti ie iir, wain imiir warbrompropnamim. Mi pada briipriya haini miriinainam koua hiriir, kamim saiir kigriraowim simiirim. Mi siya simiir boinki ta numira kima sibgu kigrirao. Mi iya ti paeyim sima budgin mi sima higi mi nhirim wi kimar whin haii mi nhirim wi kariir whin hauugi. Mi iya siya simiir boingigin mi siya ina haiburgigin siir om iirin. Mi siya ina yamin aru maeyauwa. ² Mi iya ta wain numira saeya higiya mi numiran inkamin siya

yikropki inkamin whisarii mii priimiriyyin siir, kamim wain numira saiir miriyyim simiirim. Siya minim nikropkikin ta numira saiir nae nhirim siir hauugiyim. ³ Mi kamim numir kigriraowiyim sima ti inkamin whisarii mii priimiriyyin siir yankabrimdinu okwo mi sima siirin ina yipmpar haiginiugiyim. Mi siirin ini niingar swoki ikropkiyin. ⁴ Mi siya whisarii priimiriyyin inkamin nwira swoki ikropki simiiram. Mi siirin sima mwo iir yikirki mi siirin haini yigbumbu haiginiugi. ⁵ Mi siya whisarii priimiriyyin inkam nwirin nwoimaka ina swoki ikropkiyin. Mi ti inkamin yio hiriinan, ina mi isomaokiyin, sima mi siya kamim whisarii mii priimiriyyin simiirin hoimgakar yikropki. Mi sima nhirim hindara mi tioki mi nhirim ina yisomsom aokiyim. Mi sima ti hiriinan siyiun nwiruwani biri tirkin. ⁶ Mi siir hirin nwirumar nwowi siya siirar yinisimkin, siir kwoinin siirimar naingwokwonanaeikin. Mhoigi mhoiya ini siir yinisim iirar yikropkiyin ti kamim numir aiir kigriraowiyim simiiram. Siya hiniina boinkikin, sima wi kariir yinisimin wi siir yaiyar wakaeyoknaei. ⁷ Mi ti kamim ta numir aiir kigriraowiyim sima, sima simar yomboin amboin, ti inkamin siir adni digworaekwo whiekakim wi siya hai. Hundie! Krima siir nisomaoki. Mi ta numira wi krima krimar nwoki. ⁸ Mi sima siir nisom aowam kauwok boinkikim mi siirin numwowa hiriir yisom itkaigi.

⁹ Mi Jisis siya ina swoki sriiyin, ta wain numira saiir adin wi paniina tiri? Mi iya siya niti mi wi ta numir aiir kigriraowim kamim wi simiir nisomsom aoki. Mi ta numira wi inkam nhirim simiir boinki, sima kigriraowim saiirin. ¹⁰ Mi kima tari Adi Komii siir yaiya Yokwo Komii saiir nwowim simiir biri mwangim? Siya hiniina boinkikin,

ti kougouwin yaewan kima kindiyu wangigin mi tari-

inanin siya ini bopwonauan kougou yamwoiun.

¹¹ Siirin biiki biyin, Biiyan Inkam Komiiyin siya tirkın mi ti diminin ha nimbiyamkin. Mi krıma siir kigiyim ini wadiyar ywokiyim.

¹² Mi ti Judami inkam adiyaowae komii komiiyim sima bidi yınokninkinim Jisis siya ta boiniyo yaiya simiirar kwaboinka. Mi sima Jisis siir nonkworımdınu hainamim tirkim omaka hiuyokiyokaiya sair hiugripiikikaigigim mi sima ini ikamim simiirsi yididim. Mi sima siir haiburgim mi sima ina yamim. Iriig.

Mi sima Jisis siir sriigim umir hauuim inkam komii Sisa om whiranin siirim

(Mt 22:15-22; Lk 20:20-26)

¹³ Mi sima Farisi simiir nhir ima mi Herot siir kam nhir ima simiir yikropki mi sima yam Jisis siirimın. Mi sima Jisis siirin minam kinankiugim siya yai biyie boinim. Sima bidi yınokninkinim, siya hiniina boinkiswo, ihi Farisi kamim Judami isidin sima wi io pi ywowin siirin. Iyie? Siya ha boinkiswo. Niingaka. Mi Herotni isidin sima wi io simiir pi mi owın. ¹⁴ Sima ha nitim mi siir ini boini, inkamın nowomwarkaiyuwiyin, krıma bidi yınokninkinim yaiyim kira boiniyim kaimwowaırgim. Kira inkam nwıruwaniiyim biri naıngwowikin mi kira inkamın inigakin yaeya yai biri swoki boinikin mi inkamın inig karamaeyin yai whirni. Niingaka. Mi kira ikamim simiirin Adi Komii siir siyiun siir yaimwo imiirarar boinimauwi. Kira panina naıngwowin? Mi krıma takis inkam komii Sisa siir hauuwi mi wi wadiyar nwowi. Iyie? Niingaka. Wi hauu rani, aniya? ¹⁵ Mi Jisis siya bidi yınokninkinin, simiir nıksisaeya. Mi siya simiir boinki, kima kariiram dimusi kinankiuwi, kariir nıksisaeyim? Kima umira kwıra whainani kara kigam. ¹⁶ Mi sima umira kwıra hainani siirimın. Mi siya srii taka hiniin umir

whwonkama nhiniir inigin nwoka, ha? Mi yim sima ina boinkiyim, inkam komii Sisa siirga. ¹⁷ Mi Jisis siya ina wakae boinin simiir yai aka, Sisa siir diminin kima Sisa siirar hauu. Mi Adi Komii krimiir Wanin siir diminin yio Adi Komii siirar timi hauu. Mi sima ini siir siirara yaingwokwowim. Iriig.

Sima Jisis siir srii inkamin naonamiyin mipa swoki insiin idwowi

(Mt 22:23-33; Lk 20:27-40)

¹⁸ Mi mhoiia Sadyusi nhirim Jisis siirim yit. Sadyusi sima hiniina naingwokim, inkamin naonamiyin wi swoki insiin idwo rani. Mi sima siir ini sriini. ¹⁹ Inkamin iikam nowimwarkaiyuwiyin Moses siya hiniina winkikin yai kwira krimiirimin, iya inkam nwirin siya naonami mi siya yinisimkak biri nwogigin mi wiga ina ywokiya mi ti kamin siir nomousimin wi siya swoki onkwonaei ta wiga? Mi mhoiia siya yiniekek nwowi siir yaowaeyin siir igsopa wi siya nwoki okwokairinanaowidi? ²⁰ Mi simayao iriiyar nwiskiniuwi, yaowae wig siya yonkwona mi mhoiia siya ina yaonamin. Mi siya yinie biri niyogigin, ini niingar yaoyopnisugika siir wiga. ²¹ Mi yaowae saika nwokaiyin mi ini siya swoki onkwona ta wiga, yio iriipi hiriinan ina mi aonamin. Mi siya ini yinisim kamaeayar mi ogigin, yinie bi mi iyogigin. Mi nwoimakan iriipi hiriinanar mi tir. ²² Hirii hiriinankina ti kamiyao iriiyar nwiswo ta wig irua saiirara nonkwonakim. Mi sima yinie biri swoki iyogigin. Mi mhoiia ta wiga ina mi aonama ²³ mi mhoiia ti kamiyaowim naonamin sima swoki insiin idwodwo digi ieyankin mi ta iya, ta wiga wi nhiniir wig nwowi? Kira bidi yinokninkinin ta wiga simiiryao wigar niki oka, Sadyusi sima hiniina sriigim siirin.

²⁴ Jisis siya simiir boinki, kima Yokwo Komiiya saiir yai biri ninokninkinkim. Mi kima Adi Komii siir

kirieya saiir biri mi inokninkinkim? Mi kima yaimwoni bi mi inokninkinkim? Mi kimiir kwoinim miyyik paniinsi yaingwosi. ²⁵ Iya kamim naonamim sima ninsiin idwowi ie hirankin, sima wi wig nonkwonakak nwo rani. Niingaka. Sima wi ninomor kouan paekwosimim simiir hiriinan nwowi. ²⁶ Mi ta yaiya sima kamim naonamim simiir boina, sima wa swoki insiin idwowi, ie hirankin. Mi kima tari yokwowa Moses siya winkiya saiir biri mwaingim, ti niwiiyin paeya paekikopim simiir niuwa. Mi Adi Komii krimiir Wanin siya Moses siirin saiir boinmauukin, siya hiniina boinkikin, kara Ebrahim, Aisak, Jekop omwai waiyayokiyokiiyim simiir Adi Komii gin. ²⁷ Adi Komii siya ti kamim naonamim simiir Adi Komii rani. Niingaka. Siya kamim omwai waiyayokiyokiiyim simiir Adi Komii gin. Wari kimiir kwoinin miyyik rani, ini biyie ywowin. Iriig.

*Adi Komii siir siyu whiekakim simiir biyan siyu ieya
(Mt 22:34-40; Lk 10:25-28)*

²⁸ Inkam nwirin siyu komii ninokninkiniyin siya ina yitin. Mi siya wakaeni sima yaiinan ninii. Mi siya wakae Jisis siya boiniyim yaiyim simiir, siya yai wadie imiirara boini. Mi siya Jisis siir asi sriigin, piki hiniin siyu ikin, siyu whiekakim simiir bi nwowin? ²⁹ Jisis siya siir yai yamdi hiniina yowarkii boin, biyan siyuin sima hiniina win boinkikin. Wakae! Kima ti iikamim Isrelanim, kima ti biyan siyuin siir sibgu wakae! Krimiir Adi Komii nwiruan siyairgin Biigi Biyan Inkam Komiiyin ³⁰ kira kiriir Biyan Inkam Komiiyin siirim daingwo. Mi kiriir mhi kwoinim mi kiriir kirieya siirara hauu iuguski. ³¹ Mi mhoiiyan siyuin yio hiniingin kira inkam whiekakim simiiramar daingwo irkak, kira naingwokwonanaeiya kiriir piu aisi saiir hiriinan. Siyu whirkin ti siyu whiswo sowiir kou biri nwokin. Niingaka. ³² Mi ti

inkamin siyiu komii ninokninkiniyin siya Jisis siir boin, inkamin iikam nowimwarkaiyuwiyin! Kira yai wadieya boini. Hiipa, kaimwoka! Adi Komii siyaingin Biyan Inkam Komiiyin, inkam nwir karamaeka. Niingaka. ³³ Mi krimiir mhii kwoinin mi krimiir kirieya siiraramar daingwokwonanaei. Krma naingwokwonanaeiya krimiir piu aiiram saiir hiriinan. Krma ti siyiu whiswo sowiirar dap iski. Mi ti siyiuin ini ti Adi Komii krimiir Wanin siiram nanag hauwiyin siyiuin wraisu minim sim mi ini siir kou yowwin. ³⁴ Mi Jisis siya ta siya waka boinkiya saiir wakaekiyin mi siya ina yaingwokiyin ti inkamin ninokninkin wadiekakin. Mi Jisis siya siir boinki, kira aru nwo rani, ini kingiinar nwowin kariiram nitim mi kariir aowa nwowim. Mi kara wi kiriir Biyan Inkam Komii nwowi kiriir kigriraowam. Mi iikam hoimgakim sima Jisis siirsi yidid mi siirimn yai nhirim paniinsi swoki sriisi triig.

Jisis siya simiirin Kraiis siirim sriigin

(Mt 22:41-46; Lk 20:41-44)

³⁵ Jisis siya Adi Komii siir omaka saiir nwowin mi siya yaiyim iikam imiirin hirar yowomwarkaiyu. Mi siya simiir srii mi sima ti kamim siyiu komii ninokninkiniyim, sima hiniin dimusi boinkim, Kraisin Devidni yinieyim simiir yinisimkin, ha? Mi ta yai hiriinana sima boina, kima paniina naingwokim? ³⁶ Adi Komii siir naeyuin Devid siir niisiimauugin. Mi Devid siya hiniina win boinkikin, Adi Komii siya kariir Biyan Inkam Komiiyin siirin hiniina boinkikin, kira kariir ina inig aiir didwo. Mi mhoiya kara kiriir sau omomin wi siir waorimtiokiigi. Mi sima kinaka wi kirie nwo rani, wi kiriir aowa nwowi.

³⁷ Mi ta yaiya yokwoni siya win boinkika. Devid siya siirin hiniina dapikiuwi Kraiis siya Biyan Inkam Komiiyin.

Mi siya Devid siir apu dimusi nwokin? Ti inkamin Adi Komii siya nimbingiyin Mesaia mi iikam isid komiiyin ini mairgimairgar ywokiyim, siir yai wakaeyamin. Iriig.

Jisis siya kamim siyu komii ninokninkiniyim simaka yaigakin

(Mt 23:1-36; Lk 20:45-47)

³⁸ Mi Jisis siya simiir nowimwarkaiyuwim mi siya ina boinin, kima sibgu mintarao siyu komii ninokninkiniyim kamim simiirsiyin. Mi sima yuis bripri kaiiyim mipa nouaptatao ami. Sima minam naingwowi, iikamim maeyau kwiruwa nidwowyim sima simiir nwoki boin winim, akamnaei. ³⁹ Sima minam naingwowi Juda simiir omaka yai nidwokai wakaeiya iikamim simiir whwonkam ida minam nidwokai, iya nae komii aiir naei mi nae miyik miyikim wi simiirar nwoki hauuim biyin. ⁴⁰ Sima wig igabaeyim simiir omaka imiir kininbimbiramikim simiir kamim naonamim. Mi sima nhwo kwisboiniyim mi yai priei boiniyim, sima pi niksisaei. Mi mhoiia sima inkam komiiyin yai hidiyin saika nokwo boini mi sima wi hik hiriinansi haii. Iriig.

Wig igabaeya digworaekwo karamaeya Adi Komii siir hau-uga umir mirmii kwisuwa saiir

(Lk 21:1-4)

⁴¹ Jisis siya miya umir haiigiya Adi Komii siir omaka hir nwokaiya saiir kingiin hirar nidwokin. Mi siya ina nidwo kigriraowin iikamim umir nitkaigaiyuwim umir haigi miya saiir. Mi umirkak kamim yim umir hoimgakar mi itkaigaiyu. ⁴² Mi wig igabae ira digworaekwo karamaeya saiir kamim bidi yaowin, saeya ha nita saiir umir mirmiisim kwiswo ina mini itkaigaiyugiga. Mi ti umir mirmii mirmii kwiswo saeya nitkaiyugigo iriparin ini kwiruwar ywowa. ⁴³ Mi Jisis siya kamim

siir kigna miriiyim simiiram yikiuna, sima siirim nitim. Mi siya simiir boinki, kara kimiirin yaimwowa boini, ta wig igabieya digworaekwo karamaeya saiir kamin bidi yaowin, saeya umir prasae biri nini itkaiyiugiga ta umir miya saiirin. Mi iikamim umir saiir nitkaigaiyuwim ini ta wiga saeya taouugam. ⁴⁴ Ti iikam omkakim sima umirkakim, simiir umirim ina nwokaiyim. Mi sima nhirim umir miya aiir haigigi. Mi ta wiga saeya niingakiinairga mi saiir umirim ina yitkaiyu swokiyim. Mi saeya ini niingar ywokiya. Nhirim nae sainaeyim biri swoki onaowidgim. Niingaka. friig.

13

Jisis siya Adi Komii siir omaka saiir boinkin wi sapi bimbirigiyami

(Mt 24:1-2; Lk 21:5-6)

¹ Jisis siya Adi Komii siir omaka saiir haiburgigin mi siya ina yapamin. Mi inkam nwirin siir kigna miriiyin siya boinki siirin, dimin taemin nowimwarkaiyuwan inkam! Ti siiya komii komiiyim simiir kigi. Mi omaka miyik miyikim Adi Komii siir omaka kingiin nwowim simiir kigi! ² Mi Jisis siya siir yai aiirin hiniina yowarkii boinki, kira ina kigin ti omaka komii komiiyim, aniya? Mi kira wa kig rani, siiya nhirim ini siiya nhirim simiir idwo haiginim. Niingaka. Mi sima wa nhimnhinkiinainami. Mi nhirim wa niki ipimpamki. friig.

Jisis siya boin hikpai hiikpai whiekakim wa nimbiyami

(Mt 24:3-14; Lk 21:7-9)

³ Jisis siya mhiu Oliv siir nidwokin mi siya yidwo kigi yarmiya hiriir, Adi Komii siir omaka komiyya hapi nwowi mi Pita, Jems, Jon mi Endru simasimar yit Jisis siirimin. Mi sima siir ini srini, ⁴ kira krimiir boinmauugi, wi paka

hiniin iya saiir nimbini ti digworaekwowim. Wi piki hiniin dimin iki nimbini biyin krima ninokninkinamin. Mi ti digworaekwowim ini kingiin nwowim wi simbi nimbini, ha?

⁵ Mi Jisis siya simiir boinki, kima ha hiirtarao, kimiirin wi inkam nwrkin pi nksisaeisi. ⁶ Kam nhirim sima wi kariir inig iir nini kinsina dapnii. Mi sima wa boini, ti inkamin yio karairgin. Mi sima wi iikam hoimgakim simiir nksisaei mi sima wa nwoki aingwo tibmiiyim. ⁷ Mi iya kima ha wakaei yaiya ini kingiin tirar kwiniya mi yai kwira ini hindankin mi kirirniya mi kima wi kipi naingwoyimyokwin, takina ya wi bii nimbini. Mi iya digiyana ya ina niki owa. ⁸ Kam nhirim om whiranim wi om whiraka nini iniyyuwi. Mi nu whiran kamim wi nu whiran kamim yai simaka nini iniyyuwi. Mi maeyau nhirim niinin wa mi iti mi mhii wa mi aowi. Mi tiki hiniin diminpai diminpaiyim sima nimbiam, mhoyia wi komiia nasae owiuguski wi gwo rani. Niingaka.

⁹ Kima kimasiyar timi mintirao, kimiirin wi sima nonkworimdinu hainami kamim yai hidwiniyim simiirim. Mi sima kimiirin wi omaka yai nidwokai wakaeiya hirar tioki. Mi sima kimiirin wi inkam komii komiiyim omom omom kigriraowiyim mi inkam komiiyim nu kigriraowi ikim, wi simiir whwonkam ida nini okmwini okwoiwi. Mi kima wi kariir yaiwin kibiya saiir niki boinmimauuwim simiirin. ¹⁰ Iya digiyana wi aisiima niki digi rani, iikamim omom omomanim hinda tinda nwowim sima ta yaiwin kibiya saiir tiki wakae digi. ¹¹ Mi iya sima kimiir nonkworimdinu hainami inkam komiiyim yai hidwiniyim siirim mi kima wi kipi nidid mi wi ha kipi naingwo, krima wi panin yayim sim boini, ha? Niingaka. Yai hoimgakim Adi Komii siya wi ta ii aiarar boinmimauugi. Mi yayim kima boini mi wi kima boin tani. Niingaka. Wi Adi

Komii siir naeyiwin siyar boini. ¹² Mi yaowae wi siir nomousim iirar nikropkii kamim sau ninitiyim simiirim, sima nitim siirin. Mi adin siir yinisim iirin wi ti hiriinan siyu iirar mi tiri. Mi yinisimim yim wi simiir yopii adim simaka ninii yaii. Mi simiirin wa nikropki kamim sau ninitiyim simiirim, sima nitkikikinim simiirin. ¹³ Mi iikam hoingakim sima kimaka io wi whisarii nwo rani, kima kariir siyu iir napikim. Mi sima wi ti hiriinan siyuwin siir asi tiri kimiirin. Iya digiyana saeya digi mi ti inkamin hikpai hikpasi nikii karam nwowin mi siirin wi Adi Komii siya nanmaiwarkinaei. triig.

Dimin biyieki biyeyim wi sipi nimbini

(Mt 24:15-28; Lk 21:20-24)

¹⁴ Mi iya kima ti dimin biyieki biyeyin om kopbum-buwiyin siir kigi, siya wi maeyauwa haiyaeiya wi saiir nokwowini. Mi inkamin ta yaiya saiir mwaini, siya wi sibgu dinokninkin mwain. Mi ta iya iikamim nu Judia hir nwowim, sima wi mhiua hiriir nidamami. ¹⁵ Mi inkamkin piu aeyin hii hir nidwo siiswaki, siya wi siir omaka hiri swoki iwit iiyam tani, siir digworaekwo imiir hainakiyim. Niingaka. ¹⁶ Iya inkamin siya siir numir aiir tirkwowaki, siya wi swoki haiyug am tani, siir yuis aiir hainakiyim. Niingaka. ¹⁷ Mi yimbisimim wigim yinpiugak nwowim mi nhirim yinisimim mwiiyar niki aeyim mi sima wi hik prasae hai rani. ¹⁸ Mi kima nhwo kwisboin ti diminin ta iya nao komiigi kiniya saiir kipi nimbini. ¹⁹ Mi ta iya wi hik prasae hai rani. Mi iya Adi Komii krimiir Wanin siya ti digworaekwo whiekakim simiir nonkwowowin mi ta hiriinan hika bi nimbiamka, tariinanin tasa niki oyokiyokwiya. Mi mhoiia iriipi hiriinan, ta hik hiniina wi nimbiam tani. Niingaka. ²⁰ Mi Adi Komii siya ta ii aiirin haruwa nikwoninkikripna karamae nwowi mi iikam whiekakim sima wi hinda priiyop itkaigii. Mi siya iikamim

siya nimbingiyim simiirsi naingwoyimiyo kin mi siya ta iya haruwa asi nikwoninkikriprinakika.

²¹ Mi ta iya inkam nwirin kimiir boinkin, kigi! Kraisin tisi tapi nwowin. Mi nwirin yio wa mi kwaboini, kigi! Kraisiya isi hapi nwowin. Mi kima wi kaimwo kipi nwo ta yai aiirin. ²² Mi mhoiia kam nhirim wi ha niksisaei, kara Kraiskin mi kara profet inkam nwirin, wi simiir hiriinan nwonanii. Mi sima dimin komii komiiyim mi miipai miipaiyim wa mi kininankiuwi iikamim Adi Komii siya nimbingiyim simiir niksisaeyam. ²³ Mi kima sibgu mintarao, ti digworaekwowim tapa kara boinmimauu digiyim kimiir, mhoiia wi simar swoki imbiyami. Iriig.

*Mi mhoiia yaowae adin ninomor kouanin wi sipi niti
(Mt 24:29-31; Lk 21:25-28)*

²⁴ Mi iya ta hik komiia saeya digi mi taka iya bieyin wi hindara kakauu iuguskii. Mi bwana wi mi who rani. Niingaka. ²⁵ Mi nauunim wi ninomor hiranka nikiikii nainii. Mi digworaekwo kirie kirieyim ninomor kouanin wa kiisiskii. ²⁶ Mi wi sima kigwini Yaowae Adin ninomor kouanin wau mirsima saika ninkin iti. Mi siir kirie komiia mi siir dimin miiyikin paenan niuyaeiyin wi warar ninkin iti. ²⁷ Mi ta iya siya wi siir paekwosimim simiir nikropki. Mi siya wi iikam whiekakim nuanim siya nimbinkiyim hinda tinda nwowim, wi simiir nikiuna digi, maeyau kwiruwa nangiriyiuniyim. Iriig.

*Whrou siya ii hidni siyiun siir nikrigin
(Mt 24:32-35; Lk 21:29-33)*

²⁸ Kima whrou siirar dinokninkin, iya pi whrou siya woki ti hiriinanin krima pa ninokninkini opin wi sipi niuwi. Mi opud naowin wa mi ikii kini. Ta hiriinan iya saeya opki niuwiya. ²⁹ Mi hiriinankiniuwi mhoiia wi kimar kigi ti diminin ini yimbiyamin. Mi kima wi nwoki

inokninkinkiyim, iya Yaowae Adin ninomor kouanin siir iya tiriir nitana kingiin bidi ywowa. ³⁰ Kara kimiirin yaimwowa boini, ti iikamim nwowim sima wi niki ao rani mi ti digworaekwo hoimgakim wa nimbiyami. ³¹ Mi nu ninomorwo yo wa digii mi kariir yaiya wi wara digi rani. Niingaka. Iriig.

Inkam nwirkin ninokninkin tani ta iya siya niti
(Mt 24:36-44)

³² Inkam nwirkin ninokninkin tani ta ii aiirin nugak, nabie mi naiowaka. Niingaka. Mi paekwosimim ninomor kouanim yim hiriinan ta iya saiir mi inokninkin tani. Mi Adi Komii siir yinisimin iriipi hiriinan ta ii aiirin wara mi inokninkin tani. Niingaka. Adin sasar ninokninkin iski ta ii aiirin. ³³ Kima mintarao mi kima wi nhwo kipi whwonkai kima ninokninkin tani, tikinin wi paka hiniin iya sae nimbinii. ³⁴ Siya inkam nwirin siir hiniingin siir omaka saiir haiburgikin mi ina yapnamin maeyau gwira. Mi kamim whisarii mii priimiriiyim siir mii imiir, siya miyim simiirin yapa yapa yonkwo digig. Mi siya inkamin ano iir kigriraowiyin siir boingig, kira sibgu kigrirao nhwo kipi whwonkai. Jisis siir boiniyo yaiya dig ywokiya. ³⁵ Jisis siir yaiya tasa niki ama. Mi kima wi asi kigriraowi kima ninokninkin tani, iya omakan inkamin siya niti. Siya wi paka hiniin iya sae namisi iti, siya niibopwo namisi iti, iyie? Wi iuumaka namisi iti, iyie? Wi nugak namisi ityakwoki kima ninokninkin tani. ³⁶ Mi kima sibgu kigrirao, siya kimiirin wi hindara nhingaknisi. Siya wa kignisi, ina niki whwonkaiyim. ³⁷ Ta yaiya kara kimiir boinmauugiya, kara iikam hoimgakim simiir warar boinkika, kima mintarao! Iriig.

14

Prismi yaowae adim mi kamim siyu komii ninokninkiniyim sima Jisis siir nisomaowam boinkim

(Mt 26:1-5; Lk 22:1-2; Jo 11:45-53)

¹ Mi ta ii komiia Pasova dimin whirkin kimbu karam nwowiya, bretin waisikaiyin yis karamaeyin siir nikwo aeiya iya mi ta nae komiia uga nikwo aeb-wakainami. Mi prismi yaowae adim mi kamim siyu komii ninokninkini ikim sima boin, krima Jisis siirin wi paniina nonkworimdinu hainprakai? ² Mi sima boin, krima wi ta ii komiia Pasova wi saiir kipi nisikiina nim wi ti iikamim siir whin nwowim wi sima pi whininiisi siirsiyin. Iriig.

Wiga saeya wain Jisis siir mwo iir naokinkika

(Mt 26:6-13; Jo 12:1-8)

³ Jisis siya om Betani hir nwokin Saimon siir omaka aiir. Ti inkamin paowaigi piskimkopouin. Mi iya Jisis siya ha niki idwo aeyin mi wig ira ina yapninopkainaniya siirim. Mi ti wa mobin umir prasae bi saingin. Mi saeya kwaigwowa ina kinis haigiya ti wa mobin siir kibokouwa. Mi ti wa mobin piuii miyikakin ini Jisis siir mwo iirarar yaokin swokiyin. ⁴ Mi iikam nhirim ta omaka saiir nwowim, simiir kwoinim miyik biri naingwokikim ini io kwoin yaingwokiyim. Mi sima, sima simar yomboin amboin, saeya ti wa kibiyin siirin whisarii dimusi priidireraerarkikin, ha? ⁵ Mi tiki wa krimiir tirankin sainakikiswo mi siya pi umir prasae di saini. Mi siya umir paeyarim kamairim pi iuur iriiyar K300.00 nanar pi sainin. Mi siir umirim pi iki iikamim digworaekwo umir minam whaowaeiyim simiir pi hauuin. Mi sima io ta wig aiir ywoki. ⁶ Mi Jisis siya boinki, kima ta wiga saiirin hindara kig ninkinki. Mi kima saiirin yai whisarii dimusi boini? Saeya kariirin siyu wadieki wadieyin siirar

tirkika. ⁷ Mi iikam paeprikabim iinokiinokin sima wi kimakar nwokripkaii ti nu iirar. Mi kima digworaekwo simiir hauuwi, wi hiriyar ti hauu. Mi ankara kimaka wi ii priei nwo rani. Niingaka. ⁸ Diminin wig aeya tiram naingwowi, saeya wa tiri. Saeya ti wa wadieyin kariir piu naokinkiyin, ie haingikaiyam naokin haiginiugikin. ⁹ Kara kimiirin yaimwowa boini mi ti nuim hinda tinda nwowim wi yai win kibiya saiirar mi boinmimauwi. Mi ti omom omomim wi ti diminin siirar mi haigiririr boiniyokiyokiii, ta wiga saeya tirkiyin. Mi sima wi siirimar naingwokwowi. Iriig.

Judas siya ini apwougig wira inkam komiiyim simiir
(Mt 26:14-16; Lk 22:3-6)

¹⁰ Mi Judas Iskariot siya kam iuur nwiso simiir nwrkin. Mi siya prismi yaowae adim simiirim yam, wir simiir nini apwougigim. ¹¹ Sima ta yaiya saiir wakaewinim, sima ini maingimainga ywowim. Mi sima ina yimbingiyim umir siir hauuwam. Mi ta ii aiirarin Judas siya ina yap hansir bwakaiyin, Jisis siirin simiir kinmauu itim. ¹² Mi bilki biiyan iya bret waisikaiyin yis karamaeyin siir naeiya ina yimbiniya. Mi sima sibsib yinisimim saiir yisomsom aokao ta nae komiia Pasova saiirim, saiir naekwowakam. Mi kamim siir kigna miriiyim sima siir srii, krma nae pi papi nini diriraerariuwi, ta nae komiia saiir naeyim, kira naeyamin, ha? Mi sima Jisis siirin hiniina sriigim. ¹³ Mi Jisis siya kamim siir kigna miriiyim nwisa yikropki. Mi siya sowiir boinki, kowa om komii iirar dapninopkainam. Mi inkam nwirin op two komiia opkaka saiir hainani mi siya kowiirin pi om komii hir napyiskaigin mi kowa wi siir mhoiia dam. ¹⁴ Mi siya omaka ir napninopkainamkin mi kowa saikar dinkin apninopkainam. Mi kowa ta omaka saiir adin siirin pi hiniina tini boiniu: Dimin taemin nowomwarkaiyuwan inkamin siya hiniina boinkikin,

kariir maeyaua ini papi nwowa ta nae komiia Pasova kamim kariir kigna miriyyim simaka naeyana, ha? ¹⁵ Mi kowiirin wi siya niisimauwi, maeyau kwira omaka anauwa kouana sair nwowa. Mi ta maeyaua hii ipii sairara. Mi kowa krimiir naeyim wi ta maeyau aiir tini diriraerar kwokin, krima naeyam. Siya sowiirin hiniina boinkikin. ¹⁶ Mi inkam nwisu siir kigna miriyo ina yamwo. Mi sowa om komii hiriir yimbiyam. Mi digworaekwowim Jisis siya boinkiyim sowa ini simiirar ini kigiuwim. Mi sowa nae komiia ina diriraerar kwokino ta Pasova nae komii aiiram.

¹⁷ Mi naiowaka Jisis siya siir kigna miriyyim kam iur nwisu sima yitrib. ¹⁸ Mi iya sima hiiya nae haigin aeiya sair hirar nidwoyokai aeyim mi Jisis siya boin, kara kimiirin yaimwowa boini, inkam nwirin krimaka tir nidwokai aeyin kariirin wi wir siya napwouwi. ¹⁹ Mi kamim siir kigna miriyyim sima ini hikakar ywokiyyim. Mi sima, sima sima yinsrii ansrii siirin mi tari kara, aniya? ²⁰ Mi Jisis siya ina yowarkii boinkiyin, kima ti kam iur nwisu kimiir nwirkin niuwi ini tirar nwowin. Mi ti inkamin iin kanakar ninkin inopkai haiiyin ta twowa nae haigiya mi wi siyar napwouwi wira kariirin. ²¹ Hiiya! Ti inkam yaowae adin ninomor kouankin nitin siya wi sipi naowi. Siya karaigin. Adi Komii siir Yokwo Komiiya saeya hiniina boinkika mi wi mintarao ti inkamin wir kariir napwouwin sau omomin siir, siirin wi hik prasaeki nimbiyam tani. Mi ti inkamin siir yopiya siir naokaina karamae nwokiswo, ini wadieki wadiya mi owin. Dimusi rani, ti inkamin siya wi hik prasae hai rani. Iriig.

Jisis siya komunion kamim siir kigna miriyyim simiir hauu aekin

(Mt 26:26-30; Lk 22:14-20; 1Ko 11:23-25)

²² Mi sima ha niki aeyim mi Jisis siya bretin nhira hai mi siya Adi Komii siir boin wadieki. Mi siya ina yinibimbir hauugiyin kamim siir kigna miriyim simiir. Mi siya boin, kima hai, tikinin yio kariir kipka. ²³ Mi siya mob wainin ira mi hai. Mi siya ina mi boin wadiekiyin Adi Komii siirim. Mi siya ina hauugiyin simiir, sima kwiyaeyam. ²⁴ Mi siya simiir boinki, takina ya kariir nhieka Adi Komii siya nimbingig aeya. Mi kariir nhieya wa naokiinainami iikam whiekakim simiir whindiriraerar haiginiuwam. ²⁵ Kara kimiirin yaimwowa boinkii, ti op wainin kara wi idip idip swoki kwiyae rani. Niingaka. Mi hiriyar namiyokiyokiii mi wi iya kara wainin Adi Komii siir omin digworaekwo whiekakim simiir kigriraowiyin wi siir hirar nini kwiyaeyu iski. Jisis siya hiniina boinkikin. ²⁶ Mi sima mwai kwira wao. Mi sima mhiu Oliv hiriir yam. Iriig.

Jisis siya Pita siir boinki siya wi digiumii siir haim-riyugigi

(Mt 26:31-35; Lk 22:31-34; Jo 13:36-38)

²⁷ Mi Jisis siya simiir boinki, kima wa nidamgrirgigi wi kanaka nwo rani. Adi Komii siir yaiya Yokwo Komii saiir nwowa hiniina boinka, inkamin sibsib kigriraowiyin Adi Komii siya nisomaokii mi siir sibsibim wa nidam ninookii. ²⁸ Mi kara wa swoki insiin idwowa ie hirankin. Mi biyyin wi karar namkwokini nu Galiliya hiriirin. Mi wim kima wi kariir mhoiia niti. ²⁹ Pita siya ina yowarkii boinkiyin siir yai aiirin, yim sima kiriirin wa nidamgrirmiigigi mi ankara niingaka. Kiriirin wi kinisu rani. Niingaki, niingakiinga. ³⁰ Mi Jisis siya siir boinki, kara kiriirin yaimwowa boini mi ta niyaka iuumin kwisaka wi niki ik rani mi kira kariir inigin wi hiriyar miisisei kripkaii. Mi kwoimaka wi kira wakaeki iuumin ini nikiyakwokin. ³¹ Mi Pita siya ini igao yaiyar boinkiyin,

kara kiriirin wi swoki imprio rani. Niingaki! Niingaka! Mi kara kinakar ninkin aowama mini mi kara kiriir inigin wi mi imprio rani. Mi kam nhirim siir kigna miriiyim yim iriipi hiriinan yai aiirar mi boinki. Iriig.

Jisis siya maeyau miiyika Getsemani nhwo saiir kwis boinikin Adi Komii siirim

(Mt 26:36-46; Lk 22:39-46)

³² Mi sima maeyau kwira saiir yimbiam Getsemani. Mi Jisis siya kamim siir kigna miriiyim simiir boingig, kima tapaiir didwoki, kara nhwo nikini kwis boiniuwi. ³³ Mi siya Pita Jems mi Jon simiirarar yikiunam, saika namam. Mi siya ini hikakar ywokiyin. Mi siir kiuin kiugak bi nwokikin. ³⁴ Mi siya simiir boinki, kima whaowae nwowi kariir kwoin siyarin ini wara yiyiuamwankiyin. Mi kariir piua ini warar yinkisimsibnakiya. Kima tirar dwoki mi kima sipgu mintarao. ³⁵ Mi siya ha kwapnamin mi ini hindara yakai whinamin nu hirar. Mi siya ina kwisboinkiyin Adi Komii siirim. Adi Komii, kira digar mi owi mi ta hika wi kariir mi imbini rani. ³⁶ Mi siya boinki, adiyoi! Iya kira digworaekwo hoimgakim simiir tiramar naingwowi, kira wi digar mi owi. Mi ankara hiniina naingwowi, ta kariir hika kira saiir hainaowid. Mi kira kariir kwoin iirara kipi nwo, kiriir kwoin iirar timi o.

³⁷ Mi siya ha swoki itin mi ina kigniyin, sima nhwo ara grinkin whini. Mi siya Pita siir ini boini, Saimon! Kira nhwo whini, aniya? Mi kira pi haimiisima nidwo kao rani, aniya? ³⁸ Kima didwo kao mi kima nhwo min timi sriiboin. Mi dimin whirkin kimiiram kinankiuwi, wim wi nikiisi. Kwoinin ina naingwowin dimin taemin tiramin mi piu saeya kinii rani.

³⁹ Mi siya ina swoki amin nhwo ina swokini kwisboiniuun. Mi siya yayim biya siya nikini

sriiboiniim, simiirar swokini sriiboiniu. ⁴⁰ Mi siya ina swoki itin kamim siir kigna miriyyim simiiram. Mi yim sima nhwoki nridnanaekim mi sima nhwo asi grinkinwhinkim. Mi sima siirin ini yai kaonis boinam whaowaeyim.

⁴¹ Mi siya kwoimaka ha swoki itin simiiram mi siya ina ini boiniyin simiirin, kima ina niki grinkinwhinkripkaiyim, aniya? Ini dig ywoki, kima ti kigi, iya ti inkam yaowae adin ninomor kou hirankin nitin siir nonkwonakiyana kam bibiyeyim sima, bidi yimbiniya. ⁴² Kima dinsiin, krima pi nami. Ti kigwin, inkamin wir kariir napwougigin isi nitin. triig.

Sima Jisis siir nini onkworimdinu hainakikin
(Mt 26:47-56; Lk 22:47-53; Jo 18:3-12)

⁴³ Jisis siir yaiya biri niki digika mi Judasin kam iuur nwiso simiir nwirin siya ina yitin. Mi kam isid komiyyin saika yinkin it. Mi sima kamkiu minim mi dan minim simiir warar yinkin hainani. Mi prismi yaowae adim mi kamim siyiu komii ninokninkini ikim mi kam adi yaowaeyim siyiu komii kigriraowi ikim simiirin sima nikropkikim siir nonkworimdinu hainakiyam. ⁴⁴ Mi inkamin wir Jisis siir napwouwin mi siya hiniina boinirargig kima pa kigin, inkamin pi kara nini aepirimdiniuwi mi ti inkamin siyairgin. Mi kima pi siir donkworimdinu hainam.

⁴⁵ Mi Judas siya ha namin mi siya ini Jisis siirimar youap hiririu namin. Mi siya ina ini boiniuwin, dimin taemin nowomwarkaiyiwan inkam. Mi siya ina yaka aepirimdiniuin siirin. ⁴⁶ Mi sima Jisis siirin ina yonkworimdinu kihainamim. ⁴⁷ Mi Jisis siirar inkam nwirin siir kingiinar nokwoin siir kamkiuin ha kwaki-wokhaiyin mi ini ti prismi yaowae adin siir mii whisarii prii miriyyan inkamin siir win aiir yaka haingrip itkigiyyin.

⁴⁸ Mi Jisis siya simiir boinki, kima ti kariirim nitim mi kima ti kamkiu minim mi dan minim simiirin wara dimusi hainanikim, kariir nonkworimdinuwamin, ha? Kima ha naingwokim kara kimiir hiiyan inkamkin, aniya? ⁴⁹ Fi kasa rani, kara kimiir nowomwarkaiyiuwun Adi Komii siir omaka saiir hir. Mi kima kariir bi nonkworimdinugim. Mi Yokwo Komii saiir yaiya ini kaimwovar ywowa. ⁵⁰ Mi kamim siir kigna miriiyim sima ha haiburgigim siirin mi yim sima ina yidamkiyim. Iriig.

⁵¹ Mi whran nwirin Jisis siir mhoiia namin siya yuis arar kainamkin. Mi sima siir nonkworimdinu haiyam tirkin. ⁵² Mi ta siir yuisa ini sima yinikiwro hainaowida. Mi siya ini parurar iwit amin. Iriig.

Jisis siya inkam komiiyim yai hidiiyim simiir wh-wonkam ida ini okwo iu

(Mt 26:57-68; Lk 22:54-55,63-71; Jo 18:13-14,19-24)

⁵³ Mi sima Jisis siirin prismi biiki biian yaowae adin siir omaka hiriir yikiunam. Mi prismi yaowae adim mi inkam adiyaowae yim siyiu komii kigriraowiyim mi kamim siyiu komii ninokninkini ikim mi sima ina yitim ta omaka aairara namwonyam. ⁵⁴ Mi Pita siya Jisis siir mhoiia yam. Mi siya kingiin bi nwokin, ini aru hirar ywokiyin. Mi siya ina yapninopkainamin hira saiir ano iir, prismi biigi biian yaowae adin siir omaka maeyau hiriir. Mi siya kamim waikaowiyim pae simaka ini idwo oniyiu. ⁵⁵ Mi prismi yaowae adim mi inkam komiiyim yai hidiiyim mi sima kam nhirim simiir yikiuna sima boinmauwim siyiu biyieyim Jisis siya tirim simiir. Mi sima siirin wi hiriinansi nwoki isomsomim. Mi sima ha kigim siirin mi siya dimin biyie whir bi tirkin. Niingaka. ⁵⁶ Mi ti kamim sima yaimwoni bi boinkim, sima hindara priiboinkim. Mi simiir yaiyim iripa bi nwokin ini yapa yapa ywowim. ⁵⁷ Mi kam nhirim siirin pi whisariia priininsiin okwo boinki.

Mi sima hiniina boinkim. ⁵⁸ Nim krima ha wakaekim siya hiniina boinkin, ta Adi Komii siir omaka inkamkar nonkwo miriia saiirin wi kara niipirgigi. Mi ii kwoimim dig nwoki mi kara saiirin wa swoki haininansiin mirii nami. Saiirin wi inkamki nonkwo mirii rani. Niingaka. ⁵⁹ Mi ta yaiya ti kamim sima boina, yim sima iriipa hiriinan yaimwoni bi mi boinkim. Simiir yayiyim iriipa bi namasugim, ini yapa yapa ywowim.

⁶⁰ Mi prismi biiki biyan yaowae adin siya simiir whwonkam ida yinsiin okwoki. Mi siya ina sriiyin Jisis siirin mi kira ti yayiyim sima priiboin priiboinim simiir yai yamdi nowarkii boin tani, aniya? ⁶¹ Mi Jisis siya yaimin yaiminkin, ini hindara yokwo tanin. Siya yaimirsim bi nowarkii boinkin. Mi ti prismi biiki biyan yaowae adin siya ina swoki sriiyin mi kira ti inkamin Adi Komii siya nimbingiyin mi siya aniya, iyie? Mi kira ti yinisimin Adi Komiiyin dimin whirki kimbu karam nwowin siir ieya, aniya? ⁶² Mi Jisis siya ina boinin, ihi, karargin. Mi kima wi kariirar kigi ti Inkam Yaowae Adin ninomor kouankin nitin, ini Adi Komiiyin kiriekakain siir ina iniga saiir nidwowin. Mi kara niti, kara wi waumirsisim whisinanim ninomor kou hiranim, simakar ninkin onaiinii. Mi kima wi kariirar kigwini. ⁶³ Mi prismi biiki biyan yaowae adin siya yinakiwomwitki siir yuis briipriya siya niya saiirin. Siya whisarii bi niinikiwomwitka, siya iokakin. Mi siya ina boinkiyin, krima pi inkam nhiram kipi swoki ikiuna yai whinboinamin. Niingaka. ⁶⁴ Kima bidi wakaekiyim yai bibiyeyim siya boinkiyim Adi Komii siir mi kima ini paniina yangwokiyim? Mi sima hoimgakarim ini yai kwiruwar kiritkin boinkiyim, siya siyu biyie bidi tirin, siya wa dao.

⁶⁵ Mi kam nhirim yaeyop siir yaswaiyugi mi sima siir yaimwo whwonkamim yuisni kogrinugi mi siirin ina

tioim. Mi sima boin, kira profet yai ti boinki, kiriirin nginga tiowi, ha? Mi kamim waikaowiyim sima yikiunam siirin. Mi sima siirin haniingi yipimpar. Iriig.

Pita siya miisisaekin Jisis siirin

(Mt 26:69-75; Lk 22:56-62; Jo 18:15-18,25-27)

⁶⁶ Mi iiya Pita siya omaka maeyau akpitga nu hirar niki okin mi wig ira prismi biigi biyan yaowae adin siir mii miriia saeya ina yita. ⁶⁷ Mi iiya saeya Pita siir kiga siya pae hir nidwo oniyin mi saeya siir whwonkam iirar ini kigsib boiniu. Ni kira iriipi hiriinan Jisisin om Nasaretanin saika mi okin. ⁶⁸ Mi Pita siya ini hindara miisisaekiyin. Niingaka. Kara ninokninkin tani siirin, kara ta yaiya kira boina saiirim warar whaowaei. Mi siya ina youapnaniyamin hira saiir ano kingiin hiriir. Mi iuumin ina yikiyakwokin. ⁶⁹ Mi ta wiga mii miriia saeya Pita siir swoki kiga mi saeya kam nhirim saiir kingiin hir nwowim simiir boinki, tiki inkamin Jisis siir kigna mirii inkam nwir ieyairgin. ⁷⁰ Mi Pita siya ina swoki miisisaekiyin. Niingaka. Mi mhoiia kam nhirim saikar nokwowim sima swoki boinhiuriyiugi siirin, kaimwoki kaimwowaiga kira kipi niksise ni kira iriipi hiriinan Jisis siir mii kigna miriian inkam nwirkin, nu Galili hiran inkamkin. Sima hiniina boinkikin. ⁷¹ Mi Pita siya ina yikopaisirkiyin, kaimwoki kaimwo kiingal. Kara ti inkamin kima boinin siir bi ninokninkinkin. ⁷² Mi biri kimiminkikin, iuumin kwisaka ina yikiyin. Mi Pita siya ina swoki aingwowoknakiyin yaiya biia Jisis siya boina siir. Jisis siya hiniina boinkin, iuumin kwisaka niki ik karam nwowi mi kira kariir inigin wi kwoima miisisaei. Mi Pita siya nou prasae bi kinkin. Iriig.

15

Sima Jisis siirin Pailat siirim yikiunam

(Mt 27:1-2,11-14; Lk 23:1-5; Jo 18:28-38)

¹ Mi prismi yaowae adim sima nugak imumar yamyakwok adiyaowae yim siyiu komii kigriraowiyim mi kamim siyiu komii ninokninkiniyim mi inkam komiiyim yai hidi ikim simiiram, sima yai iripa hangiriyiu boinai. Mi sima Jisis siirin wieyin sopni yimboru kinam Pailat siirimin.

² Mi Pailat siya Jisis siir srii, kira Juda iikamim simiir nu iir kigriraowan inkam komiigin, aniya? Mi Jisis siya ina yowarkii boinkiyin, wa yaiya kira boina ini mi owa.

³ Mi Pailat siya yaowae adim simiir wakaeyin sima yai whiekakim siirara boin hiuriyugi. ⁴ Mi Pailat siya Jisis siirin ina swoki sriigiyin, kira yai wakae boin tani, aniya? Wakae! Sima yai whiekakim ini kiriirarar boin hiuriyuim.

⁵ Mi Jisis siya yai kwir biri swoki wakae boin srankin. Niingaka. Mi Pailat siya asi kintiirgikin. triig.

Pailat siya boinkin Jisis siirin pae hiiniya nirioninkinin siir ninkin irinu inankiyim

(Mt 27:15-26; Lk 23:13-25; Jo 18:39-19:16)

⁶ Biewi biewiyim ii komiia Pasova wou nikwo aeiya mi Pailat siir siyuin hiriyar tirikin, siya maeyauwa mii biyie miriia kamim hiugripkiikikaiyim simiirin pi nwira nokmwın apniki. Iikamim simiir kwoinkin naingwowin inkamin siir. Mi Pailat siya simiirimin pi siirar nikropki.

⁷ Mi ta iia inkam nwirin Barabas nikiuwiyin, omaka hiuyokiyokaiya saiir nwokaiyin mi kamim wra nwowiyim inkam komii komiiyim omom omom kigriraowiyim io simaka nwowim mi simiir nhir imiir nisomsom aokaowim siya simakar nwokaigin. ⁸ Mi iikamim ha naninkiniuniyim mi sima Pailat siir boinki, tiki siyuin, biiya kira tirin biewi nhirim digiyim mi kira pa nikrop apniki ta maeyauwa mii

biyie miriyya hiuyokiyokaiya saiir nwowin simiir inkam nwrni. Mi tariinanin kira siira ti swoki tir. ⁹ Mi Pailat siya simiir yai yaka yowarkii boinki, kima minam naingwowi kara Juda simiir inkam komiiyin nu kigriraowiyin siir niuguskiyim, aniya? ¹⁰ Mi Pailat siya hiniin asi boinkikin. Dimusi rani, siya bidi yinokninkinin prismi yaowae adim simiir kwoinin. Sima Jisis saika whwokwoka nwo rani, simiir kwoinin i ieyar kwaewaowi bii sima nwowin. Mi sima siirim asi nikiunanikim siirin. ¹¹ Mi iikamim simiir kwoinin prismi yaowae adim sima ini boiniurwokaiyiu. Mi sima pi hiniin nwoki boinkiyim Pailat siya Barabas siir dikrop apniki. ¹² Mi Pailat siya simiirin ina swoki boinkiyin mi kara pi paniina tiri ti inkamin kima boiniyin Judami iikam simiir inkam komiiyin nu kigriraowiyin, ha? ¹³ Mi sima siir yai yamdi ina kauwok boinkiyim, siirin paeyin hiiniya nirioninkinin saika dinkin irinugi! ¹⁴ Mi Pailat siya simiir sriigi, dimusika, ha? Siya dimu dimin tirbukin, ha? Mi sima ina kauwok boinamnankiyim, siirin ti paeyin hiiniya nirioninkinin saikar dinkin irinugi! ¹⁵ Mi Pailat siya iikam isidin simiirim hiirgin mi siya Barabas siir asi kigninkin apnikikin. Mi siya Jisis siirin kamim yaii niniiyim simiirim iyopmauugi, sima nipimparim siirin. Mi mhoiyya sima siirin ina yikropkiyin paeyin hiiniya nirioninkinin saika ninkin irinugiyim. Iriig.

*Mi kamim yaii niniiyim sima Jisis siir nigbumbugim
(Mt 27:27-31; Jo 19:2-3)*

¹⁶ Mi kamim irim haiiyim sima Jisis siirin inkam komiiyin omom omom kigriraowiyin siir omaka maeyauwa hiriir yinkikwona apnam. Mi sima kam nhirim yaii niniiyim simiirim yikiuna, sima ta maeyau kwiruwa saiirarar naninkiniuniyim ¹⁷ mi sima Jisis siirin yiuis paridnana kwira yitomwaniu haiginiu. Mi sima urid nimridgakin whira hopwhro mi sima siir mwo iir

kaigrisiugi. ¹⁸ Mi sima siir yigbumbu, akamie! Juda iikamim simiir nu kigriraowi inkam komiigin! ¹⁹ Mi sima siir mwowin paekopin hougwokwo apiyin siir yikrimkrae. Mi sima siirin yaeyop haini mi yaswaiyu mi sima ogmwo ha huiim mi ina kaiyirou kisisanaim siir inig iir hainanam. ²⁰ Mi sima siir mingigin digiyim mi ta yuis pariidnan bripriya ina swoki isaiya. Mi sima siirin ini siir yuis aiarar swoki ii haiginiugiyim. Mi sima Jisis siirin ina yikiunamin paeyin hiiniya nirioninkinin saikar ninkin irinugiyam. Iriig.

Mi sima Jisis siirin paeyin hiiniya nirioninkinin saika yinkin irinugi

(Mt 27:32-44; Lk 23:26-43; Jo 19:17-27)

²¹ Inkam nwirin Saimonkin siya om Sairini ankin Aleksanda Rufas sowiir yaowae adgin. Mi siya omisisimim om komii siir yaba nwowim simiir haiburgigim mi siya ina yapamin siyu maeyau niinga aiar. Mi sima siyu bopwo hir yinapyiskai om komii siir kingiin. Mi sima kimidiniya igao yai siir boinwin paeyin hiiniya nirioninkinin Jisis siirin siya haiyam. ²² Mi sima Jisis siirin maeyau kwira saiir hiriir yikiunam ta maeyauwa saiir iniga Golgota. Mi ta maeyauwa saiir inig mwowin inkam mwo kiuni maeyauga. ²³ Mi sima op wain simiir naba saikar yinkin aepibmigiya siir hauwam minkin mi siya biri kwiaekin. ²⁴ Mi sima paeyin hiiniya nirioninkinin siirin saikar yinkin irinugi. Mi siir yuisim ini sima hidnonkwokwo hainamim. Mi sima gwo kwira sae gwo satu, sima minim gwokim ti hiniin diminin pi nginga haii. ²⁵ Iya nugakar niki oyakwoka 9:00 klok mi sima paeyin hiiniya nirioninkinin siirin saiirar yinkin irinugiyakwok. ²⁶ Mi siir mwo kouga ta yaiya siir boina saiir winki yokwoni. Sima hiniina win boinkikim, Juda iikamim simiir nu kigriraowi

inkam komiigin. ²⁷ Mi sima Jisis siir kingiin inkam nwisoo hii tauaeiyo sowiirin warar yinkin irimdinugik paeyin hiiniya nironinkinin siir. Mi nwirin iiniga mi nwirin yaioyaeya. ²⁸ [Mi Adi Komii siir Yokwo Komii saiir yaiya ini kaimwowa ywowa bidi bidinan sima wina mi tariinanin saeya bidi yimbiniya. Mi ta yaiya hiniinga, sima siirin kamim hii tauaeiyim simaka yinkin huwiyopmasugi.]

²⁹ Mi iikamim haimii tamii napim siir yapikbumbu mi sima mwo ina yapkintirim. Mi sima siir boinki, biya kira hiniina boinkin, Adi Komii siir omaka wi kara niipirgi mi ii kwoimim dig nwokii mi wa swoki haininansiin okwoki. ³⁰ Mi kira kinakina tami diriraerarna mi kira pa nwoki iuuniyim wari paeyin kiriir nironinkinin siir warau-rankin! ³¹ Mi prismi yaowae adim mi kamim siyiu komii ninokninkini ikim, sima Jisis siirin warar yapikbumbu. Mi sima, simasimar yomboin amboin, siya inkam nhirim simiirin bidiyar whindiriraerar haiginiuin. Mi siya, siya siyar diriraerar namim panopi, ha? ³² Mi ti inkamin siya nimbinkiyin siya Israel simiir inkam komiigin, simiir nu kigriraowikin. Mi siya paeyin hiiniya niro ninkinin siir hirankin krimar kigwokwoiuungi. Mi krime wa nwoki aingwo tibmiikiyim kiriramim. Mi inkam nwisoo Jisis saikar ninkin irimdinugiyo paeyin hiiniya nironinkininsi yo sowa iriipi hiriinan siirin warar mi inkin igbumbu. Iriig.

Jisis siya bidi yaonamin

(Mt 27:45-56; Lk 23:44-49; Jo 19:28-30)

³³ Mi iya nabe bopwo nwowa mi iya ina kakauugiya. Mi hinda tinda ini niyar ywokiyim. Mi iya bie nad nwowamtibin, iya ii kwoim nwowiya saiir yadig iurib. ³⁴ Mi ii kwoim namwoiuwiya mi Jisis siya ina kauwok boinkiribin, Eloee, Eloee, lema sabaktani? Ta yaiya saiir

yaimwokiyaimewowa hiniinga, kariir Adi Komii, kariir Adi Komii kira kariirin digiumii dimusi haimriiyugigin, ha? ³⁵ Mi kam nhirim kingiin hir nokwowim sima siir yai wakaeyim mi sima ina boinim, wakae! Siya Ilaija krimiir wanwiyaeyin siirim nikiuwi. ³⁶ Mi inkam nwirin ina iwitnamin hamgan hainakiyim. Mi ta op kausrira siir idwo yaokinki. Mi kimidiniya paekop inakar yinkin udgi mi Jisis siir yaiga yaka onkwo mauugi siya kwiyaeyim. Mi ti inkamin siya boin, ha tiki o. Krima niki kigriraowi siirin pi Ilaija siya nasi whindiriraerar iuungi paeyin hiiniya nirioninkinin siir hirankin. ³⁷ Mi Jisis siya ha kauwankii boinkiribin mi siya ina iyie hikainamtibin.

³⁸ Iiya Jisis siya naowa ta yiuis komiia Adi Komii siir omaka sair nitiyisiuwa saeya ini bopwonyar yinwitamnainiya. Mi ina yugusnainama nua hiriir. Mi ta yiuis prieiya ini kwisa ywokiya. ³⁹ Mi kamim yai niniyim simiir bii nwowi inkamin siya Jisis siir whwonkam ida nokwokin mi siya kigiyin siya hiriinan niyae hikainamtibin mi ini siya siyar boinkiyin, kaimwoki kaimwokiinga! Tiriiginin Adi Komii siirar yinisimkin. ⁴⁰ Mi wig nhirim hirar mi inkin okim mi sima arurig hirar nokwo kaokikim. Mi nhirim simaka hir ninkin okwo kaokim. Ira Maria om Makdalanka mi ira Maria Jems sapisapin mi Josis sowiir apu aeya. Mi ira Solomonika. ⁴¹ Biya Jisis siya nu Galili hir nwowin mi ta iya ti wigim siir mhoiya namkim. Mi sima siir nae diriraerarin mi wig isid komii whirin yim sima iriipi hiriinan Jisis saikar yinkin am om komii Jerusalema hiriirin. Mi sima hir ini owou. triig.

Sima Jisis siirin siyano siir haigigi
(Mt 27:57-61; Lk 23:50-55; Jo 19:38-42)

⁴² Mi naiowaka Josepin om Arimatianin ina yitribin. Siya yai hidan inkam wadiekin. Mi yio siya iriipi

hiriinan iya Adi Komii siya iikam simiir kigriraowana iya saiirimar mi owini. ⁴³ Mi Juda simiir ii komiia waka nwokwowaki mi tapa ya nae diriraerar haigigik ni iiga mi Josep siya asi napninopkainamkin Pailat siir kigam. Siya biri nidid namkin. Niingaka. Siya Jisis siir piuis biyieya saiir hainakiyim sriiyugin. ⁴⁴ Mi Pailat siya ini hindara yanaawinin ta yaiya saiir wakaewinin, Jisis siya naonama. Mi siya kamim yaii niniyim simiir biyan inkamin siirim yikiuna mi siya siir sriii, Jisis siya bidinanar naonamkin, iyie? Tariinanar kwaokin. ⁴⁵ Mi iya siya yaii ninii kamim simiir bii nwowiyin siir yai aiir wakaeyin mi siya Josep siir boinki siya Jisis siir piuis biyieya saiirin hati hainam. ⁴⁶ Mi Josep siya yuis whisinana kwira sainam. Mi siya Jisis siir piuis biyieya ina ini hiunis hainakiya paeyin hiiniya nirioninkinin siir hirankin. Mi siya siirin yuis whisinana saiir whrinainam mi siirin siya siyano whirin siir ini haigigik. Mi ti siyanowin inkamkar nopkikinkin. Mi siya siiya komiia kwira warnani ie iir warkin tinugigam. ⁴⁷ Maria om Makdalana mi Maria Josisni yopi aka, sowa kogwokwo haigikigo maeyauwa Jisis siir piuis biyieya saiir haigigiya. triig.

16

Jisis siya bidi yinsiin idwowin ieyankin mi ini omwaiyar swoki waiyan

(Mt 28:1-8; Lk 24:1-12; Jo 20:1-10)

¹ Mi Juda simiir ii komiia dig nwokiya mi Maria om Makdalana mi Maria Jemsni yopii aka mi Salomi saeya sima waim piuii miyik whakiyim simiir sainam. Sima Jisis siir piu aiir naokinam sainamkin. ² Mi igwira sima bieyin bidi maskwokyakwokin mi saiirar yamyakwok Sandeya, siyanowin inkam haigigigiyin siirim. ³ Mi simasimar yapboinaiyam, krimiirin pi nhinga whin mirii ta siiya

komiiya saiir waritkinkiyim, ha? ⁴ Mi iya sima siyanowin siir nini kigiuwim mi simar kigi siya komiiya hir nwo rani. Niingaka. Bidi inabaki itkinkiya iemiga. Taka siya, siya prasae rani. ⁵ Mi sima siyano iir napninopkainamin mi sima kigam whranisim nwirin simiir ina inig miya nidwokai. Siya yuis whisinin bripriya kwira nii idwokai. Mi sima siir nini kigiuwim mi ini hindara ini anaaiuwuwim. ⁶ Mi siya simiir boinkaiwin, kima kipi kignanae kara bidi yinokninkinin, wim kima Jisisin om Nasaretanin siirim hansiri paeyin hiiiniya nironinkinin sima ninkin irinugiyin siirin. Mi siya tapaiir nwo rani, bidi yinsiin idwonamin! Mi ini omwaiyar swoki waiyan! Kima ta maeyauwa sima haigigiga saiir ti kwakig siya hir nwokaii. ⁷ Kima dam! Mi kima pi kamim siir mi kigna miriiyim pi simiir tini boinu mi Pita siirin warar. Mi kima pi hiniina tini boinu, Jisis siya kimiir biya bidi yamkwokinin nu Galilia hiriir. Mi kima siirin wi hir nini kigiwi. Biya kimaka siya niki boina saiir hiriinan! ⁸ Mi ti wig oumim ina yidamniyamim idowiya hiriir, ti siyano iirsi. Mi sima ina yidam iugusamim, kiugak bi nwonamkim simiir kiim ini hindara yinirkinamim. Mi sima inkam nwiraka yai paniinsi yimboboinamsi. Niingaka. Sima pi nididnamkim. Iriig.

*Jisis siya Maria om Makdalana saiir hiriir yimbiyam
(Mt 28:9-10; Jo 20:11-18)*

⁹ [Jisis siya Sande nugak imumar yinsiin idwonamyakwok. Mi siya biigi biyin Maria om Makdalana saiir hiriir yimbiyam. Mi ta wiga, biya Jisis siya niniskiigiya yu biye iriiyar nwisu sima nwokaiya saiir mi saeyairga.] ¹⁰ Maria saeya ini kigu ti siir nomiiyauim naingwoyimiyo ou prasae biri kinkim siirsiyin. Maria saeya biyin siir nomiiyauim biya saika

nwokaiyiim simiir ini boinmauuu. ¹¹ Mi Maria saeya simiir boinki Jisisin ini omwaiyar swoki waiyan kara siir bidi kignaniyin. Mi sima ta yaiya saiir wakaeyim mi sima biri naingwo tibmiigim. Iriig.

Jisis siya siyiu hirin inkam nwisu siir kigna miriiywo sowiir hiriir yimbiyam

(Lk 24:13-35)

¹² Mi ta saiir mhoiia inkam nwisu siir kigna miriiywo sowa om komii hir haiburgigo mi ha napamwo mi sowa siirin siyiu hir yapiyiskai. Mi Jisis siya sowiir hiriirin yaeya piu kwir yam. ¹³ Mi sowa ha swoki amwo mi kimidiniya kam nhirim simiir ini boinmauuu. Mi yim sima sowiir yai aiirim bi swoki aingwo tibmiigim. Niingaka. Iriig.

Jisis siya kam iuur nwirim siir mii kigna miriiyim simiir hiriir yimbiyam

(Mt 28:16-20; Lk 24:36-49; Jo 20:19-23; Ap 1:6-8)

¹⁴ Mi kam iuur nwirim siir mii kigna miriiyim iya sima naeyar niki idwo aeyim mi Jisis siya ina yimbiyam in simiir hiriir. Mi siya simiir ini ikiu whisarii rani, sima bi naingwo tibmiigim. Mi kam nhirim sima pi nantamyiriyirkim kam nhirim sima naboiniyim Jisis siya bidi yinsiin idwowin ieyankin mi siya ini omwaiyar swoki waiyan. ¹⁵ Mi siya simiir boinki, kima iki omom omomim hinda tinda nwowim simiir dam mi Yai Win Kibiya saiir dapboinmamauuam iikamim simiir. ¹⁶ Mi inkamin naingwo tibmii mi siya ha baptais mi siirin wi Adi komii siyar kaoprigiokwowi. Mi yipiki inkamkin naingwo tibmii karam nwowi, yim wi siya griritkaigi. ¹⁷ Mi iikam whiekakim naingwo tibmiiyim simiirin kirie wi Adi Komii siya hauuwi dimin komii komiiyim simiir diriraeraram. Mi sima wi kariir inig iirar ninimniskiiyami uridyiu bibiyeyim simiirin. Mi sima wi yaeya yaigin

kwira boini. ¹⁸ Mi simiir inam mipugin biyu dapiyin siir nonkwowi mi op biyeya kwiyaе aokaowiya sair kwiyaе mi ti hiriinan diminim wi simiirsi nao rani, sima. Mi simiir inam makak inkamim simiir mi hainii mi sima wi wadiyar mi oki. Iriig.

Adi Komii siya Jisis siirin ninomor koua hiriir yikiunam (Lk 24:50-53; Ap 1:9-11)

¹⁹ Mi mhoiia krimiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis siya siir yayim simiirin dig nwogigim mi Adi Komii krimiir Wanin siya ina yikiunamin siirin ninomor koua hiriir. Mi tariinanin siya ini siir ina inigmiiya ini idwoiun. ²⁰ Mi kamim siir kigna miriyim, sima ina yamim hinda tinda. Biyan Inkam Komiiyin siya ini simakar yinkin miriyamin. Mi siya simiir yai imiirin warar mi whinkinsiis haiginiuwam dimin komii komiiyim sima tir imiirin. Mi ti diminin iikamim simiir nisiimauugin. Mi ta simiir yayia kaimwokikaimwowaiga, Adi Komii krimiir Wanin siir yaiga. Iriig.

Yai Win Kibiya

The New Testament in the Sepik Iwam Language of Papua New
Guinea

Nupela Testamen long tokples Sepik Iwam long Niugini

copyright © 1989 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Sepik Iwam (Iwam, Sepik)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-10-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 12 Jun 2019 from source files dated 1 Oct 2018

5350dc83-93b2-5000-9c98-dcdb728ba84f